

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ, ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΝΩΤΑΤΗ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΪΚΟΣ

Διπλωματική Εργασία

**«ΟΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΟΠΛΩΝ. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ»**

ΤΟΥ

ΘΩΜΑ ΜΗΤΣΟΥ

Νοέμβριος 2022

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάσθηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου»

Θωμάς Μήτσος

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι ένοπλες συγκρούσεις συνεχίζουν να προκαλούν όλεθρο σε διεθνές επίπεδο, τόσο στις εμπόλεμες χώρες όσο και σε εκείνες που βρίσκονται σε ειρήνη. Προκειμένου να καταπολεμηθεί αυτό το φαινόμενο, στο πλαίσιο της πολυμερούς διπλωματίας, το Συμβούλιο Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, έχει επιβάλλει υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων (εμπάργκο όπλων) σε αρκετές περιπτώσεις, τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Αυτή η εργασία στοχεύει στην ιστορική καταγραφή των υποχρεωτικών εμπάργκο όπλων που έχουν επιβληθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας. Μέσα από την ιστορική καταγραφή, αναζητείται η παροχή εμπειρικών και συστηματικών ενδείξεων για τον τρόπο με τον οποίο εξελίχθηκαν μέσα στο χρονικό περιβάλλον. Η ανάλυση προσδιορίζει τρία διακριτικά χαρακτηριστικά εξέλιξης των υπόψη κυρώσεων. Πρώτον, η εξέλιξη επήλθε από την παρατήρηση της επίτευξης ή μη των επιθυμητών αποτελεσμάτων από την επιβολή των υποχρεωτικών κυρώσεων. Δεύτερον, η εξέλιξη έμπρακτα παρατηρήθηκε με δύο τρόπους: τη λεκτική εξέλιξη με τη στόχευση ατόμων και μη κρατικών φορέων, αλλά και περιοχών, που επέτρεψε τη χρήση κυρώσεων σε ένα ευρύτερο φάσμα. Και τη νομολογιακή εξέλιξη, η οποία αφορά σε φυσιολογική εξέλιξη νόμων προκειμένου να ανταποκριθούν στην εκάστοτε σύγχρονη εποχή και τις υφιστάμενες μεταβλητές της. Ο συγγραφέας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας πρέπει να αφιερώσει ιδιαίτερη προσοχή στον σχεδιασμό και υλοποίηση των κυρώσεων και απαιτούνται άμεσα προφανείς βελτιώσεις.

Λέξεις κλειδιά: υποχρεωτική κύρωση, οπλισμός, εμπόριο όπλων, στοχευμένες οντότητες

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ABSTRACT

Armed conflicts continue to wreak havoc internationally, both in countries at war and in those at peace. In order to combat this phenomenon, in the context of multilateral diplomacy, the United Nations Security Council has imposed mandatory arms embargo sanctions on several occasions over the past two decades. This paper aims to provide a historical record of mandatory arms embargoes imposed by the Security Council. Through the historical record, the provision of empirical and systematic evidence is sought for the way in which they evolved within the temporal environment. The analysis identifies three distinctive characteristics of the evolution of the sanctions in question. First, the evolution came from observing whether or not the desired results were achieved from the imposition of mandatory sanctions. Second, the development in practice was observed in two ways: the verbal development targeting individuals and non-state actors, but also regions, which allowed the use of sanctions on a wider spectrum. And the jurisprudential evolution, which refers to the normal evolution of laws in order to respond to each modern era and its existing variables. The author concludes that the Security Council must pay particular attention to the design and implementation of sanctions, and immediately obvious improvements are needed.

Keywords: mandatory sanction, armament, arms trade, targeted entities

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	15
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ	24
2.1 Εννοιολογικοί ορισμοί	24
2.1.1 Όπλα- Οπλισμός	24
2.1.2 Διακίνηση όπλων	25
2.1.3 Εμπάργκο - Η υποχρεωτική απαγόρευση πώλησης αγαθών	25
2.2 Διεθνή κείμενα και πολιτική υπόσταση για την πώληση όπλων	25
2.2.1 Πρωτόκολλο περί Πυροβόλων Όπλων (2001).....	25
2.2.2 Πρόγραμμα Δράσης για τα Φορητά Όπλα και το Διεθνές Μέσο Ανίχνευσης (2001)	26
2.2.3 Διεθνές Μέσο Ανίχνευσης (International Tracing Instrument) (2005).....	27
2.2.4 Δόγμα της Ευθύνης Προστασίας του ΟΗΕ (2005/2009).....	27
2.3 Η διεθνής νομική υπόσταση για την απαγόρευση πώλησης όπλων	28
2.3.1 Η Συνθήκη Εμπορίου Όπλων των Ηνωμένων Εθνών (2014).....	28
2.3.2 Απουσία συγκεκριμενοποίησης των «όπλων» και την διακίνησης αυτών...29	
3. ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΠΑΡΓΚΟ ΠΩΛΗΣΗΣ ΟΠΛΩΝ	31
3.1 Εμπάργκο όπλων	31
3.2 Διαδικασία Βόννης - Βερολίνου	33
3.3 Ανασκόπηση Υψηλού Επιπέδου των Κυρώσεων του ΟΗΕ	34

3.4 Πεδίο εφαρμογής των εμπάργκο	36
3.5 Τύποι εμπάργκο: Εθελοντικά- Υποχρεωτικά	38
3.6 Στοχευμένες οντότητες: Κράτη - Μη κρατικοί φορείς	39
3.7 Εποπτεία των εμπάργκο	42
3.8 Συμπλέγματα θεσμών, μέσων και μηχανισμών που σχετίζονται με κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων	44
3.8.1 Επιτροπές Κυρώσεων.....	44
3.8.2 Γραμματεία του ΟΗΕ («Κλάδος Κυρώσεων»)	44
3.8.3 Επιτροπές Εμπειρογνομώνων	45
3.8.4 Μόνιμα μέλη και «βέτο»	47
3.9 Μηχανισμοί της εφαρμογής των εμπάργκο από τα κράτη	48
3.10 Θεωρητικό πλαίσιο αποτροπής παραβιάσεων εμπάργκο	50
4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ ΟΠΛΩΝ ΤΟΥ ΟΗΕ	53
4.1 Υποχρεωτικά εμπάργκο όπλων που έχουν λήξει	53
4.1.1 Ροδεσία 1966	53
4.1.2 Νότια Αφρική (1977).....	53
4.1.3 Ιράκ (1990).....	54
4.1.4 Βοσνία- Ερζεγοβίνη (1991).....	55
4.1.5 Λιβερία (1992)	55
4.1.6 Λιβύη (1992).....	57

4.1.7	Ανγκόλα (1993).....	57
4.1.8	Αϊτή (1993).....	58
4.1.9	Ρουάντα (1994).....	59
4.1.10	Σιέρα Λεόνε (1997)	59
4.1.11	Γιουγκοσλαβία (1998).....	60
4.1.12	Ερυθραία - Αιθιοπία (2000)	60
4.1.13	Ακτή Ελεφαντοστού (2004).....	60
4.1.14	Ιράν (2006)	62
4.1.15	Ερυθραία (2009).....	62
4.2	Υποχρεωτικά εμπάργκο όπλων σε ισχύ	63
4.2.1	Σομαλία (1992)	63
4.2.2	Αφγανιστάν (1999).....	64
4.2.3	Κονγκό (2003)	66
4.2.4	Ιράκ (2003)	68
4.2.5	Σουδάν (2004)	68
4.2.6	Λίβανος, Ισραήλ (2006)	69
4.2.7	Βόρεια Κορέα (2006)	70
4.2.8	Λιβύη (2011).....	70
4.2.9	Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (2013)	73
4.2.10	Υεμένη (2015).....	73

4.2.11 Νότιο Σουδάν (2018)	74
4.3 Αλλαγές του μηχανισμού εμπάργκο - εξέλιξη	74
4.4 Εξαιρέσεις των εμπάργκο	76
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	77
Προτάσεις	84
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	87

ΛΙΣΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Η δομή διακυβέρνησης των καθεστώτων κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας	45
Εικόνα 2: Αριθμός των επιβαλλόμενων εμπάργκο όπλων από το 1960 έως το 2019	47

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα όπλα, εν γένει, μπορούν να αποτελέσουν μέσο επίθεσης, αλλά και άμυνας. Σήμερα, η κατασκευή και η πώληση όπλων και συναφούς υλικού μπορεί να καταστρέψει και να συντηρήσει οικονομίες και η διαθεσιμότητα όπλων μπορεί να δημιουργήσει τόσο ανασφάλεια όσο και ασφάλεια. Η ύπαρξη και ο πολλαπλασιασμός διακίνησης οπλισμού, προκαλεί σαφώς το διεθνές πολιτικό ενδιαφέρον και θέτει μια σειρά αλληλένδετων νομικών προβλημάτων και πολιτικών διλημμάτων.

Κυρώσεις σχετικά με απαγόρευση πώλησης όπλων, επιβλήθηκαν για πρώτη φορά από την Κοινωνία των Εθνών το 1935 κατά της Ιταλίας ως απάντηση στην εισβολή της στην Αιθιοπία (Baer 1976, 23). Οι υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), που είναι γνωστά και ως εμπάργκο όπλων, είναι αυτά που ανακοινώνονται με ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Αυτά επιβάλλονται υπό το Κεφάλαιο VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ως απάντηση στην *«απειλή για την ειρήνη, παραβίαση της ειρήνης ή πράξη της επιθετικότητας»*. Αν και το άρθρο 41 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών δεν προσδιορίζει ρητά τα εμπάργκο όπλων, τα προβλέπει ωστόσο ως ένα από τα *«μέτρα που δεν περιλαμβάνει τη χρήση ένοπλης δύναμης»* και που *«μπορεί να περιλαμβάνει πλήρη ή μερική διακοπή των οικονομικών σχέσεων και σιδηροδρομικών, θαλάσσιων, αεροπορικών, ταχυδρομικών, τηλεγραφικών, ραδιοφωνικών και άλλων μέσων επικοινωνίας, καθώς και διακοπή των διπλωματικών σχέσεων»* (UN 1945, Άρθρο 41).

Τα εμπάργκο όπλων του Συμβουλίου Ασφαλείας είναι δεσμευτικά για όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ. Κατά τη διάρκεια του 2021, 13 εμπάργκο των Ηνωμένων Εθνών [21 εμπάργκο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και 1 εμπάργκο του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών] ήταν σε ισχύ. Δεν επιβλήθηκε κανένα νέο πολυμερές εμπάργκο όπλων (SIPRI 2022, 20). Από αυτά, τα 11 αφορούν σε υποχρεωτικά εμπάργκο πώλησης όπλων.

Οι κυρώσεις για την υποχρεωτική απαγόρευση πώλησης όπλων του ΟΗΕ, αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο των προσπαθειών της διεθνούς κοινότητας για την υποστήριξη της ειρήνης και της ασφάλειας σε περιοχές που πλήττονται από

συγκρούσεις ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε σύγκρουση. Μέρος της δύναμης των κυρώσεων του ΟΗΕ είναι ότι, σε αντίθεση με αυτές που επιβλήθηκαν μονομερώς ή από περιφερειακούς οργανισμούς, είναι νομικά δεσμευτικές για όλα τα κράτη. Αλλά χωρίς αυστηρή και αποτελεσματική παρακολούθηση, τα εμπάργκο όπλων σχεδόν σίγουρα θα αποτύχουν να περιορίσουν στοχευμένους φορείς. Αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τη διεθνή κοινότητα και το Συμβούλιο Ασφαλείας. Ένα αποτελεσματικό εμπάργκο όπλων δημιουργείται για να εξασφαλίσει ότι τα όπλα που τροφοδοτούν τις συγκρούσεις δεν θα καταλήξουν σε λάθος χέρια και αποτρέπει όσους θέλουν να το αψηφήσουν (Dörfler 2019).

Η παράνομη κατασκευή, μεταφορά και χρήση φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού θέτει σε κίνδυνο την κοινωνική ανάπτυξη σε πολλές χώρες. Αυτό είναι ένα πρόβλημα που εμποδίζει την πλήρη ανάπτυξη του άμαχου πληθυσμού, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ικανότητα των κυβερνήσεων να εφαρμόζουν την κοινωνική πρόνοια σε περιοχές όπου είναι περισσότερο απαραίτητη. Τα φορητά όπλα και τα ελαφρά όπλα είναι τα πιο ευρέως χρησιμοποιούμενα όπλα σε 46 από τις 49 διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις από τη δεκαετία του 1990 (UNDP 1999).

Ως εκ τούτου, ορισμένοι ειδικοί υποστηρίζουν ότι δεν είναι εξ ορισμού αποσταθεροποιητικές όλες οι μεταφορές φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (Yihdego 2007). Αυτό οφείλεται στο ότι ορισμένοι μη κρατικοί παράγοντες έχουν αναζητήσει προμήθειες φορητών όπλων για να βοηθήσουν στη διατήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στον αγώνα για τη δημοκρατία σε μια συγκεκριμένη χώρα. Το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών έχει αναγνωρίσει ότι η παράνομη διακίνηση φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού στο οργανωμένο έγκλημα, αποτελεί απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια (UNSC 2001α).

Τα εμπάργκο όπλων απαγορεύουν επίσης την προμήθεια ή μεταφορά όπλων και σχετικού υλικού σε συγκεκριμένες περιοχές ή φορείς. Συχνά παραμένουν σε ισχύ για μεγαλύτερες περιόδους, όπως για παράδειγμα το εμπάργκο όπλων στη Σομαλία που ισχύει από το 1992 (UNSC 1992α). Συνεπάγονται άμεσες υποχρεώσεις δράσης

στα κράτη μέλη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) – σε αντίθεση με τις ταξιδιωτικές απαγορεύσεις, για παράδειγμα, που πρέπει να επιβάλλονται μεμονωμένα.

Αλλά εάν οι στόχοι και η εμβέλειά τους δεν προσαρμοστούν ώστε να συμβαδίζουν με τις δυναμικά εξελισσόμενες καταστάσεις, τα εμπάργκο όπλων κινδυνεύουν να γίνουν καθαρά συμβολικά. Τα ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης αντικατοπτρίζουν τις απόψεις των κρατών μελών και παρέχουν συστάσεις πολιτικής αλλά δεν είναι δεσμευτικές. Η εφαρμογή των κυρώσεων που περιλαμβάνονται στα ψηφίσματα είναι ευθύνη κάθε κράτους μέλους. Τα κράτη μέλη επιβάλλουν εμπάργκο όπλων στο εσωτερικό τους νομικό πλαίσιο, όπου υπάρχουν τέτοια πλαίσια (Dörfler 2019).

Δεν διαθέτουν όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ εξελιγμένα συστήματα για τον έλεγχο των εξαγωγών και της διαμετακόμισης αγαθών. Ωστόσο, αυτό αποτελεί μια κρίσιμη προϋπόθεση για αποτελεσματικά καθεστώτα κυρώσεων, παράλληλα με τη μετατροπή των κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας σε εθνικό δίκαιο και τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον, η επιβολή του νόμου σε πολλά κράτη μέλη του ΟΗΕ, είναι ανεπαρκώς εξοπλισμένη με αποτέλεσμα να συνεχίζονται οι παραβιάσεις.

Γι' αυτό τον λόγο, είναι ζωτικής σημασίας να ενισχυθούν αυτές οι ικανότητες στα κράτη μέλη. Αυτό συμβαίνει ήδη, αρκετά εκτενώς και παράλληλα με τα μέτρα κατά της τρομοκρατίας και της διάδοσης των πυρηνικών όπλων, αλλά στην περίπτωση κυρώσεων που αποσκοπούν στον περιορισμό ή την επίλυση συγκρούσεων μένει να γίνει πολύ δουλειά. Συναφείς αφετηρίες μπορούν ακόμη να βρεθούν στα αποτελέσματα της Διαδικασίας Βόννης-Βερολίνου, την οποία ξεκίνησε η Γερμανία το 1999 για να υποστηρίξει την εθνική εφαρμογή των εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ (BICC 2001).

Αυτή η επέκταση των παραγόντων, των μέσων και των εντολών εφαρμογής των κυρώσεων, ενισχύει την αποτελεσματική εφαρμογή των κυρώσεων του ΟΗΕ. Οι περισσότερες αλλαγές εξελίσσονται χωρίς διαβουλευτικό σχεδιασμό καθώς το Συμβούλιο Ασφαλείας ανταποκρίνεται σε εξελισσόμενες κρίσεις υπό χρονικούς περιορισμούς. Κατά συνέπεια, δεν έχει γίνει συστηματική αξιολόγηση ή δεν υπήρξε ουσιαστικά η ευκαιρία να μελετηθούν αυτές οι αλληλεπιδράσεις και οι πιθανές

συνέργειες. Μάλιστα η τελευταία συνολική αναθεώρηση των κυρώσεων του ΟΗΕ χρονολογείται πριν από 20 χρόνια περίπου - η Διαδικασία Βόννης-Βερολίνου (1999-2000) - ανέλυσε μεταξύ άλλων και τα εμπάργκο όπλων και αντιμετώπισε πιο αποτελεσματικά την εφαρμογή και παρακολούθηση στοχευμένων κυρώσεων (Ibid).

Ωστόσο, πολλά έχουν αλλάξει στα ενδιάμεσα χρόνια και το σημερινό τοπίο επίλυσης συγκρούσεων έχει γίνει πιο σύνθετο και περίπλοκο. Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, προκειμένου να ανταποκριθεί στις εξελισσόμενες παγκόσμιες απειλές για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια τις τελευταίες δύο δεκαετίες άλλαξε τόσο τον σχεδιασμό όσο και την εφαρμογή των κυρώσεων του ΟΗΕ. Από την αρχική εστίαση στις διασυνοριακές επιθέσεις και τους εμφύλιους πολέμους, οι στόχοι των κυρώσεων αναφορικά με την υποχρεωτική απαγόρευση πώλησης όπλων, έχουν επεκταθεί για να συμπεριλάβουν την προστασία των αμάχων και την πρόληψη των φρικαλεοτήτων, όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, εμποδίζοντας τη διάδοση των μη συμβατικών όπλων και των συστημάτων διακίνησής τους, που προέρχονται από διεθνή τρομοκρατία και τον περιορισμό της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και των συγκρούσεων. Το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει εφαρμόσει κυρώσεις με νέες και καινοτόμες στοχεύσεις των υπευθύνων για παράνομες διακινήσεις οπλισμού. Ταυτόχρονα, το φάσμα των παραγόντων και των μηχανισμών που συνδέονται με τις κυρώσεις έχει πολλαπλασιαστεί. Αναπτύχθηκαν νέοι μηχανισμοί και φορείς με αρμοδιότητες που σχετίζονται με την παρακολούθηση της εκτέλεσης των κυρώσεων. Με την πάροδο του χρόνου τα εμπάργκο όπλων των Ηνωμένων Εθνών τείνουν να γίνονται πιο περιεκτικά και ακριβέστερα (Dörfler 2019).

Στη Λιβύη, για παράδειγμα, πολλά από τα μέρη της σύγκρουσης, εφαρμόζουν σήμερα διαφορετικά στρατιωτικά μέσα από αυτά που χρησιμοποιούσαν πριν το 2011 και χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερο ξένους μαχητές. Όμως τα σημερινά εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ περιλαμβάνουν ρυθμίσεις και για τέτοιες εξελίξεις. Ενώ το εμπάργκο που επιβλήθηκε στο Ιράκ το 2003 απλώς απαγορεύει την «*πώληση ή προμήθεια όπλων και συναφούς υλικού στο Ιράκ*» (UNSC 2003α, 1,2), όλα τα άλλα τρέχοντα εμπάργκο όπλων σε πλαίσια συγκρούσεων καλύπτουν επίσης τεχνικές συμβουλές, οικονομική βοήθεια και εκπαίδευση που σχετίζονται με στρατιωτικές

δραστηριότητες. Τα εμπάργκο όπλων στη Λιβύη (UNSC 2011α) – όπως και στο Νότιο Σουδάν (UNSC 2018α) και την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (UNSC 2013α) – απαγορεύουν επίσης ρητά, την παροχή ένοπλου μισθοφόρου προσωπικού.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας τροποποιεί επίσης μεμονωμένα εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ με ουσιαστικές αλλαγές και αναφορά στην κατάσταση σύγκρουσης στην περιοχή στόχο. Η πλέον διαδεδομένη πρακτική των χρονικών κυρώσεων είναι χρήσιμη για αυτό. Απαιτούν τακτικές παρατάσεις και, ως εκ τούτου, συνεχή επανεξέταση της κατάστασης επί τόπου (Dörfler 2019). Μπορεί να υπάρξουν αδιέξοδες καταστάσεις. Το εμπάργκο όπλων κατά του Σουδάν/Νταρφούρ έγινε ελαφρώς αυστηρότερο (UNSC 2004α), αλλά δεν επεκτάθηκε ποτέ για να καλύψει το Σουδάν στο σύνολό του, σε μεγάλο βαθμό λόγω των κινεζικών αντιρρήσεων. Έτσι, ήταν σχεδόν αδύνατο να ελεγχθεί και σε μεγάλο βαθμό αναποτελεσματικό. Αλλά αυτό δεν αποτελεί μια φυσιολογική περίπτωση. Παρά τον αμφιλεγόμενο χαρακτήρα της δυτικής επέμβασης στη Λιβύη, το Συμβούλιο Ασφαλείας ήταν ακόμη σε θέση να συμφωνήσει σχετικά με τις σχετικές αλλαγές στο εμπάργκο όπλων αορίστου χρόνου – στις χαλαρώσεις το 2011 και το 2013 και την εκ νέου αυστηροποίηση (UNSC 2014α), μετά την αναζωπύρωση των μαχών το 2014.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι τροπολογίες του Συμβουλίου Ασφαλείας αποσκοπούν στη διαφοροποίηση του εμπάργκο, κυρίως μέσω εξαιρέσεων. Αυτά υπάρχουν σε όλα τα καθεστώτα που σχετίζονται με συγκρούσεις σήμερα, με εξαίρεση τα μέτρα κατά των Ταλιμπάν (UNSC 2002α). Οι εξαιρέσεις επιτρέπουν παραδόσεις μη θανατηφόρου εξοπλισμού για ανθρωπιστικούς σκοπούς, για παράδειγμα, ή στρατιωτική προμήθεια σε ειρηνευτικές επιχειρήσεις, αλλά και για την ανάπτυξη ικανοτήτων των εθνικών δυνάμεων ασφαλείας. Σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις, προβλέπεται μια τέτοια δυνατότητα υποστήριξης και εκπαίδευσης των δυνάμεων εθνικής ασφάλειας – οι οποίες διαφορετικά θα καλύπτονταν από το εμπάργκο. Το εμπάργκο όπλων στη ΛΔ του Κονγκό εφαρμόζεται γενικά μόνο σε μη κρατικούς φορείς από το 2008 (UNSC 2008α).

Η προσέγγιση του ΟΗΕ για τα καθεστώτα κυρώσεων έχει εξελιχθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα ως απάντηση στις εξελίξεις τόσο εντός όσο και εκτός

του συστήματος του ΟΗΕ. Η πιο σημαντική αλλαγή ήταν ο επαναπροσανατολισμός από τις ολικές στις στοχευμένες κυρώσεις. Όμως η εξέλιξη συνεχίζεται και η δημοσίευση των εκτενών συστάσεων της Ανασκόπησης Υψηλού Επιπέδου των Κυρώσεων των Ηνωμένων Εθνών (High Level Review of United Nations Sanctions-HLR) (UNGA 2015) διασφαλίζει ότι οι συζητήσεις σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης του τρόπου εισαγωγής με τον οποίο σχεδιάζονται, εφαρμόζονται και παρακολουθούνται οι κυρώσεις των Ηνωμένων Εθνών, παραμένουν στην ατζέντα των κρατών μελών στο μέλλον (van den Herik 2017).

Ο λόγος που επιλέχθηκε το συγκεκριμένο θέμα για μελέτη είναι διπτός. Αρχικά για να καταγραφούν αποκλειστικά οι «υποχρεωτικές» κυρώσεις απαγόρευσης όπλων ιστορικά. Και εν συνεχεία για να αναλυθεί το πώς αυτός ο συγκεκριμένος τύπος κυρώσεων εξελίχθηκε σε κάθε μία περίπτωση - χώρα στην οποία επιβλήθηκε.

Η σημασία του θέματος αφορά στην ιστορική προσέγγιση μιας νομικής έρευνας (των ψηφισμάτων του ΟΗΕ με τα οποία επιβλήθηκαν υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων) με σκοπό να συντελέσει στην καταγραφή της επίλυσης νομικών ατελειών που έχουν τις ρίζες τους στο παρελθόν. Παρέχει οδηγούς που δείχνουν πώς έχουν αναπτυχθεί και εξελιχθεί οι καταστάσεις με τα χρόνια. Η ιστορική περιγραφή του τρόπου με τον οποίο οι νομικοί θεσμοί και ο «νόμος» των υπόψη κυρώσεων του ΟΗΕ, έχουν εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου παρουσιάζει μια συναρπαστική εικόνα της λειτουργίας τους και αποκαλύπτει γεγονότα ζωτικής σημασίας για την εξελικτική πορεία αυτών των κυρώσεων.

Οι ουσιαστικές και μεθοδολογικές δυσκολίες κατά την ανάλυση του θέματος, παρατηρήθηκαν τόσο κατά την εύρεση των υποχρεωτικών κυρώσεων απαγόρευσης πώλησης όπλων και τη διαλογή με τις αντίστοιχες εθελοντικές, όσο και κατά την χρονολογική καταγραφή τους σε δύο κατηγορίες: αυτών που έχουν ολοκληρωθεί και αυτών που βρίσκονται σε ισχύ. Δεδομένης αυτής της εστίασης, η εργασία ασχολείται μόνο εφάπτομενικά με τα ευρύτερα, αλλά σημαντικά ζητήματα, όπως η βελτίωση του σχεδιασμού στοχευμένων κυρώσεων ή την αποτελεσματικότητα των υποχρεωτικών αυτών κυρώσεων για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

Περιορισμοί: Για τους σκοπούς αυτής της εργασίας, ως μη κρατικοί φορείς, νοούνται εκείνοι οι φορείς που τροφοδοτούν ένοπλες συγκρούσεις και σκοπεύουν να αποσταθεροποιήσουν και να ανατρέψουν κυβερνήσεις και όχι εκείνες που επιδιώκουν να έχουν δημοκρατικά καθεστώτα ή να διαφυλάξουν τα ανθρώπινα δικαιώματα (Cooper and Mutimer 2014).

Η επιστημονική προσέγγιση που ακολουθήθηκε είναι διεπιστημονική, με έμφαση στην ιστορική προοπτική του θέματος. Η έρευνα που παρουσιάζεται εδώ βασίζεται μεθοδολογικά σε μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας των υποχρεωτικών κυρώσεων απαγόρευσης πώλησης όπλων που ψηφίστηκαν και υπεβλήθησαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ και στη δευτερογενή ανάλυση αυτών των δεδομένων (Johnston 2014). Εκτός από την ανασκόπηση βιβλιογραφίας αναφορικά με ιστορικά στοιχεία των κρατών στα οποία υπεβλήθησαν κυρώσεις, η παρούσα εργασία πληροφορείται και από τα επίσημα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Οι κύριες πηγές οι οποίες αναλύθηκαν είναι τα ίδια τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο αποτελεί την κατεξοχήν διεθνή νομική οντότητα με εντολή επιβολής κυρώσεων.

Υφίστανται πολλές μελέτες για τις κυρώσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Η πρωτοτυπία/συμβολή της συγκεκριμένης εργασίας αφορά στην ιστορική καταγραφή, αποκλειστικά των υποχρεωτικών κυρώσεων απαγόρευσης πώλησης όπλων που υπεβλήθησαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, σε χρονολογική σειρά και καταμερισμό, σε αυτές που έχουν παύσει και σε αυτές που βρίσκονται σε ισχύ. Πλέον της ιστορικής καταγραφής, η έρευνα είναι σημαντική γιατί αποσκοπεί και στην χαρτογράφηση των εξελίξεων αυτού του είδους των υποχρεωτικών κυρώσεων του ΟΗΕ.

Το κύριο ερευνητικό ερώτημα που επιχειρεί να απαντήσει η εργασία είναι: «Με ποιο τρόπο εξελίχθηκαν οι κυρώσεις υποχρεωτικής απαγόρευσης πώλησης όπλων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ;»

Συναφώς, πριν από το πρωταρχικό ερευνητικό ερώτημα, είναι απαραίτητο να απαντηθούν και άλλα δευτερεύοντα ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποιες είναι οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ΟΗΕ επέβαλλε υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων;
2. Το νομικό υπόβαθρο της επιβολής απαγόρευσης πώλησης όπλων του ΟΗΕ, είναι συνεκτικό;
3. Ποιες είναι οι παράμετροι - λεκτικές παρεμβάσεις που εξελίχθηκαν και προσαρμόστηκαν ώστε να είναι περισσότερο επιτυχημένες και στοχευμένες οι υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης όπλων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ;
4. Ποιες είναι οι πιο σημαντικές προκλήσεις που συνεχίζουν να υφίστανται και σχετίζονται με το πεδίο εφαρμογής του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ;

Για να απαντηθούν όλα αυτά τα ερωτήματα, η εργασία αυτή θα εξετάσει τις κατά περίπτωση υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων του ΟΗΕ. Ως εκ τούτου, θα εξετάσει χρονολογικά τις περιπτώσεις αυτές καθώς και την εξέλιξή τους μέσα στο χρονικό πλαίσιο ισχύος τους.

Η εργασία ξεκινά με την Εισαγωγή, όπου γίνεται μία γενική πληροφόρηση επί των υποχρεωτικών κυρώσεων απαγόρευσης πώλησης όπλων, παρουσιάζεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, η συμβολή της εργασίας καθώς και τα ερευνητικά ερωτήματα που τη διέπουν. Το 2^ο Κεφάλαιο, το Θεωρητικό Υπόβαθρο, ξεκινά με μια εννοιολογική μελέτη των όπλων, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού της διακίνησης αυτών, αλλά και της έννοιας του εμπάργκο πώλησης όπλων αναλογικά με τα Ηνωμένα Έθνη. Ακολουθεί ανασκόπηση αναφορικά με διεθνή κείμενα που υποστηρίζουν την πολιτική υπόσταση της διακίνησης όπλων, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, εκείνων που διέπουν τις μεταβιβάσεις σε μη κρατικούς φορείς. Το 3^ο Κεφάλαιο πραγματεύεται τα εμπάργκο όπλων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, που είναι επί του παρόντος οι μόνοι καθολικοί και νομικά δεσμευτικοί μηχανισμοί για τον περιορισμό των παράνομων μεταφορών φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε μη κρατικούς φορείς. Παρατίθενται οι παράμετροι των εμπάργκο, το πεδίο εφαρμογής τους, ο διαχωρισμός εθελοντικών και υποχρεωτικών εμπάργκο πώλησης όπλων καθώς και ο διαχωρισμός των στοχευμένων οντοτήτων αναφορικά με τα εμπάργκο. Περαιτέρω,

αναλύονται τα συμπλέγματα των θεσμών του ΟΗΕ, που σχετίζονται με τις επιβολές υποχρεωτικών κυρώσεων απαγόρευσης πώλησης όπλων. Τέλος γίνεται μία προσπάθεια καταγραφής των μηχανισμών εφαρμογής των εμπάργκο σε κρατικό και στο εκάστοτε κοινοτικό επίπεδο κρατών. Στο 4^ο Κεφάλαιο, αναλύονται ιστορικά και θεσμικά οι υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων. Αρχικά παρουσιάζονται χρονολογικά οι περιπτώσεις επιβολής εμπάργκο πώλησης όπλων, που πλέον έχουν λήξει. Και εν συνεχεία παρατίθενται χρονολογικά οι περιπτώσεις των κυρώσεων που ισχύουν έως και την παρούσα χρονική περίοδο. Τέλος, στο κεφάλαιο Συμπεράσματα-Προτάσεις, συζητείται και καταγράφεται μέσα από αυτές τις περιπτώσεις επιβολής κυρώσεων, η εξέλιξη της επιβολής του μηχανισμού των εμπάργκο, με τις τροποποιήσεις και τις εξαιρέσεις που παρατηρήθηκαν. Παρατίθενται προτάσεις με σκοπό την προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες παραμέτρους και την αποτελεσματικότερη επιβολή αυτών.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

2.1 Εννοιολογικοί ορισμοί

2.1.1 Όπλα- Οπλισμός

Η Ομάδα Εργασίας για το Δίκαιο του Πολέμου του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ (US DOD Law of War Working Group) πρότεινε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ένα πρότυπο ορισμό, σύμφωνα με τον οποίο ο όρος «όπλα» αναφέρεται σε «*όλα τα όπλα, τα πυρομαχικά, το υλικό, τα όργανα, μηχανισμούς ή συσκευές που έχουν ως επιδιωκόμενο αποτέλεσμα τραυματισμό, καταστροφή προσωπικού ή περιουσίας*», και ο όρος «οπλικό σύστημα» αναφέρεται «*στο ίδιο το όπλο και τα εξαρτήματα που απαιτούνται για τη λειτουργία του, συμπεριλαμβανομένων νέων, προηγμένων ή αναδυόμενων τεχνολογιών που μπορεί να οδηγήσουν στην ανάπτυξη όπλων ή οπλικών συστημάτων και τα οποία έχουν σημαντικές νομικές και πολιτικές επιπτώσεις. Τα οπλικά συστήματα περιορίζονται σε εκείνα τα εξαρτήματα ή τεχνολογίες που προκαλούν άμεσο τραυματισμό ή βλαβερές επιπτώσεις σε ανθρώπους ή περιουσίες (συμπεριλαμβανομένων όλων των πυρομαχικών και τεχνολογιών όπως βλήματα, φορητά όπλα, νάρκες, εκρηκτικά και όλες τις άλλες συσκευές και τεχνολογίες που είναι φυσικά καταστροφικές ή που προκαλούν τραυματισμό*» (International Committee of the Red Cross 2006, 937).

Το ελάχιστο πεδίο εφαρμογής μιας στενής έννοιας ορισμού «συμβατικών όπλων» που καλύπτονται από τη Συνθήκη Εμπορίου Όπλων των Ηνωμένων Εθνών ξεκινά με το άρθρο 2, παράγραφος 1, το οποίο καθορίζει τις κατηγορίες «συμβατικών όπλων» στις οποίες εφαρμόζεται η Συνθήκη, οι επτά κατηγορίες που καλύπτονται από το Μητρώο Συμβατικών Όπλων των Ηνωμένων Εθνών, και μια όγδοη κατηγορία για φορητά όπλα και ελαφρά όπλα (UN 2014) η οποία αναφέρεται πλέον συχνά στις ετήσιες συσκέψεις των μελών που υπέγραψαν τη Συνθήκη (Abramson 2021). Επίσημος πρότυπος ολιστικός ορισμός των όπλων, δεν έχει εκδοθεί όμως από τα Ηνωμένα Έθνη.

2.1.2 Διακίνηση όπλων

Η διακίνηση - μεταφορά όπλων, καλύπτει γενικά την εξαγωγή, εισαγωγή, πώληση, μίσθωση ή δανεισμό όπλων από τη δικαιοδοσία και/ή τον έλεγχο ενός κράτους στη δικαιοδοσία ενός άλλου κράτους (UNSC-HRC 2017, 2).

2.1.3 Εμπάργκο - Η υποχρεωτική απαγόρευση πώλησης αγαθών

Ένα εμπάργκο είναι ένας εμπορικός περιορισμός, που συνήθως υιοθετείται από μια κυβέρνηση, μια ομάδα κρατών ή έναν διεθνή οργανισμό ως οικονομική κύρωση (Matam Farrall 2007). Τα εμπάργκο μπορούν να απαγορεύσουν όλο το εμπόριο αγαθών ή να ισχύουν μόνο για ορισμένα από αυτά, για παράδειγμα στις εισαγωγές όπλων. Έχουν σχεδιαστεί για να τιμωρούν την στοχευόμενη χώρα για τις ενέργειές της και να τους αρνηθεί τα μέσα για την εκτέλεση απαράδεκτων πολιτικών (Liberto 2022).

Ένα εμπάργκο είναι ουσιαστικά ένας μονομερής ή συλλογικός περιορισμός στην εισαγωγή ή την εξαγωγή αγαθών, υλικού, κεφαλαίου ή υπηρεσιών, σε ή από μια συγκεκριμένη χώρα ή ομάδα κρατών. Το εμπάργκο είναι παρόμοιο με τις κυρώσεις και αποτελεί νομικό εμπόδιο στο εμπόριο (NAB 2013).

2.2 Διεθνή κείμενα και πολιτική υπόσταση για την πώληση όπλων

2.2.1 Πρωτόκολλο περί Πυροβόλων Όπλων (2001)

Το πρωτόκολλο συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διακρατικού Οργανωμένου Εγκλήματος και ερμηνεύεται μαζί με αυτή τη Σύμβαση (UNGA 2001α, Άρθρο 1). Το Πρωτόκολλο περί πυροβόλων όπλων ισχύει για τα πυροβόλα όπλα, τα μέρη και τα εξαρτήματά τους και τα πυρομαχικά, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 στοιχεία (α)-(β) (Ibid). Υπό αυτή την έννοια, τα «πυροβόλα όπλα» ορίζονται πιο συγκεκριμένα σε σχέση με την ευρύτερη κατηγορία φορητών όπλων και ελαφρύ οπλισμού. Σύμφωνα με τον ορισμό του Πρωτοκόλλου, ένα πυροβόλο όπλο:

(α) Είναι φορητό.

(β) Διαθέτει κάννη και

(γ) Πυροβολεί. Έχει σχεδιαστεί για να διώχνει ή μπορεί να μετατραπεί εύκολα για να βάλει, μια σφαίρα ή βλήμα από τη δράση εκρηκτικής ύλης.

Ο ορισμός εξαιρεί ρητά τα πυροβόλα όπλα αντίκες και τα αντίγραφά τους που είχαν κατασκευαστεί στο παρελθόν. Η μελέτη του UNODC του 2015 για τα πυροβόλα όπλα παρέχει περαιτέρω σαφήνεια σχετικά με τους ορισμούς των «πυροβόλων όπλων» και «μικρά όπλα και ελαφρά όπλα». Η μελέτη αναφέρει ότι ορισμός του «πυροβόλου όπλου» που υιοθετήθηκε από το Πρωτόκολλο περί Πυροβόλων Όπλων συμπίπτει σε μεγάλο βαθμό με αυτόν των «μικρών όπλων», και καλύπτει και βαριά πολυβόλα, τα οποία είναι πολύ μεγάλα για να μεταφερθούν και να χρησιμοποιηθούν από ένα μόνο πρόσωπο (UNODC 2015).

Ο όρος «πυροβόλα όπλα» εξαιρεί τα ελαφρά όπλα που χρησιμοποιούν σωλήνα ή ράγα αντίθετα με την κάννη, όπως τα φορητά συστήματα αεράμυνας. Μια άλλη διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι τα πυροβόλα όπλα πρέπει να βάλουν το βλήμα, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με τον ορισμό των «μικρών όπλων και ελαφρύ οπλισμού», μερικά από τα οποία εκτοξεύουν βλήμα ή βέλος ή οτιδήποτε αντίστοιχο. Ενώ, το Διεθνές Μέσο Ανίχνευσης (International Tracing Instrument- ITI), καλύπτει κάθε όπλο που «βάλλει ή εκτοξεύει» το βλήμα. Αυτοκινούμενα βλήματα, όπως οι πύραυλοι, φαίνεται επομένως να εξαιρούνται από τον ορισμό των πυροβόλων όπλων. Μόνο τα ελαφρά όπλα που χρησιμοποιούν πυρομαχικά με φυσίγγια, πληρούν τις προϋποθέσεις ως πυροβόλα όπλα κάτω από το Πρωτόκολλο περί Πυροβόλων όπλων (UNGA 2001α). Στην πράξη, οι όροι «πυροβόλα όπλα» και «φορητά όπλα» τείνουν να χρησιμοποιούνται με εναλλάξιμο τρόπο, καθώς πολλά διεθνή και περιφερειακά μέσα αναφέρονται στον έναν ή τον άλλο όρο.

2.2.2 Πρόγραμμα Δράσης για τα Φορητά Όπλα και το Διεθνές Μέσο Ανίχνευσης (2001)

Το Πρόγραμμα Δράσης (Programme of Action- PoA) για τα φορητά όπλα, καθορίζει ένα ευρύ φάσμα μηχανισμών για την αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (UNGA 2001, Κεφ. IV, παρ.24), αλλά δεν παρέχει ορισμό για αυτά τα όπλα και επιπλέον δεν συμπεριλαμβάνει και τα

πυρομαχικά. Ωστόσο, η εφαρμογή του πλαισίου πολιτικής που παρέχεται από το Πρόγραμμα είχε ως αποτέλεσμα περαιτέρω συμφωνίες, συμπεριλαμβανομένου του Διεθνούς Μέσου Ανίχνευσης (ITI) (UNODC 2005).

2.2.3 Διεθνές Μέσο Ανίχνευσης (International Tracing Instrument) (2005)

Το Διεθνές Μέσο Ανίχνευσης είναι ένα πολιτικά δεσμευτικό κείμενο - άρα μη νομικά δεσμευτικό μέσο - που περιγράφει τις απαιτήσεις σχετικά με τη σήμανση, την τήρηση αρχείων και τη διεθνή συνεργασία και βοήθεια, που θα επιτρέψει τον εντοπισμό παράνομων φορητών όπλων και ελαφρύ οπλισμού (UNODC 2005). Εγκρίθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2005, για να δοθεί η δυνατότητα στα κράτη να εντοπίζουν και να ανιχνεύουν, με έγκαιρο και αξιόπιστο τρόπο, παράνομα φορητά όπλα και ελαφρά όπλα, κάνοντας αναφορά στο Πρωτόκολλο περί Πυροβόλων Όπλων του 2001, του οποίου απηχεί πολλές διατάξεις (IANSA 2021).

2.2.4 Δόγμα της Ευθύνης Προστασίας του ΟΗΕ (2005/2009)

Ένα βασικό σκεπτικό για την επιβολή εμπάργκο όπλων από το Συμβούλιο Ασφαλείας είναι το Δόγμα της Ευθύνης Προστασίας (Responsibility to Protect- R2P). Τον Σεπτέμβριο του 2005, στην Παγκόσμια Σύνοδο Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών, όλα τα κράτη μέλη αποδέχθηκαν επισήμως την ευθύνη κάθε κράτους να προστατεύει τον πληθυσμό του από «γενοκτονία, εγκλήματα πολέμου, εθνοκάθαρση και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας» (UNGA 2005, 30). Εάν δεν είναι σε θέση ή δεν θέλουν να το πράξουν, η ίδια η διεθνής κοινότητα φέρει την ευθύνη να το πράξει. Τον Ιανουάριο του 2009, ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών δημοσίευσε μια έκθεση για την εφαρμογή της Ευθύνης Προστασίας, η οποία άρθρωσε τους τρεις πυλώνες του R2P. Κατόπιν αυτού, η πρώτη Συζήτηση της Γενικής Συνέλευσης σχετικά με την ευθύνη για την προστασία πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2009. Σε αυτή τη συζήτηση, τα κράτη μέλη του ΟΗΕ επιβεβαίωσαν με συντριπτική πλειοψηφία τη δέσμευση του 2005 και η Γενική Συνέλευση ενέκρινε ψήφισμα συναίνεσης λαμβάνοντας υπόψη έκθεση του Γενικού Γραμματέα (UNGA 2009).

Έκτοτε, ο Γενικός Γραμματέας δημοσίευσε ετήσιες εκθέσεις πριν από τον Άτυπο Διαδραστικό Διάλογο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών (UN General Assembly Informal Interactive Dialogue on the Responsibility to Protect) για την ευθύνη της προστασίας (UNRIC 2022). Τον Ιούνιο του 2018 η Γενική Συνέλευση πραγματοποίησε την πρώτη της συζήτηση για την Ευθύνη Προστασίας από το 2009 (UNGA 2018).

Το δόγμα Responsibility to Protect (R2P) συναντάται σε περισσότερα από 80 ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ σχετικά με κρίσεις στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, την Ακτή Ελεφαντοστού, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, τη Λιβερία, τη Λιβύη, το Μάλι, τη Σομαλία, το Νότιο Σουδάν, τη Συρία και την Υεμένη, καθώς και θεματικές ψηφίσματα σχετικά με την πρόληψη της γενοκτονίας, την πρόληψη των ένοπλων συγκρούσεων και τον περιορισμό του εμπορίου φορητών όπλων και ελαφρύ οπλισμού (Cherkaoui 2022).

2.3 Η διεθνής νομική υπόσταση για την απαγόρευση πώλησης όπλων

2.3.1 Η Συνθήκη Εμπορίου Όπλων των Ηνωμένων Εθνών (2014)

Η Συνθήκη Εμπορίου Όπλων των Ηνωμένων Εθνών ένα διεθνές, νομικά δεσμευτικό κείμενο, που εποπτεύει και ρυθμίζει τη νόμιμη δια του εμπορίου διακίνηση των όπλων, χωρίς να παρέχει συγκεκριμένους ορισμούς των οκτώ συνολικά κατηγοριών όπλων που καλύπτει. Ωστόσο, το άρθρο 5 παράγραφος 3 (UN 2014) αναφέρει ότι οι ορισμοί για τις κατηγορίες των επτά μεγάλων οπλικών συστημάτων, συν μία των μικρών και ελαφρών όπλων, που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης πρέπει, τουλάχιστον, να αντικατοπτρίζουν εκείνα του Μητρώου Συμβατικών Όπλων των Ηνωμένων Εθνών (UN Register of Conventional Arms) (UNODA χ.χ.).

Για τα φορητά όπλα και τον ελαφρύ οπλισμό (την όγδοη κατηγορία όπλων), οι εθνικοί ορισμοί δεν πρέπει να “καλύπτουν λιγότερο” από τις περιγραφές και ορισμούς που περιέχονται στα υφιστάμενα μέσα των Ηνωμένων Εθνών κατά τη σύναψη της ΑΤΤ,

που έχει τεθεί σε ισχύ στις 24 Δεκεμβρίου 2014. Τα μόνα μέσα που είναι σχετικά, είναι οι περιγραφές στο Πρωτόκολλο περί Πυροβόλων Όπλων (Firearms Protocol) (UNGA 2001α) και στο Διεθνές Μέσο Ανίχνευσης (ITI) (UNODC 2005). Η Ελλάδα έχει υπογράψει και κυρώσει τη Συνθήκη (ΥΠΕΞ 2018).

2.3.2 Απουσία συγκεκριμενοποίησης των «όπλων» και την διακίνησης αυτών

Τα πυρομαχικά και τα μέρη - εξαρτήματα ορίζονται στα άρθρα 3 και 4 σε σχέση με αυτές τις οκτώ κατηγορίες, δηλαδή δεν παρέχεται καμία καθοδήγηση ή αναφορά, για τους ορισμούς των «πυρομαχικών» ή «εξαρτημάτων». Πυρομαχικά που καλύπτονται από τη Συνθήκη είναι εκείνα που εκτοξεύονται από τα συμβατικά όπλα που καλύπτονται από το άρθρο 2 παράγραφος 1. Τα εξαρτήματα ελέγχονται βάσει της Συνθήκης, στη μορφή που περιγράφονται κάτω από το ίδιο άρθρο (δηλαδή παρέχουν τη δυνατότητα συναρμολόγησης ενός συμβατικού οπλισμού). Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 της Συνθήκης, και για να αντικατοπτρίζει την υφιστάμενη κρατική πρακτική, ένα Κράτος μέρος ενθαρρύνεται να εφαρμόζει τις διατάξεις αυτής της Συνθήκης στο ευρύτερο φάσμα των συμβατικών όπλων (UN 2014). Συναφώς, οι εθελοντικές Διεθνείς Τεχνικές Κατευθυντήριες Γραμμές Πυρομαχικών (International Ammunition Technical Guidelines- IATG) (UN, IATG 01.40 2015) του ΟΗΕ, η πρώτη έκδοση των οποίων ήταν διαθέσιμη κατά τις διαπραγματεύσεις της συνθήκης, δίνει ορισμούς των «πυρομαχικών» (Ibid, παρ. 3.8, 3.177 και 3.188) που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τα συμβαλλόμενα κράτη για την υποστήριξη της εφαρμογής του άρθρου 3.2.

Ένα άλλο πρόβλημα που διακρίνεται αφορά στη συγκεκριμενοποίηση της διακίνησης όπλων. Οι δραστηριότητες του διεθνούς εμπορίου που καλύπτονται από τη Συνθήκη περιλαμβάνουν εξαγωγές, εισαγωγές, διαμετακόμιση, μεταφόρτωση και μεσιτεία, κάτι το οποίο αναφέρεται ως «μεταφορά» (UN 2014, Άρθρο 2, παρ.2). Η συνθήκη δεν ορίζει αυτές τις δραστηριότητες (Casey-Maslen, Giacca and Vestner 2013, 9). Επιπλέον, η αποτύπωση του άρθρου 2 παρ. 2 δεν διευκρινίζει εάν οι δραστηριότητες που αποτελούν μετακίνηση περιλαμβάνουν μόνο εμπορικές συναλλαγές (π.χ. πωλήσεις και μισθώσεις) ή καλύπτουν επίσης μη εμπορικές συναλλαγές (π.χ. δώρα και δάνεια). Τα πρώτα σχέδια της συνθήκης περιλάμβαναν

αναφορές σε μισθώσεις, δάνεια, δώρα, εξαγωγή και «παραγωγή από μεγάλους παραγωγούς/εξαγωγείς» στον ορισμό των διεθνών μεταφορών όπλων και επίσης προσπάθησε να ορίσει τη διεθνή μεταφορά όπλων ως «τη μεταβίβαση του τίτλου ή του ελέγχου του εξοπλισμού καθώς και της φυσικής μετακίνησης του εξοπλισμού προς ή από εθνική επικράτεια» (Casey-Maslen και Parker 2012). Αυτές οι διατυπώσεις υποδηλώνουν ότι η πληρωμή ή άλλη οικονομική συναλλαγή δεν αποτελεί προϋπόθεση για μια μετακίνηση. Ωστόσο, δεν συμπεριλήφθηκαν στην εγκριθείσα έκδοση της Συνθήκης.

3. ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΠΑΡΓΚΟ ΠΩΛΗΣΗΣ ΟΠΛΩΝ

3.1 Εμπάργκο όπλων

Τα εμπάργκο όπλων είναι ένα είδος κυρώσεων που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εξαναγκάσει τα κράτη και τους μη κυβερνητικούς παράγοντες να βελτιώσουν τη συμπεριφορά τους προς το συμφέρον της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας (SIPRI χ.χ.).

Με βάση το άρθρο 26 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το Συμβούλιο Ασφαλείας είναι υπεύθυνο *«για τη δημιουργία συστήματος για τη ρύθμιση των όπλων»*, το οποίο όχι μόνο επικεντρώθηκε στις προσπάθειες αφοπλισμού, αλλά και στις διαπραγματεύσεις ελέγχου των όπλων (UN 1945, Άρθρο 26). Αυτό ενισχύθηκε με το αίτημα της Γενικής Συνέλευσης στο Συμβούλιο Ασφαλείας, ενώ ενεργούσε σύμφωνα με το άρθρο 11 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (Ibid, Άρθρο 11), για να εξετάσει τις διαπραγματεύσεις για την *«διαμόρφωση πρακτικών μέτρων για την παροχή της γενικής ρύθμισης και της μείωσης των εξοπλισμών»* (UN General Assembly 1946).

Η πρωταρχική ευθύνη του Συμβουλίου Ασφαλείας, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, είναι *«η διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας»* (UN 1945, Άρθρο 27). Ένα από τα καθήκοντά του από αυτή την άποψη είναι να αποφασίζει τί αποτελεί απειλή για τη διεθνή ειρήνη και να εφαρμόσει διαφορετικά μέτρα για να αποτρέψει την επιδείνωση μιας δεδομένης κατάστασης. (Ibid, Άρθρα 30, 39,40).

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος σύμφωνα με το άρθρο 41 του Χάρτη (UN 1945), το Συμβούλιο Ασφαλείας μπορεί να ζητήσει από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν μέτρα που δεν συνεπάγονται τη χρήση βίας, για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Αυτά τα μέτρα είναι γνωστά ως κυρώσεις και ένα παράδειγμα είναι τα εμπάργκο όπλων (SIPRI χ.χ.). Με αυτόν τον τρόπο, οι κυρώσεις έχουν σκοπό να πιέσουν τα κράτη να επιτύχουν τους στόχους που θέτει το Συμβούλιο Ασφαλείας χωρίς να καταφεύγουν στη χρήση βίας. Οι κυρώσεις που επιβάλλονται από το Συμβούλιο αποτελούν σημαντικά μέσα για την επιβολή των

αποφάσεών του. Οι κυρώσεις αυτές αποφασίζονται με θετική ψήφο 9 μελών, συμπεριλαμβανομένων των ψήφων των μόνιμων μελών. Με άλλα λόγια, κάθε μόνιμο μέλος έχει δικαίωμα αρνησικυρίας όσον αφορά την έγκριση (UN 1945, Άρθρο 27). Για την κατανόηση της εξέλιξης των εμπάργκο όπλων, είναι σημαντικό να αναλυθούν τόσο τα κοινά σημεία όσο και οι διαφορές τους.

Σύμφωνα με την Κοινοπραξία Στοχευμένων Κυρώσεων (Targeted Sanctions Consortium- TSC), τα εμπάργκο όπλων είναι το πιο συχνά επιβαλλόμενο είδος κυρώσεων, που αποτελούν τις 54 από τις 62 στοχευμένες κυρώσεις του ΟΗΕ από το 1992, ή το 87% όλων των στοχευμένων κυρώσεων κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου (Biersteker, και συν. 2013, 8,16).

Τα εμπάργκο όπλων μπορεί να διαφέρουν σημαντικά ως προς τις κυρώσεις και τους στόχους τους. Οι Fruchart και συν. (2007, σελ. 6) προτείνουν μια τυπολογία που βασίζεται σε τελικούς στόχους και απαιτήσεις, διαχωρίζοντας αυτά που σχετίζονται με την παγκόσμια ασφάλεια, την κυβερνητική εξουσία και τη διαχείριση συγκρούσεων. Η TSC και άλλοι αναλυτές διακρίνουν μεταξύ των καθεστώτων, κυρώσεις που έχουν σχεδιαστεί για να εξαναγκάσουν μια αλλαγή στη συμπεριφορά ενός στόχου, να περιορίσουν έναν στόχο από τη συμμετοχή σε μια απαγορευμένη δραστηριότητα ή να σηματοδοτήσουν και να στιγματίσουν έναν στόχο σχετικά με την παραβίαση ενός διεθνούς κανόνα (Biersteker, και συν. 2013, 40).

Σε σχέση με το αντικείμενο του εμπάργκο και σε σύγκριση με άλλα μέσα του ΟΗΕ για τον έλεγχο των όπλων, το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν προσδιορίζει κανένα συγκεκριμένο είδος όπλων ή άλλων όπλων που πρέπει να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο του εμπάργκο. Αντίθετα, ορίζει ότι το εμπάργκο αφορά σε όπλα και συναφές υλικό κάθε είδους, *«συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών»* (Parker 2007). Έτσι, πρώτον, δεν είναι σαφές πώς το Συμβούλιο Ασφαλείας ορίζει τα «όπλα», είτε ως μέρος μιας ευρύτερης κατηγορίας που περιλαμβάνει όπλα είτε ως συγκεκριμένο υλικό που σχετίζεται με όπλα. Δεύτερον, συμπεριλαμβάνει επίσης τα πυρομαχικά, σε αντίθεση με τη θέση που έλαβαν ορισμένα μόνιμα μέλη σε άλλα φόρουμ, όπως οι διαπραγματεύσεις της Συνθήκης Εμπορίου Όπλων (ATT), στις οποίες αντιτάχθηκε η συμπερίληψη πυρομαχικών (Yihdego 2007).

Αναφορικά με τα παραπάνω, τα εμπάργκο όπλων έχουν ρητά εξαιρέσει τα φορητά όπλα και τον ελαφρύ οπλισμό από το πεδίο εφαρμογής τους και απλώς συμβουλεύουν τα κράτη να είναι προσεκτικά κατά τη μεταφορά αυτών των όπλων σε κράτη αποδέκτες, όπως συνέβη με το εμπάργκο στη Βόρεια Κορέα το 2009 (UNSC 2009α, Άρθρο 10).

3.2 Διαδικασία Βόννης - Βερολίνου

Η ομάδα εργασίας της Διαδικασίας Βόννης - Βερολίνου που οργανώθηκε από το Bonn International Center for Conversion εργάστηκε για να παρέχει ένα πρότυπο για το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ. Αναφορικά με τα ψηφίσματα για τα εμπάργκο όπλων, συντάχθηκε υπόδειγμα κειμένου και σχολιασμός το Δεκέμβριο του 2000. Σύμφωνα με την εισαγωγή του, το προτεινόμενο ψήφισμα διαμορφώθηκε σύμφωνα με το πρότυπο του ψηφίσματος για τη θέσπιση εμπάργκο όπλων κατά της Ερυθραίας και της Αιθιοπίας έναντι στη Σιέρα Λεόνε. Η ανάλυση του μοντέλου υποστηρίζει πρώτα απ' όλα την ανάγκη για περισσότερη σαφήνεια στον καθορισμό του στόχου του εμπάργκο, με κείμενο το οποίο θα δείξει τον τρόπο με τον οποίο το εμπάργκο θα συμβάλλει στον στόχο, καθώς και να προσδιορίζει μια «στρατηγική εξόδου» ή ένα χρονικό πλαίσιο του εμπάργκο. Επίσης υπογραμμίζει την ανάγκη για λεπτομερή ορισμό του εμπάργκο όπλων. Το εμπάργκο πρέπει ισχύει όχι μόνο για τον «εξοπλισμό ειδικά σχεδιασμένο για στρατιωτικούς ή παραστρατιωτικούς σκοπούς» αλλά και στη σχετική μεταφορά τεχνολογίας, εκπαίδευσης και τεχνικής υποστήριξης (BICC 2001, 11-12).

Κάθε ψήφισμα αναφορικά με εμπάργκο όπλων, θα πρέπει να περιλαμβάνει κείμενο παρόμοιο με αυτό του τελευταίου ψηφίσματος που αναφέρεται και στους υπηκόους και την εθνική επικράτεια ως ευθύνη του κάθε κράτους στο οποίο επιβάλλεται το εμπάργκο. Μπορεί επίσης να απαιτεί πρόσθετη διατύπωση και να διευρυνθεί ο στόχος του εμπάργκο στα κράτη που έχουν εμπλακεί σε μια σύγκρουση ή σε κράτη με αδύναμη εκτέλεση του εμπάργκο. Η Ομάδα Εργασίας Εμπειρογνομώνων σημειώνει ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας θα μπορούσε να υιοθετήσει τους καταλόγους πυρομαχικών και διπλής χρήσης του Διακανονισμού Wassenaar (Munitions and Dual-Use lists of the Wassenaar Arrangement), αλλά αναγνωρίζει ότι η πολιτική

πρακτικότητα πιθανώς θα υποστήριζε την ανάπτυξη νέων λιστών. Σε καθεμία περίπτωση, προκειμένου να αναπτύξει και να προωθήσει πρότυπα για τον οπλισμό που καλύπτεται από ένα εμπάργκο όπλων, η Ομάδα Εργασίας συνιστά στο Συμβούλιο Ασφαλείας να αναπτύσσει «μια πρότυπη λίστα ή μενού καταλόγων» για χρήση σε μελλοντικές αποφάσεις εμπάργκο (Wallensteen, Staibano και Eriksson 2003).

Στην έκθεσή της του Ιανουαρίου 2001, η Ομάδα Εργασίας Εμπειρογνομώνων II της Διαδικασίας Βόννης - Βερολίνου πρότεινε επιπλέον μέτρα που θα ενισχύσουν τα διεθνή εμπάργκο όπλων με την ταυτόχρονη ενίσχυση των εθνικών επιβολών αυτών. Αυτά περιλάμβαναν (BICC 2001):

- τεχνική και οικονομική βοήθεια προς τα κράτη που ήταν πρόθυμα να υποστηρίξουν ένα εμπάργκο αλλά είχαν περιορισμένη ικανότητα να το πράξουν.
- περιφερειακά γραφεία, με εντολή του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, τα οποία τοποθετούνται σε «εγγύς» κράτη, για να παρακολουθούν και βοηθούν στην εφαρμογή των εμπάργκο, και
- βελτιωμένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών, η οποία θα διευκολύνεται από τη Γραμματεία του ΟΗΕ, και συνεχής υποβολή εκθέσεων για παραβιάσεις των κυρώσεων από τις Επιτροπές Κυρώσεων.

3.3 Ανασκόπηση Υψηλού Επιπέδου των Κυρώσεων του ΟΗΕ

Συνειδητοποιώντας την έντονη ζήτηση για πληροφορίες, καινοτομία και καθοδήγηση σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής των εμπάργκο πώλησης όπλων, η Αυστραλία, η Φινλανδία, η Γερμανία, η Ελλάδα και η Σουηδία ξεκίνησαν μια συμβουλευτική διαδικασία το 2013 για να επικεντρωθούν σε πιθανές βελτιώσεις ενός ευρέος φάσματος πτυχών εφαρμογής κυρώσεων. Η ιδέα αυτή, που θα γινόταν γνωστή ως Ανασκόπηση Υψηλού Επιπέδου των Κυρώσεων του ΟΗΕ (High Level Review of UN Sanctions - HLR) είχε συνταχθεί από το Compliance and Capacity Skills International (CCSI) και το Watson Institute for International and Public Affairs. Αυτοί οι δύο θεσμοί λειτούργησαν επίσης ως διαχειριστές έργων στο πλαίσιο των δεκάδων συναντήσεων διαβούλευσης HLR που πραγματοποιήθηκαν το 2014 και το 2015 (HLR

2015). Βασιζόμενοι στις προηγούμενες μεταρρυθμίσεις των κυρώσεων του ΟΗΕ στο Ιντερλάκεν, στη Βόννη-Βερολίνο, στη Στοκχόλμη και στο Greek Process, οι τρεις ομάδες εργασίας του HLR επικεντρώθηκαν στον εντοπισμό βελτιώσεων στους εσωτερικούς μηχανισμούς του συστήματος κυρώσεων. Οι εξελισσόμενες πρακτικές των παραδοσιακών παραγόντων των κυρώσεων - κρατών μελών, επιτροπών κυρώσεων και των ομάδων εμπειρογνομόνων τους και σχετικών διεθνών οργανισμών - είχαν παραμεληθεί για πολλά χρόνια (van den Herik 2017).

Ο σκοπός της Ανασκόπησης Υψηλού Επιπέδου των Κυρώσεων του ΟΗΕ είναι να αξιολογήσει τις κυρώσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας και να αναπτύξει μελλοντικές ιδέες και επιλογές για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των στοχοθετημένων κυρώσεων του ΟΗΕ. Η σύλληψη του HLR ξεκίνησε με την ευρέως εκπεφρασμένη δυσαρέσκεια για την πολυπλοκότητα και την έλλειψη διαφάνειας του συστήματος κυρώσεων του ΟΗΕ, που εν μέρει ενοχοποιήθηκε για κακή πολιτική βούληση καθώς και για γλίσχρα, αναμενόμενη προσπάθεια εφαρμογής των εμπάργκο από τους φορείς του οργανισμού. Μια άλλη έντονη δυσαρέσκεια ήταν το πόσο έχει επεκταθεί το σύστημα κυρώσεων χωρίς την αναγνώριση από τους κύριους παράγοντες, του τρόπου με τον οποίο αυτές οι αλλαγές επηρεάζουν την εφαρμογή των κυρώσεων. Μια συστηματική ανασκόπηση των Ηνωμένων Εθνών και εξωτερικών οργανισμών, νομικών μέσων και ενδιαφερομένων που κλήθηκαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας να συμβάλουν στην εφαρμογή των κυρώσεων, αποκαλύπτει ένα πολύ σημαντικό αποτέλεσμα δικτύωσης με σχετικές πολιτικές και προσπάθειες επιβολής του νόμου. Οι χορηγοί του HLR κυκλοφόρησαν τον Νοέμβριο του 2015 μια περίληψη των ευρημάτων της ανασκόπησης. Γνωστή ως «Επιτομή» (που κυκλοφόρησε επίσης ως επίσημο έγγραφο του ΟΗΕ) (HLR 2015), ίσως η πιο πολύτιμη συμβολή της ήταν η συμπερίληψη 150 συστάσεων για βελτιώσεις σε ένα ευρύ φάσμα πρακτικών εφαρμογής.

Ακόμη και πριν από τη δημοσίευσή της, οι αντιπροσωπείες που συμμετείχαν στη σύνταξη νέων ψηφισμάτων κυρώσεων, άρχισαν να αξιοποιούν τις γνώσεις και τις καινοτομίες που προέκυψαν κατά τις θεματικές διαβουλεύσεις. Η νέα λεκτική των κυρώσεων έλαβε υπόψη το υποστηρικτικό οικοσύστημα των οργανισμών, την ανάγκη για μεγαλύτερη διαφάνεια, τη συμπερίληψη των κρατών που δεν υπηρετούν στο

Συμβούλιο, καθώς και την ανάγκη να ενημερωθούν λεπτομερέστερα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη του ΟΗΕ για τη φύση και τους σκοπούς των κυρώσεων (van den Herik 2017).

Το Συμβούλιο Ασφαλείας αντιμετωπίζει διαφορετικά επίπεδα συνεργασίας ανά κράτος - στόχο. Η ανασκόπηση υψηλού επιπέδου των κυρώσεων των Ηνωμένων Εθνών το 2015 σημείωσε ότι η συμμόρφωση και η υποστήριξη από τα κράτη - στόχους, επηρεάζονται από τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τη δική τους εμπλοκή στη διακυβέρνηση των κυρώσεων (HLR 2015, 18-19). Η Ανασκόπηση Υψηλού Επιπέδου αναγνώρισε πώς το Συμβούλιο Ασφαλείας αντιμετώπισε αυτήν την πρόκληση, αλλά συνέστησε μια πιο προορατική προσέγγιση για τη διαχείριση των σχέσεων με τα κράτη - στόχους, συμπεριλαμβανομένου του συντονισμού των μέτρων απαλλαγής από κυρώσεις και την τεχνική βοήθεια (Ibid, 27-28).

Ένα χρόνο μετά την κυκλοφορία της Επιτομής, και χάρη στη συνεχή ηγεσία της Αυστραλίας, ξεκίνησε μια αξιολόγηση των επιτευγμάτων, των προκλήσεων και των ευκαιριών που προέκυψαν από τις συστάσεις της ανασκόπησης. Η αξιολόγηση πρόσφερε στις αντιπροσωπείες που εκπροσωπήθηκαν στο Συμβούλιο Ασφαλείας ή στη Γενική Συνέλευση, την ευκαιρία να δώσουν προτεραιότητα σε ποια από τα θέματα που εξετάστηκαν ήθελαν να επεξεργαστούν περαιτέρω. Από μια σειρά διερευνητικών και διμερών συναντήσεων με αντιπροσωπείες κρατών, προέκυψαν έξι θέματα συν ένα σύμπλεγμα τριών νέων θεμάτων σχετικά με την απομάκρυνση των οικονομικών κυρώσεων σε περιοχές που καταλαμβάνονται από αρνητικές δυνάμεις (HLR 2017).

3.4 Πεδίο εφαρμογής των εμπάργκο

Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής των εμπάργκο όπλων, αξίζει πρώτα να σημειωθεί ότι το Συμβούλιο επικεντρώνεται σε δύο τύπους όπλων τη στιγμή της εφαρμογής διαφορετικών μέτρων αφοπλισμού και ελέγχου των όπλων.

Ο πρώτος τύπος είναι τα όπλα μαζικής καταστροφής, για τα οποία το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει μια επιτροπή που έχει θεσπιστεί βάσει του ψηφίσματος 1540 του 2004 (UNSC 2004β), το οποίο επικεντρώνεται ειδικά στην πρόληψη του πολλαπλασιασμού

αυτών των όπλων. Η επιτροπή αυτή είναι υπεύθυνη για την αναφορά σχετικά με την εφαρμογή αυτού του ψηφίσματος, το οποίο καλεί τα κράτη, μεταξύ άλλων, να αποφύγουν να βοηθήσουν τους μη κρατικούς παράγοντες να αναπτύξουν, να αποκτήσουν, να κατασκευάσουν, να κατέχουν, να μεταφέρουν, να μεταφέρουν ή να χρησιμοποιούν πυρηνικά, χημικά ή βιολογικά όπλα, καθώς και τα συστήματα παράδοσής τους.

Αυτή η Επιτροπή καθιέρωσε τέσσερις ομάδες εργασίας (UN χ.χ.):

1. Παρακολούθησης και εθνικής εφαρμογής
2. Παροχής βοήθειας
3. Συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς και
4. Διαφάνειας και ενημέρωσης των μέσων

για να επιβλέψουν την εφαρμογή του ψηφίσματος 1540/2004, η οποία απαιτεί επίσης από όλα τα κράτη μέλη να καθορίσουν εγχώριους ελέγχους για να αποτρέψουν τον πολλαπλασιασμό των όπλων. Το ψήφισμα ζήτησε να ενταθεί η διεθνής συνεργασία στον τομέα αυτό σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες μη διάδοσης που ισχύουν, καθώς και να προωθήσει την καθολική τήρηση αυτών των συνθηκών (UNSC 2004β). Δεν περιλάμβανε όμως στο κείμενό του τα μικρά όπλα και ελαφριά όπλα, παρά την προηγούμενη αναγνώριση από το Συμβούλιο Ασφαλείας της πιθανής απειλής των τρομοκρατών.

Εκτός από τα όπλα μαζικής καταστροφής όμως, κανένας ειδικός φορέας - Επιτροπή δεν ασχολείται συγκεκριμένα μόνο με τη διάδοση φορητών όπλων και ελαφρύ οπλισμού, παρόλο που το Συμβούλιο Ασφαλείας αναγνώρισε στην απόφαση 1373 την απειλή για τη διεθνή ασφάλεια που αντιπροσωπεύει η παράνομη μεταφορά φορητών όπλων και ελαφρύ οπλισμού (UNSC 2001α). Επιτροπές Κυρώσεων δημιουργούνται μετά την επιβολή εμπάργκο (Fruchart, και συν. 2007, 2).

Δεν είναι η πρώτη φορά που το Συμβούλιο Ασφαλείας το 2001 απασχολήθηκε με το θέμα των φορητών όπλων. Εκτός από τις αναφορές σε πολλά εμπάργκο όπλων (όπως συζητείται παρακάτω), το Συμβούλιο υπό την Προεδρία των Κάτω Χωρών

διεξήγαγε την πρώτη του ανοιχτή συζήτηση για τα «φορητά όπλα» (UNSC 2001β). Πρόσφατα, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε επίσης το ψήφισμα A/RES/75/241 (UNGA 2020) με τίτλο «*Το παράνομο εμπόριο φορητών όπλων και ελαφρύ οπλισμού σε όλες τις πτυχές του*», που περιλαμβάνει μια επισκόπηση των προκλήσεων που σχετίζονται με την εκτροπή των μικρών και ελαφρών όπλων σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, καθώς και καλές πρακτικές, διδάγματα και συστάσεις για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εκτροπής και της παράνομης διεθνούς μεταφοράς φορητών όπλων και ελαφρύ οπλισμού, σε μη εξουσιοδοτημένους παραλήπτες.

Το άρθρο 47 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών καθιερώνει επίσης «*μια επιτροπή στρατιωτικού προσωπικού για να συμβουλευτεί και να βοηθήσει το Συμβούλιο Ασφαλείας για .. τον κανονισμό των εξοπλισμών και τον πιθανό αφοπλισμό*» (UN 1945, Άρθρο 47). Παρά το γεγονός όμως ότι αυτό το σώμα έχει τα προσόντα και την εμπειρία, έχει μικρή σημασία μέσα στη δομή του ΟΗΕ, ειδικά επειδή δεν έχει μια ατζέντα αντικειμένων για να συζητήσει (Soffer 1997).

3.5 Τύποι εμπάργκο: Εθελοντικά- Υποχρεωτικά

Σε αυτό το σημείο, θα ήταν χρήσιμο να σχολιάσουμε τη διαφορά μεταξύ δύο τύπων εμπάργκο που ταξινομούνται ως εθελοντικά και υποχρεωτικά εμπάργκο όπλων (Fruchart, και συν. 2007). Εθελοντικά εμπάργκο είναι εκείνα που επιβάλλονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας όταν «*καλεί όλα τα κράτη*» να απέχουν από την προμήθεια όπλων. Εντωμεταξύ, υποχρεωτικά εμπάργκο επιβάλλονται όταν το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει ότι όλα τα κράτη μέλη θα σταματήσουν τη μεταφορά όπλων. Υπάρχουν δύο βασικές διαφορές μεταξύ τους: η πρώτη αφορά στην αυστηρότητα της απόφασης και η δεύτερη, στη στοχευμένη οντότητα. Τα εθελοντικά εμπάργκο αφορούν σε όλα τα κράτη γενικά, ενώ τα υποχρεωτικά ισχύουν μόνο για τα κράτη μέλη. Αυτό το τελευταίο μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας μπορεί να ζητήσει τη συμμόρφωση από τα κράτη μέλη, αλλά οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές μόνο για τα μέλη του ΟΗΕ σύμφωνα με αυτό που ορίζεται στο άρθρο 25 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (UN 1945).

Τα καθολικά εμπάργκο όπλων είναι νέα στην ατζέντα του ΟΗΕ. Αυτό αποκαλύπτεται από το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων 20 ετών, σχεδόν το 90% όλων των εμπάργκο όπλων του Συμβούλιο Ασφαλείας αφορά σε καθολικά υποχρεωτικά εμπάργκο (Yihdego 2007, 105).

3.6 Στοχευμένες οντότητες: Κράτη - Μη κρατικοί φορείς

Μια άλλη διαφορά, εκτός από το υποχρεωτικό καθεστώς, σχετίζεται με τη στοχευμένη οντότητα. Μερικές φορές τα εμπάργκο όπλων απευθύνονται σε ένα συγκεκριμένο κράτος, ενώ άλλες φορές στοχεύουν συγκεκριμένες ομάδες ατόμων ή τρομοκρατικές/εγκληματικές οργανώσεις, υπό την ομπρέλα μη κρατικών παραγόντων (Fruchart, και συν. 2007).

Η μεταφορά μικρών όπλων και ελαφρών όπλων, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στους μεσίτες όπλων που εκμεταλλεύονται διάφορα διεθνή και εγχώρια νομικά κενά, για να κλείσουν τις συμφωνίες μεταξύ κατασκευαστών και τελικών χρηστών. Οι μεσίτες γενικά δεν κατέχουν τα όπλα, έχουν μόνο τις επαφές και περιορίζουν τις δραστηριότητές τους για να καθορίσουν τον μηχανισμό της αλυσίδας εφοδιασμού, μεταξύ παραγωγών και χρηστών. Αντίθετα, οι έμποροι όπλων διαθέτουν τα όπλα και έχουν άμεση επαφή μαζί τους, ενώ τα μεταφέρουν. Το κύριο πρόβλημα με την παράνομη διαμεσολάβηση αναδύεται όταν ο μεσίτης προμηθεύει όπλα σε κράτη ή μη κρατικούς φορείς είτε κάτω από εμπάργκο όπλων είτε για παράνομο σκοπό (UN 2007).

Ένα εμπάργκο όπλων σε μια μη κυβερνητική ένοπλη δύναμη ή τρομοκρατική ομάδα θα επιβληθεί σε περίπτωση που οι δραστηριότητές της αποτελούν απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Επιπλέον, η εφαρμογή του ψηφίσματος 1540/2004 θα ήταν ανεπαρκής (UNSC 2004β), καθώς ο πιο κοινός τύπος όπλων που χρησιμοποιούν αυτές οι ομάδες είναι τα φορητά όπλα και τα ελαφρά όπλα, όχι τα όπλα μαζικής καταστροφής. Με αυτόν τον τρόπο, θα ήταν σκόπιμο ένα καθολικό εμπάργκο όπλων σε αυτούς τους φορείς. Είναι λοιπόν ενδιαφέρον να δούμε πώς το Συμβούλιο Ασφαλείας υιοθέτησε νέα μέτρα κατά μη κρατικών φορέων θεσπίζοντας στοχευμένες κυρώσεις κατά ατόμων ή οντοτήτων που συνδέονται με αυτές τις ομάδες, εφαρμόζοντας μέτρα που μέχρι πρόσφατα χρησιμοποιούνταν μόνο εναντίον κρατών.

Σε αντίθεση με τα εμπόργκο όπλων κατά κρατών που κατά συνέπεια αφορούν και σε συγκεκριμένα εδαφικά διαμερίσματα (κρατών), οι διεθνικοί μη κρατικοί φορείς λειτουργούν ελεύθερα πέρα από τα σύνορα. Για τον λόγο αυτό, το Συμβούλιο Ασφαλείας κατήργησε την απαίτηση ότι το εμπόργκο όπλων ισχύει μόνο «στην περιοχή υπό τον έλεγχο Ταλιμπάν [μη κρατικού παράγοντα]» (UNSC 2000γ, 3) και την άλλαξε στη φράση «σε αυτές τις οντότητες», (UNSC 2002α, 3) χωρίς να προσδιορίσει καμία τοποθεσία.

Αυτή η ιδέα θα μπορούσε επίσης να εφαρμοστεί εάν το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ εξετάσει την εφαρμογή εμπόργκο όπλων σε έναν σημαντικό τύπο διεθνικής ομάδας: τα καρτέλ ναρκωτικών. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυτοί οι οργανισμοί αντιπροσωπεύουν σημαντική απειλή για τη διεθνή ασφάλεια (UNSC 2001α, Υποσημείωση 7). Εντός της πολύπλοκης αλυσίδας παράνομων ναρκωτικών, τα φορητά όπλα και τα ελαφρά όπλα χρησιμοποιούνται με μεγαλύτερη συχνότητα προς μεταφορά.

Η ιδέα της εφαρμογής εμπόργκο σε μία μη κρατική οντότητα ή μη κρατικό παράγοντα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η τοποθεσία του διαφέρει από τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται τα εμπόργκο όπλων σε μη κρατικές οντότητες που δραστηριοποιούνται σε μία μόνο χώρα [όπως στην περίπτωση του Επαναστατικού Ενωμένου Μετώπου (RUF), μιας επαναστατικής ομάδας στη Σιέρα Λεόνε]. Αυτό το εμπόργκο εφαρμόστηκε σαφώς «σε μη κυβερνητικές δυνάμεις στη Σιέρα Λεόνε» (UNSC 1998α). Περιορίζοντας το εμπόργκο μόνο στη Σιέρα Λεόνε, το Συμβούλιο Ασφαλείας προφανώς υποτίμησε την πιθανότητα του Επαναστατικού Ενωμένου Μετώπου να διαφύγει από τα σύνορα για να αγοράσει όπλα, όπως ακριβώς έκαναν πριν από την επιβολή του εμπόργκο (Permanent Representative of Sierra Leone 1997).

Μια άλλη εξέλιξη είναι ότι οι μη κρατικοί φορείς δεν είναι απλώς μέλη μιας συγκεκριμένης ομάδας, αλλά περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα συνδεδεμένων οντοτήτων. Για το λόγο αυτό, το Συμβούλιο Ασφαλείας ορίζει ότι τα εμπόργκο όπλων θα πρέπει να ισχύουν για μη κρατικούς φορείς «και άλλα συνδεδεμένα άτομα, ομάδες και οντότητες» (SC Committee 2018, 1) για άλλη μια φορά, χωρίς να αναφέρει την

τοποθεσία. Αν και πρόκειται για καλή τοποθέτηση με ευρύ πεδίο εφαρμογής, είναι απογοητευτικό το γεγονός ότι η διάταξη έχει εφαρμοστεί μόνο μία φορά από το 2002 σε ψηφίσματα σχετικά με τους Ταλιμπάν (UNSC 2002α, 3).

Σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη συμμορφώνονται με αυτούς τους περιορισμούς μέσω των εθνικών τους νομοθετικών οργάνων, υπάρχουν ευρέως αντίθετες απόψεις, όπως φαίνεται από αυτό που συνέβη στην Ευρώπη το 2010, όταν το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αμφισβήτησε την εφαρμογή των κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, σε δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία ιδιωτών. Για τον λόγο αυτό, ενδέχεται να προκύψει αμφισβήτηση της απόφασης, εάν το εμπάργκο όπλων περιλαμβάνει οντότητες που ενδέχεται να επικαλεστούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, επειδή μπήκαν στη μαύρη λίστα χωρίς δίκαιη δίκη (Feinäugle 2013).

Είναι ενδιαφέρον ότι η διοικητική διαδικασία κατά την οποία δημιουργούνται ή ενημερώνονται αυτές οι λίστες περιλαμβάνει την υπόθεση της κυβέρνησης, ότι ένα άτομο ή μια οντότητα συνδέεται με μια τρομοκρατική ομάδα. Αυτός ο ισχυρισμός υποβάλλεται στη συνέχεια στα μέλη της Επιτροπής Κυρώσεων για εξέταση, οπότε πρέπει να αποφασίσουν εάν τα ονόματα πρόκειται να συμπεριληφθούν, εντός 10 ημερών (SC Committee 2018).

Πώς καθορίζουν τα μέλη αυτής της επιτροπής εάν θα συμπεριλάβουν ή όχι ένα συγκεκριμένο άτομο ή οντότητα; Ειδικά, όταν ένα κράτος μέλος που προτείνει την συμπερίληψη στη «μαύρη λίστα» ατόμων ή οντοτήτων, δεν έχει διπλωματικές αντιπροσωπείες που ελέγχουν και ερευνούν τα υπόψη άτομα ή οντότητες, σε χώρες όπου το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει μεγάλη επιρροή λόγω των κυρώσεων; Η σκέψη αυτή συνάδει με το συμπέρασμα που κατέληξε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαδικασία αίτησης διαγραφής από τη μαύρη λίστα, υποστηρίζοντας ότι πρόκειται για πολιτική διαδικασία και όχι μια καλά καθορισμένη έρευνα (Feinäugle 2013).

Για να ξεπεραστεί αυτή η κατάσταση, το Συμβούλιο Ασφαλείας προχώρησε ένα βήμα μπροστά διορίζοντας το 2010 έναν διαμεσολαβητή για την Επιτροπή Κυρώσεων των Ταλιμπάν, αναγνωρίζοντας παράλληλα *«την ανάγκη να καταπολεμηθούν με όλα*

τα μέσα... συμπεριλαμβανομένων των ισχυόντων διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων... απειλών για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια που προκλήθηκαν από τρομοκρατικές ενέργειες» (UNSC 2009β).

Είναι επίσης σημαντικό να αναφερθεί ότι ένα εμπάργκο όπλων που στόχευε μη κρατικούς φορείς, δεν οδήγησε στην άμεση δημιουργία μιας Επιτροπής Κυρώσεων σε τρεις περιπτώσεις: τα εμπάργκο όπλων στη Λιβερία το 1992, στο Σουδάν το 2004 και στον Λίβανο το 2006. Το τελευταίο παρακολουθούνταν από την Ειρηνευτική Επιχείρηση του ΟΗΕ που ήταν εγκατεστημένη εκεί το 1978 και είχε ως εντολή της από το 2006 να εμποδίζει την είσοδο όπλων και άλλων σχετικών υλικών στον Λίβανο χωρίς τη συγκατάθεσή της (UNSC 2006α). Η Λιβερία δεν διέθετε εποπτικό όργανο μέχρι το 1995 (UNSC 1995α). Το ίδιο συνέβη και στο Νταρφούρ, όπου οι κυρώσεις επιβλήθηκαν το 2004, αλλά δεν εμποπτεύονταν παρά μόνο ένα χρόνο αργότερα, όταν δημιουργήθηκε η συγκεκριμένη Επιτροπή Κυρώσεων (UNSC 2005α).

Συμπερασματικά, τα εμπάργκο όπλων που στοχεύουν μη κρατικούς φορείς, και ιδιαίτερα αυτούς που δραστηριοποιούνται σε διακρατική βάση, θα μπορούσαν να εφαρμόζονται συχνότερα. Εν ολίγοις, τα εμπάργκο όπλων παραμένουν οι μόνοι καθολικοί και νομικά δεσμευτικοί κανόνες που θεσπίστηκαν για την πρόληψη της παράνομης μεταφοράς φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε μη κρατικούς φορείς.

3.7 Εποπτεία των εμπάργκο

Από το 2001, ο Γενικός Γραμματέας αναγνώρισε την ανάγκη ύπαρξης *«εκτεταμένου μηχανισμού παρακολούθησης για εμπάργκο όπλων και εξέτασης της επιβολής δευτερευόντων μέτρων σε περιπτώσεις αποδεδειγμένων παραβιάσεων» (UNGA 2001β).*

Επιπλέον, η Επιτροπή Στρατιωτικού Επιτελείου που ιδρύθηκε με το πρώτο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, σύμφωνα με τον Χάρτη του ΟΗΕ (UN 1945, Άρθρο 47), είναι επίσης υπεύθυνη για την επίβλεψη της εφαρμογής των εμπάργκο όπλων. Αυτή η επιτροπή, ωστόσο, δεν έχει εγκρίνει καν τον εσωτερικό της κανονισμό

και έχει αφιερώσει τα τελευταία χρόνια στη μεταρρύθμιση των μεθόδων εργασίας της (Soffer 1997).

Όσον αφορά τη διεθνή εποπτεία αυτών των εμπόργκο, από τη στιγμή που επιβάλλονται σε ένα κράτος ή μια ομάδα ατόμων, το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει την εξουσία να δημιουργήσει ένα επικουρικό όργανο για την παρακολούθηση της εφαρμογής της κύρωσης, γνωστό ως Επιτροπή Κυρώσεων. Μόλις συσταθεί αυτή η επιτροπή, μπορεί να ζητήσει τη δημιουργία μιας ομάδας εμπειρογνομώνων για να αναλύσει την επιτόπια κατάσταση και να βεβαιωθεί ότι δεν παραβιάζεται το εμπόργκο. Πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι αυτή η Ομάδα πρέπει να αναφέρεται περιοδικά στο Συμβούλιο Ασφαλείας (Fruchart, και συν. 2007).

Σύμφωνα με τα παραπάνω και σύμφωνα με το άρθρο 25 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (UN 1945), τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων των εμπόργκο όπλων. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα αυτών των εμπόργκο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εφαρμογή τους από τα κράτη. Το Συμβούλιο Ασφαλείας αναφέρει ότι *«τα ψηφίσματά του δεν λαμβάνουν υπόψη τη νομική θεσμική και πολιτική αδυναμία των... προμηθευτών κρατών»* (Yihdego 2007, 111).

Σε συμμόρφωση με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας που θεσπίζουν εμπόργκο όπλων, πρέπει επίσης να τονιστεί ότι τα κράτη πρέπει να υποβάλλουν περιοδικές εκθέσεις στο Συμβούλιο Ασφαλείας σχετικά με την εθνική εφαρμογή των εμπόργκο όπλων, καθώς και τα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα που λαμβάνονται είτε από ιδιώτες, ιδιωτικές εταιρείες ή δικαστήρια. Με αυτόν τον τρόπο, τα κράτη δεσμεύονται να κάνουν κάτι για την εφαρμογή. Διαφορετικά, οι εκθέσεις τους θα ήταν άχρηστες και κινδυνεύουν να παραβιάσουν τις υποχρεώσεις τους από τη διεθνή συνθήκη, βάσει του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

3.8 Συμπλέγματα θεσμών, μέσων και μηχανισμών που σχετίζονται με κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων

3.8.1 Επιτροπές Κυρώσεων

Οι Επιτροπές Κυρώσεων είναι τα όργανα που είναι επιφορτισμένα με τη διαχείριση των κυρώσεων του ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένων των εμπάργκο όπλων. Οι επιτροπές υποχρεούνται να αναφέρουν τακτικά στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ (ΣΑΗΕ/ UNSC - UN Security Council) - σύμφωνα με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας που αποτελείται από εκπροσώπους και των 15 μελών του συμβουλίου - ύποπτες και καταγγελλόμενες παραβιάσεις του καθεστώτος κυρώσεων που τους έχουν αναφερθεί από μέλη του ΟΗΕ, τους περιφερειακούς οργανισμούς, τις ειρηνευτικές δυνάμεις του ΟΗΕ και, σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων, από τους ειδικά επιφορτισμένοι παρατηρητές κυρώσεων του ΟΗΕ που βρίσκονται στην περιοχή στην οποία υφίστανται κυρώσεις σε ισχύ (Fruchart, και συν. 2007, 2).

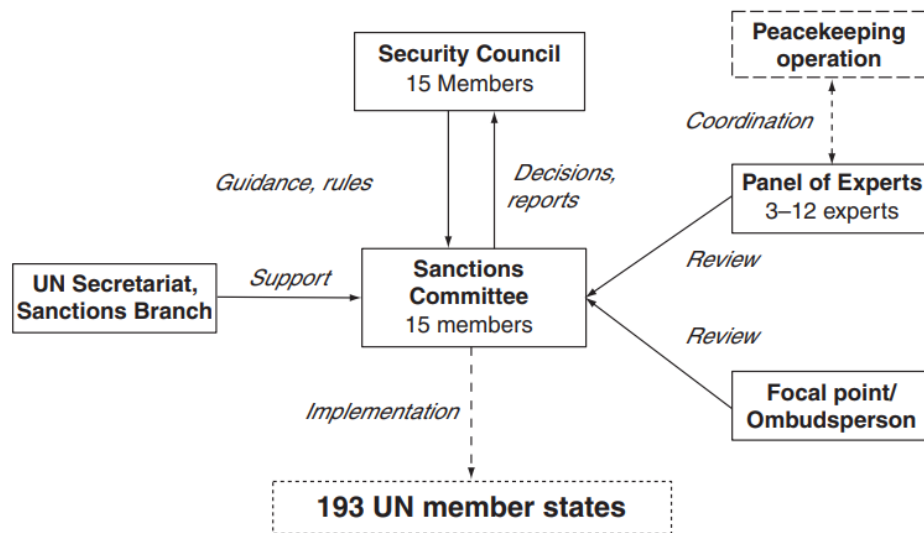
Μεταξύ άλλων καθηκόντων, αυτές οι Επιτροπές ζητούν πληροφορίες από όλα τα κράτη σχετικά με τα μέτρα τους για την επιβολή κυρώσεων και απαιτείται να εξετάζουν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις, να αναφέρουν περιοδικά στο Συμβούλιο Ασφαλείας για τις υποτιθέμενες παραβιάσεις και να δικάζουν αιτήματα για εξαιρέσεις από κυρώσεις. Αυτοί είναι επίσης υπεύθυνοι για την πρόσληψη ειδικών ομάδων εμπειρογνομόνων ανεξάρτητων συμβούλων στις Ομάδες Εμπειρογνομόνων του ΟΗΕ (Panel of Experts- PoE), των οποίων ο πρωταρχικός σκοπός είναι να προσδιορίσουν ανεξάρτητα, να διερευνήσουν και να αναφέρουν τις παραβιάσεις των κυρώσεων (Martin, Enderby Smith και Al-Faraj 2020).

3.8.2 Γραμματεία του ΟΗΕ («Κλάδος Κυρώσεων»)

Ενώ η Επιτροπή Κυρώσεων έχει την επίβλεψη της εφαρμογής των κυρώσεων, ο κλάδος των θυγατρικών οργάνων του Συμβουλίου Ασφαλείας, γνωστός ως Sanctions Branch, έχει τη διοικητική εποπτεία επί του έργου των Ομάδων Εμπειρογνομόνων (PoEs). Αυτός ο κλάδος βρίσκεται στη Διεύθυνση Υποθέσεων Ασφαλείας του Συμβουλίου (Security Council Affairs Division - SCAD) του Τμήματος Πολιτικών

Υποθέσεων του ΟΗΕ (Department of Political Affairs) (Εικόνα 1). Οι βασικοί παράγοντες του SCAD είναι ο γραμματέας της συγκεκριμένης επιτροπής, ο προϊστάμενος του κλάδου και ο διευθυντής του SCAD (Fruchart, και συν. 2007). Το πιο σημαντικό για την παρούσα εργασία είναι ότι ο κλάδος των κυρώσεων είναι υπεύθυνος για την υποστήριξη των Ομάδων Εμπειρογνομόνων σε όλα τα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της πρόσληψης, της βασικής εκπαίδευσης και της μισθοδοσίας των εμπειρογνομόνων, τις επαφές μεταξύ των Ομάδων και άλλων φορέων του ΟΗΕ σχετικά με την εκτέλεση εργασιών πάνελ, την έγκριση των ταξιδιών των εμπειρογνομόνων και την πολιτική και συντακτική υποστήριξη κατά την ολοκλήρωση των εκθέσεων.

Εικόνα 1: Η δομή διακυβέρνησης των καθεστώτων κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας

Πηγή: (Dörfler 2019, 41)

3.8.3 Επιτροπές Εμπειρογνομόνων

Οι Ομάδες Εμπειρογνομόνων (Panel of Experts) του ΟΗΕ είναι μικρές ομάδες ανεξάρτητων συμβούλων που προσλαμβάνονται για την παρακολούθηση της εφαρμογής στοχευμένων κυρώσεων. Οι Ομάδες αυτές είναι τα «μάτια και τα αυτιά του Συμβουλίου Ασφαλείας στο έδαφος» (UNGA 2015, 36). Παράλληλα με την ανάπτυξη της χρήσης των εμπόρων όπλων τα τελευταία χρόνια, ο αριθμός των Ομάδων

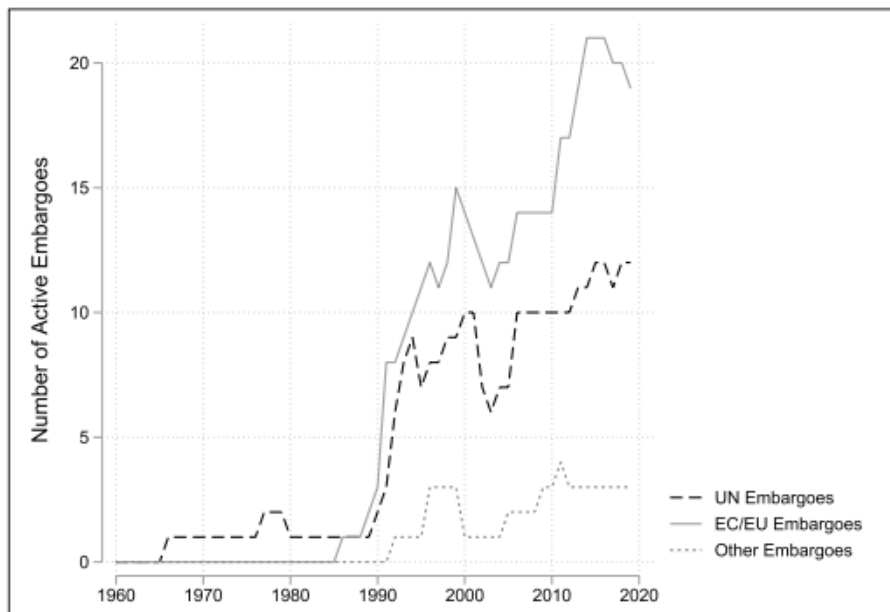
Εμπειρογνωμόνων έχει αυξηθεί σημαντικά από τότε που ξεκίνησε σοβαρά η χρήση τους το 1990 (Εικόνα 2).

Η σύνθεση των Ομάδων Εμπειρογνωμόνων εξαρτάται από το σύνολο των κυρώσεων που εφαρμόζονται, αλλά περιλαμβάνουν συνήθως εμπειρογνώμονες στους τομείς των όπλων, των ένοπλων ομάδων, των οικονομικών, του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και των μεταφορών (αεροπορίας ή ναυτιλίας). Ένα μέλος της επιτροπής ορίζεται επίσης συντονιστής, ο οποίος, εκτός από τα ερευνητικά του καθήκοντα, είναι επιφορτισμένος με την επαφή μεταξύ της Δικαιοσύνης και της Γραμματείας του ΟΗΕ, την αρμόδια Επιτροπή Κυρώσεων και άλλους επίσημους φορείς. Επειδή οι κυρώσεις του ΟΗΕ επανεξετάζονται και επανεξουσιοδοτούνται ετησίως, οι εμπειρογνώμονες έχουν γενικά θητεία ενός έτους (με μέγιστο αριθμό πέντε συνεχόμενα έτη σε οποιοδήποτε πάνελ). Οι επιτροπές πρέπει συνήθως να υποβάλλουν μια ενδιάμεση έκθεση στη σχετική Επιτροπή Κυρώσεων στα μισά της θητείας τους και μια τελική συνολική έκθεση στο τέλος - και τα δύο συνήθως διατίθενται στο κοινό - καθώς και εμπιστευτικές μηνιαίες εκθέσεις προς την επιτροπή. Εάν το καθεστώς κυρώσεων επανεξουσιοδοτείται και η εργασία του μέλους της επιτροπής κρίνεται ικανοποιητική από την επιτροπή κυρώσεων, ο εμπειρογνώμονας μπορεί να επαναπροσληφθεί για την επόμενη θητεία (οι ειδικοί πρέπει σε κάθε περίπτωση να υποβάλουν εκ νέου αίτηση για τη θέση τους έναντι νέων υποψηφίων). Περιστασιακά, η πρόσληψη ή η εκ νέου πρόσληψη ενός εμπειρογνώμονα μπορεί να τεθεί «σε αναμονή» βάσει αντιρρήσεων από ένα μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας ή από άλλο κράτος μέλος - εμποδίζοντας ουσιαστικά αυτό το άτομο να προσληφθεί (Fruchart, και συν. 2007). Στην πράξη, οι ειδικοί έχουν συνήθως λιγότερο από 12 μήνες για να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους, δεδομένου ότι η αρχική διαδικασία πρόσληψης μπορεί να προχωρήσει μόνο αφού ένα πάνελ λάβει την εξουσιοδότηση - αν και η ημερομηνία λήξης του είναι καθορισμένη.

Ο Κλάδος Κυρώσεων διατηρεί ένα κατάλογο εμπειρογνωμόνων από τους οποίους θα προσληφθούν κατάλληλοι υποψήφιοι, συμπεριλαμβανομένων μελών προηγούμενων επιτροπών ή εντολών και άλλων αναγνωρισμένων εμπειρογνωμόνων. Οι τελικοί υποψήφιοι πρέπει να εγκριθούν από την αρμόδια Επιτροπή Κυρώσεων και

τελικά, από το ίδιο το Συμβούλιο Ασφαλείας σε μια διαδικασία που μπορεί να προσθέσει καθυστερήσεις στην τελική πρόσληψη πραγματοποιώμενα και την έκδοση σύμβασης. «Υπάρχει μια σαφής σύγκρουση μεταξύ του ρόλου και του χαρακτήρα των ομάδων εμπειρογνωμόνων, όπως προβλέπεται στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και στις συμβατικές και διοικητικές ρυθμίσεις βάσει των οποίων λειτουργούν. Οι ομάδες εμπειρογνωμόνων είναι ανεξάρτητες αλλά ενεργούν για λογαριασμό του Συμβουλίου Ασφαλείας και των Επιτροπών Κυρώσεων, συνεδριάζοντας έτσι τόσο εντός όσο και εκτός συστήματος» (UNGA 2015, 37). Αυτή η «σύγκρουση» καθορίζει σε κάποιο βαθμό το έργο των ειδικών και επηρεάζει όλες τις πτυχές των λειτουργιών τους.

Εικόνα 2: Αριθμός των επιβαλλόμενων εμπάργκο όπλων από το 1960 έως το 2019

Πηγή: (Bove και Böhmelt 2021, 1117)

3.8.4 Μόνιμα μέλη και «βέτο»

Θα ήταν επίσης χρήσιμο να αναλυθεί η θέση των μόνιμων Κρατών Μελών τα οποία, όπως προαναφέρθηκε, έχουν δικαίωμα αρνησικυρίας και είναι τα ίδια μεγάλοι προμηθευτές όπλων. Από το 1946 έως το 2020, αυτό το δικαίωμα βέτο ασκήθηκε

συνολικά 293¹ φορές σε σχέση με εμπάργκο όπλων (SCR 2020). Εφόσον κανένα μόνιμο Κράτος Μέλος δεν χρειάζεται να εξηγήσει γιατί ασκεί βέτο σε ένα ψήφισμα, κανείς δεν γνωρίζει πόσα βέτο σχετίζονταν με το γεγονός ότι κάποιο αντίπαλο κράτος ή κράτη εξήγαγαν όπλα. Μία από τις τελευταίες περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτό μπορούσε να εντοπιστεί ξεκάθαρα συνέβη τον Ιούλιο του 2008 (Nasaw 2008), όταν η Κίνα και η Ρωσία αντιτάχθηκαν σε ψήφισμα για την έγκριση εμπάργκο όπλων κατά της Ζιμπάμπουε.

3.9 Μηχανισμοί της εφαρμογής των εμπάργκο από τα κράτη

Η επιβολή εμπάργκο του ΟΗΕ δημιουργεί ορισμένες υποχρεώσεις στα Κράτη Μέλη να εφαρμόσουν και να επιβάλουν τα εμπάργκο, καθώς και να αναφέρουν την πρόοδο στην εφαρμογή. Η πρώτη ομάδα κρατών που θέσπισε ένα νομικά δεσμευτικό μέσο που αντιμετωπίζει τον ρόλο αυτών των παραγόντων, ήταν εκείνα της αμερικανικής ηπείρου, με τη Διαμερικανική Σύμβαση κατά της Παράνομης Παραγωγής και Εμπορίας Εμπορικών Όπλων, των εκρηκτικών, των πυρομαχικών και άλλων σχετικών υλικών (Inter-American Convention Against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, Ammunition, Explosives, and Other Related Materials, CIFTA) το 1997 (O.A.S. 1997). Είναι νομικά δεσμευτική για όλα τα κράτη μέλη του O.A.S.,² ο οποίος είναι ο φορέας ελέγχου. Δυστυχώς, η CIFTA αναφέρεται μόνο σε «πυροβόλα όπλα» (συμπεριλαμβανομένων των πυρομαχικών), αλλά δεν απευθύνεται σε «μικρά όπλα» και «ελαφρά όπλα».

Το 1998, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε τον κώδικα δεοντολογίας της για τις εξαγωγές όπλων (EU Council 1998), ο οποίος, όπως υποδηλώνει το όνομα του (European Union Code of Conduct on Arms Export), καλύπτει ένα ευρύ φάσμα όπλων, συμπεριλαμβανομένων των μικρών όπλων και του ελαφρού οπλισμού.

¹ Για έναν αναλυτικό πίνακα άσκησης βέτο: https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/working_methods_veto.pdf

² Μόνο τρία από τα τριάντα τέσσερα μέλη του OAS δεν έχουν επικυρώσει αυτή τη συνθήκη: ο Καναδάς, η Τζαμάικα και οι ΗΠΑ. Ως αποτέλεσμα, αυτή η συνθήκη δεν περιλαμβάνει τον μεγαλύτερο εξαγωγέα μικρών όπλων και ελαφρών όπλων στην περιοχή, τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Όσον αφορά την Αφρική, η Αφρικανική Ένωση δεν έχει ακόμη υιοθετήσει ένα νομικά δεσμευτικό μέσο σχετικά με την μάχη των παράνομων μεταφορών μικρών όπλων και ελαφρών όπλων. Αντ' αυτού, θέσπισε τη δήλωση Bamako ως αφρικανική κοινή θέση σχετικά με τον παράνομο πολλαπλασιασμό, κυκλοφορία και διακίνηση των μικρών όπλων και του ελαφρύ οπλισμού το 2000 (African Unity Organization 2000). Αυτή η συνθήκη συνιστά μια σειρά μη δεσμευτικών μέτρων που πρέπει να ληφθούν προκειμένου να καταπολεμηθεί αυτό το πρόβλημα.

Κανένα μέσο δεν υφίσταται στην Ασία που να περιλαμβάνει κάθε χώρα της περιοχής. Υφίστανται όμως μέσα, σε υποπεριφερειακά πλαίσια. Πρώτον, έχουμε την Ένωση Αραβικών Κρατών (League of Arab States - LAS), τα οποία όχι μόνο περιλαμβάνουν την ένταξη των ασιατικών κρατών, αλλά και ορισμένα έθνη της Βόρειας Αφρικής. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου του LAS είναι δεσμευτικές (League of Arab States 1945, Άρθρο 7).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ξεκίνησε ένα πρόγραμμα συνεργασίας με την Ένωση των Αραβικών κρατών το 2019 (EU-LAS Project) προκειμένου να υποστηρίξει τα κράτη μέλη της LAS, για την βιώσιμη οικοδόμηση των εθνικών τους ικανοτήτων αναφορικά με την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου και του πολλαπλασιασμού των μικρών όπλων και των ελαφρών όπλων. Με τον τρόπο αυτό, το έργο υποστηρίζει επίσης τα κράτη μέλη του LAS με την εθνική εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης των Μικρών Όπλων των Ηνωμένων Εθνών (UN 2001β) και το Διεθνές Όργανο Ανίχνευσης (UN 2005).

Ένα άλλο ασιατικό υποπεριφερειακό όργανο που ασχολείται με αυτό το ζήτημα είναι η Ένωση των Εθνών της Νοτιοανατολικής Ασίας (Association of Southeast Asian Nations- ASEAN), η οποία μέχρι στιγμής έχει υιοθετήσει μόνο μη δεσμευτικά μέσα στον τομέα αυτό, όπως η Διακήρυξη της Μανίλας σχετικά με την πρόληψη και τον έλεγχο του διακρατικού εγκλήματος. Η Διακήρυξη υιοθετήθηκε το 1998, με την οποία τα κράτη εξέφρασαν την πολιτική τους βούληση να περιορίσουν το παράνομο εμπόριο πυροβόλων όπλων (ASEAN 1998, παρ. 2), για άλλη μια φορά περιορίζοντας το πεδίο εφαρμογής του οργάνου, παραλείποντας να ορίσουν «μικρά όπλα» και «ελαφρά όπλα». Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι προσπάθειες έχουν πραγματοποιηθεί από

τον Οργανισμό Συνεργασίας της Σαγκάης (SCO), ο οποίος περιλαμβάνει την Κίνα και τη Ρωσία, μεταξύ άλλων μελών. Το 2010, συμφώνησε σε κοινή δήλωση με τον ΟΗΕ σχετικά με τη σημασία της αύξησης της συνεργασίας σε τομείς όπως οι παράνομες μεταφορές όπλων (SCO και U.N. Secretary-General 2010, παρ. 2), χωρίς να κάνει συγκεκριμένη αναφορά σε μικρά όπλα και ελαφρά όπλα.

Στην περιοχή του Νότιου Ειρηνικού και της Ωκεανίας, το Φόρουμ των Νήσων του Ειρηνικού (Pacific Islands Forum) ασχολήθηκε με αυτό το ζήτημα μέσω της χώρας του νησιού του Φόρουμ για τα μικρά όπλα και τα ελαφρά όπλα και τον έλεγχο των πυρομαχικών, που εφαρμόζεται μέσω του δικτύου των αξιωματικών των Νήσων του Ειρηνικού για την ενίσχυση της συνεργασίας προκειμένου να αποφευχθεί η παράνομη μεταφορά μικρών όπλων, ελαφρών όπλων και πυρομαχικών (PIFS 2009). Τουλάχιστον στη θεωρία είναι η πιο ολοκληρωμένη περιφερειακή συμφωνία όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένων των μικρών όπλων, των ελαφρών όπλων και των πυρομαχικών.

3.10 Θεωρητικό πλαίσιο αποτροπής παραβιάσεων εμπάργκο

Θεωρητικά, είναι δυνατό να αποτραπούν ή να ελεγχθούν οι παραβιάσεις των εμπάργκο με ένα κατάλληλο σύστημα παρακολούθησης και επιβολής. Ο ΟΗΕ είναι επιφορτισμένος με την *«παροχή αποτελεσματικής στρατηγικής εποπτείας προκειμένου να αξιολογηθεί το επίπεδο εφαρμογής, να εντοπιστούν κενά ή παραβιάσεις στο καθεστώς και να επινοηθούν τρόποι για να τα προβλέψουν»* (BICC 2001, 11). Η εποπτεία ξεκινά με την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων, τα κύρια καθήκοντα που συνήθως ανατίθενται στις Επιτροπές Κυρώσεων. Τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας απαιτούν τακτικά από τα κράτη μέλη να υποβάλλουν εκθέσεις στις Επιτροπές Κυρώσεων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζουν τα εμπάργκο.

Στην πράξη, και για διάφορους λόγους, τα κράτη δεν παρέχουν όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την *«αποτελεσματική στρατηγική εποπτεία»* και τα Ηνωμένα Έθνη πρέπει να βασιστούν σε εκθέσεις μέσω ενημέρωσης και ΜΚΟ, καθώς και ομάδες εμπειρογνομόνων ή αποστολές, για να συνθέσουν μια εικόνα της

εφαρμογής στις οποίες θα βασιστούν οι συστάσεις για την επιβολή του εμπάργκο. Όταν σημειώνονται παραβιάσεις του εμπάργκο, τα κράτη μέλη έχουν την ευθύνη μέσω της εθνικής νομοθεσίας να επιβάλλουν κυρώσεις στους υπεύθυνους για τις παραβιάσεις. Πολλές πολιτείες, προβλέπουν πρόστιμα ή φυλάκιση για άτομα που κρίνονται ένοχα για παράκαμψη ενός εμπάργκο όπλων. Εάν ένα κράτος δεν μπορεί ή δεν θέλει να επιβάλει τέτοιες κυρώσεις, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ πρέπει να επιδιώξει τη συμμόρφωση με άλλα μέσα (Biersteker, και συν. 2013, Cooper και Mutimer 2014, Dörfler 2019).

Αν και δεν φαίνεται να υπάρχουν καθορισμένες διαδικασίες για τέτοια μέτρα του Συμβουλίου Ασφαλείας, οι ακόλουθες επιλογές (BICC 2001) είναι διαθέσιμες, ανάλογα με την πίεση που απαιτείται για την προώθηση της συμμόρφωσης των κρατών μελών:

- Παροχή αποδεικτικών στοιχείων για την πρόκληση δίωξης μεμονωμένων παραβατών.
- Τεχνική βοήθεια σε κράτη που δεν έχουν την ικανότητα να επιβάλλουν εμπάργκο όπλων.
- Δημοσίευση και κυκλοφορία εκθέσεων αποστολής, ειδικά σε χώρες όπου έχουν σημειωθεί παραβιάσεις.
- Σύνταξη και διανομή «Μαύρης Λίστας» ατόμων και εταιρειών που εμπλέκονται σε παραβιάσεις.
- Επίσημη δήλωση - αναγνώριση από τα κράτη μέλη, των παραβατικών κρατών ως παραβάτες των κυρώσεων.
- Αποθάρρυνση των κρατών μελών και υποστήριξη των θέσεων του ΟΗΕ για υπηκόους από παραβατικά κράτη.
- Απαγόρευση διασκέψεων και συναντήσεων του ΟΗΕ εντός των παραβατικών κρατών. και τέλος

- Την επιβολή «δευτερευουσών» κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένου του εμπάργκο όπλων, στα παραβατικά κράτη.

Οι πρόσθετες κυρώσεις που επιβλήθηκαν από τον ΟΗΕ στο κράτος της Λιβερίας τον Μάιο του 2001 αποτελούν παράδειγμα της χρήσης δευτερογενών κυρώσεων. Οι κυρώσεις – απαγόρευση εισαγωγής διαμαντιών από τη Λιβερία και ταξίδια από ανώτερους αξιωματούχους της Λιβερίας – προστέθηκαν στο εμπάργκο όπλων στη Λιβερία που ίσχυε από το 1992 (UNSC 2001β). Είναι απόκριση σε αναφορές για υποστήριξη της Λιβερίας στο Επαναστατικό Ενωμένο Μέτωπο (RUF), την ανταρτική ομάδα που αντιτίθεται στην κυβέρνηση της Σιέρα Λεόνε, η οποία υπόκειται σε εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ από το 1998.

4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ ΟΠΛΩΝ ΤΟΥ ΟΗΕ

4.1 Υποχρεωτικά εμπάργκο όπλων που έχουν λήξει

4.1.1 Ροδεσία 1966

Το 1965, το Συμβούλιο Ασφαλείας συζήτησε την κατάσταση στη Νότια Ροδεσία (σημερινή, Ζιμπάμπουε) υπό το φως της πρόσφατης διακήρυξης ανεξαρτησίας που έκαναν οι «παράνομες αρχές» του από το Ηνωμένο Βασίλειο. Το Συμβούλιο αναγνώρισε ουσιαστικά την κατάσταση ως απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια και ενέκρινε μια σειρά κυρώσεων βάσει του ψηφίσματος 217/1965 (UNSC 1965). Υπό αυτή την έννοια, η πρώτη παράγραφος με την οποία το Συμβούλιο εφάρμοσε εμπάργκο όπλων είχε ως εξής: *«Καλεί όλα τα κράτη να απόσχουν από κάθε ενέργεια που θα βοηθούσε και θα ενθάρρυνε το παράνομο καθεστώς και, ειδικότερα, να σταματήσουν να του παρέχουν όπλα, εξοπλισμό και στρατιωτικό υλικό».*

Τον Δεκέμβριο του 1966, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ με το ψήφισμα 232, αποφάσισε ότι όλα τα κράτη θα αποτρέψουν την *«πώληση ή αποστολή όπλων, πυρομαχικών κάθε τύπου, στρατιωτικών αεροσκαφών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού και υλικών για την κατασκευή και συντήρηση όπλων και πυρομαχικών»* προς τη Νότια Ροδεσία (UNSC 1966). Το εμπάργκο όπλων επιβλήθηκε ως απάντηση στη μονομερή ανακήρυξη της ανεξαρτησίας από τους λευκούς Ροδεσιανούς το 1965. Αυτό ήταν το πρώτο υποχρεωτικό εμπάργκο όπλων που συμφωνήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Τον Δεκέμβριο του 1979, ικανοποιημένο με την πρόοδο προς τη δημιουργία μιας *«ελεύθερης και ανεξάρτητης Ζιμπάμπουε»*, το εμπάργκο όπλων τερματίστηκε με την απόφαση 460 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (UNSC 1979).

4.1.2 Νότια Αφρική (1977)

Τον Νοέμβριο του 1977, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε το ψήφισμα 418, με το οποίο αποφάσισε ότι όλα τα κράτη *«θα σταματήσουν*

αμέσως κάθε πώληση στη Νότια Αφρική όπλων και συναφούς υλικού κάθε είδους, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης ή μεταφοράς όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού. παραστρατιωτικού αστυνομικού εξοπλισμού, και ανταλλακτικών για τα προαναφερθέντα, και παύουν επίσης την παροχή παντός είδους εξοπλισμού και προμηθειών, καθώς και τη χορήγηση αδειοδότησης για την κατασκευή ή συντήρηση των ανωτέρω». Το ψήφισμα αναγνώρισε την ανάγκη για καθολικό εμπάργκο όπλων, με βάση το υφιστάμενο εμπάργκο εθελοντικών όπλων, το οποίο επιβλήθηκε τον Αύγουστο του 1963. Το υποχρεωτικό εμπάργκο όπλων επιβλήθηκε ως απάντηση στην αυξανόμενη βία του καθεστώτος του απαρχαίντ στη Νότια Αφρική, συμπεριλαμβανομένης και της εξέγερσης του Σοβέτο το 1976 (UNSC 1977).

Τον Δεκέμβριο του 1984, το ψήφισμα 558 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ ζήτησε από τα κράτη να διακόψουν επίσης τυχόν εισαγωγές όπλων, πυρομαχικών και στρατιωτικών οχημάτων από τη Νότια Αφρική, αν και αυτό δεν ήταν υποχρεωτικό (UNSC 1984). Το Νοέμβριο του 1986, το ψήφισμα 591 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ συμπεριέλαβε στο πεδίο εφαρμογής του ανταλλακτικά και εξαρτήματα, άμεσα ή μέσω τρίτων, και ορισμένα είδη διπλής χρήσης, όπως οχήματα με κίνηση στους τέσσερις τροχούς (UNSC 1986). Τον Μάιο του 1994, το ψήφισμα 919 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ τερμάτισε το εμπάργκο όπλων (UNSC 1994α). Αυτό ήταν η απάντηση στη διεξαγωγή πολυκομματικών εκλογών και στην εκλογή του Νέλσον Μαντέλα ως Προέδρου νωρίτερα μέσα στον μήνα.

4.1.3 Ιράκ (1990)

Τον Αύγουστο του 1990 το ψήφισμα 661 του Συμβουλίου Ασφαλείας καθόρισε ολοκληρωμένες κυρώσεις κατά του Ιράκ, συμπεριλαμβανομένου ενός επ' αορίστου εμπάργκο όπλων (υποχρεωτική απαγόρευση). Αυτό το ψήφισμα ουσιαστικά αποτελούσε την αντίδραση στη συνεχιζόμενη κατοχή του Κουβέιτ από το Ιράκ, μετά την εισβολή πριν από λίγες μέρες και αποφάσισε ότι τα κράτη θα πρέπει να απαγορεύουν «την πώληση ή την προμήθεια από τους υπηκόους τους ή από την επικράτειά τους ή τη χρήση πλοίων με τη σημαία τους οποιωνδήποτε εμπορευμάτων ή

προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων όπλων ή οποιουδήποτε άλλου στρατιωτικού εξοπλισμού, είτε προέρχονται από την επικράτειά τους είτε όχι» (UNSC 1990, 2).

Τον Απρίλιο του 1991, μετά την αποκατάσταση της κυριαρχίας στο Κουβέιτ τον Φεβρουάριο, τα Ηνωμένα Έθνη ψήφισαν το ψήφισμα 687 του Συμβουλίου Ασφαλείας, βεβαιώνοντας ότι επιθυμεί να παραμείνει *«βέβαιο για τις ειρηνικές προθέσεις του Ιράκ»*, ειδικά όσον αφορά το πρόγραμμα των Όπλων Μαζικής Καταστροφής (Weapons of Mass Destruction Programme - WMD Programme). Το ψήφισμα συνέχισε το ήδη υπάρχον εμπάργκο όπλων και απαίτησε από το Ιράκ να τερματίσει τις δραστηριότητές του που σχετίζονται με χημικά, βιολογικά και πυρηνικά όπλα και βαλλιστικούς πυραύλους με βεληνεκές άνω των 150 χλμ (UNSC 1991α).

4.1.4 Βοσνία- Ερζεγοβίνη (1991)

Τα Ηνωμένα Έθνη συμμετείχαν ενεργά στην κατάσταση στη Γιουγκοσλαβία στις 25 Σεπτεμβρίου 1991, όταν το Συμβούλιο Ασφαλείας, συνεδρίασε σε υπουργικό επίπεδο, ενέκρινε ομόφωνα το ψήφισμά του 713 (1991) εκφράζοντας βαθιά ανησυχία για τις μάχες σε αυτή τη χώρα και καλώντας όλα τα κράτη να εφαρμόσουν αμέσως ένα *«γενικό και πλήρες εμπάργκο σε όλες τις παραδόσεις όπλων και στρατιωτικού εξοπλισμού στη Γιουγκοσλαβία»* (UNSC 1991β, 2). Το Συμβούλιο επαίνεσε και υποστήριξε πλήρως τις προσπάθειες που έχουν ήδη αναληφθεί από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της, με την υποστήριξη των κρατών που συμμετέχουν στη Διάσκεψη για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ), για την αποκατάσταση της ειρήνης και του διαλόγου στη Γιουγκοσλαβία. Με το ψήφισμά του, το Συμβούλιο κάλεσε τον Γενικό Γραμματέα να προσφέρει τη βοήθειά του στη διαβούλευση με την κυβέρνηση της Γιουγκοσλαβίας και όλους εκείνους που προωθούσαν τις ειρηνευτικές προσπάθειες. Το εμπάργκο έληξε το 1996 με το ψήφισμα 1074 (UNSC 1996).

4.1.5 Λιβερία (1992)

Το ψήφισμα 788 του Συμβουλίου Ασφαλείας, που εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 1992, επέβαλε γενικό και καθολικό εμπάργκο όπλων στη Λιβερία (UNSC 1992β). Με το ψήφισμα 985 (1995) συστάθηκε Επιτροπή για την παρακολούθηση της εφαρμογής

του (UNSC 1995α). Το ψήφισμα 1343 (2001), που εγκρίθηκε στις 7 Μαρτίου 2001, διέλυσε την επιτροπή και τερμάτισε την απαγόρευση πώληση όπλων. Ταυτόχρονα, ίδρυσε μια νέα Επιτροπή και έδωσε εντολή για πιο ολοκληρωμένες κυρώσεις εάν η Λιβερία δεν έπαυε να υποστηρίζει το Επαναστατικό Ενωμένο Μέτωπο (RUF) και άλλους ένοπλους αντάρτες ομάδες στην περιοχή εντός δύο μηνών. Το ψήφισμα επέβαλε επίσης νέο εμπάργκο όπλων με άμεση ισχύ για περίοδο 14 μηνών (UNSC 2001β).

Στο ψήφισμα 1478 (2003) που ενέκρινε στις 6 Μαΐου το Συμβούλιο Ασφαλείας παρέτεινε τις υφιστάμενες κυρώσεις κατά της Λιβερίας έως τις 7 Μαΐου 2004 (UNSC 2003β). Το Συμβούλιο ανέφερε την ενεργό υποστήριξη της Λιβερίας στις ανταρτικές ομάδες που έχουν αποσταθεροποιητική επίδραση στη Δυτική Αφρική και τη μη συμμόρφωση με το ψήφισμα 1343 (UNSC 2001β) ως τους λόγους για την παράταση των κυρώσεων. Οι υφιστάμενες κυρώσεις συνίστανται σε εμπάργκο όπλων, σε απαγόρευση ακατέργαστων διαμαντιών και ταξιδιωτικούς περιορισμούς για ανώτερα κυβερνητικά μέλη.

Καθώς είχε συσταθεί μεταβατική κυβέρνηση στη Μονρόβια το 2003, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέφρασε την ετοιμότητά του να άρει τις κυρώσεις όταν διαπιστώσει ότι η κατάπαυση του πυρός στη Λιβερία τηρείται πλήρως σεβαστή. Το Συμβούλιο Ασφαλείας τερμάτισε τις απαγορεύσεις πώλησης ή προμήθειας όπλων, και διέλυσε την Επιτροπή που είχε συσταθεί για την παρακολούθηση τους. Ταυτόχρονα, αυτό εφάρμοσε εκ νέου τα μέτρα υπό την εποπτεία ενός νέου φορέα που συστάθηκε με το νέο ψήφισμα (UNSC 2003β). Αυτό έγινε για να ανταποκριθεί στις πρόσφατες αλλαγές στη Λιβερία. Μια επιτροπή του Συμβουλίου Ασφαλείας και μια επιτροπή αναθεώρησης της Λιβερίας θα παρακολουθούσαν την πρόοδο προς την άρση των κυρώσεων. Πραγματοποιήθηκαν συνεχείς ανανεώσεις των κυρώσεων κατά τα επόμενα έτη με ψηφίσματα, μέχρι το 2016, όπου με το ψήφισμα 2288 (UNSC 2016α) το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει να τερματίσει, με άμεση ισχύ, τα μέτρα για τα όπλα που επιβλήθηκαν το 2003 με την απόφαση 1521 (UNSC 2003β).

4.1.6 Λιβύη (1992)

Το Συμβούλιο Ασφαλείας στο ψήφισμά του 748 (UNSC 1992γ), που εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 1992, επέβαλε εμπάργκο αεροπορικών μεταφορών και όπλων στη Λιβύη. Επιπλέον, τα κράτη έπρεπε να αρνηθούν την είσοδο ή να απελάσουν Λιβύους υπηκόους που εμπλέκονται σε τρομοκρατικές δραστηριότητες. Στις 12 Σεπτεμβρίου 2003, εγκρίνοντας το ψήφισμα 1506, το Συμβούλιο αποφάσισε να τερματίσει τις κυρώσεις κατά της Λιβύης (UNSC 2003γ), που επιβλήθηκαν μετά τις τρομοκρατικές βομβιστικές επιθέσεις στο αεροπλάνο Pan Am 103, στο Λόκερμπι της Σκωτίας το 1992. Οι κυρώσεις, που περιλάμβαναν ταξιδιωτικούς περιορισμούς, εμπάργκο όπλων και οικονομικές κυρώσεις, άρθηκαν μετά αφού η Λιβύη συμφώνησε να πληρώσει έως και 10 εκ. δολάρια σε κάθε μία από τις οικογένειες των 270 θυμάτων (Barringer 2003).

4.1.7 Ανγκόλα (1993)

Κυρώσεις κατά της Εθνικής Ένωσης για την Ολική Ανεξαρτησία της Ανγκόλα (UNITA) επιβλήθηκαν με την απόφαση 864 (UNSC 1993α) του Συμβουλίου Ασφαλείας τον Σεπτέμβριο του 1993. Αυτό το ψήφισμα επέβαλε εμπάργκο όπλων και πετρελαίου κατά της UNITA και δημιούργησε μια Επιτροπή του Συμβουλίου Ασφαλείας για την παρακολούθηση της εφαρμογής των κυρώσεων.

Με το ψήφισμα 1237 (UNSC 1999α) δημιούργησε μια ομάδα εμπειρογνομόνων με εξάμηνη εντολή για τον εντοπισμό παραβιάσεων στο εμπόριο όπλων, τις προμήθειες πετρελαίου και το εμπόριο διαμαντιών, καθώς και την κίνηση των κεφαλαίων της UNITA. Το ψήφισμα 1295 (UNSC 2000α) ζήτησε από τον Γενικό Γραμματέα να δημιουργήσει έναν Μηχανισμό Παρακολούθησης για τη συλλογή πρόσθετων σχετικών πληροφοριών και τη διερεύνηση των οδηγιών που ξεκίνησε η ομάδα εμπειρογνομόνων και να υποβάλει έκθεση στην επιτροπή με σκοπό τη βελτίωση της εφαρμογής των μέτρων που επιβλήθηκαν κατά της UNITA.

Με την έγκριση της απόφασης 1448 στις 9 Δεκεμβρίου 2002 (UNSC 2002γ), το Συμβούλιο Ασφαλείας τερμάτισε τις κυρώσεις κατά της UNITA, χαιρετίζοντας την πρόοδο προς την ειρήνη στην Ανγκόλα. Το ίδιο ψήφισμα διέλυσε επίσης την Επιτροπή Κυρώσεων της Ανγκόλα και έκλεισε το καταπιστευματικό Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών

που υποστήριξε την Ομάδα Εμπειρογνομώνων που συγκροτήθηκε για τη διερεύνηση παραβιάσεων των κυρώσεων κατά της UNITA.

4.1.8 Αϊτή (1993)

Τον Ιούνιο του 1993, ο ΟΗΕ ενέκρινε το ψήφισμα 841 του Συμβουλίου Ασφαλείας, θεσπίζοντας (εφόσον δεν βρέθηκε λύση εντός 7 ημερών) ένα εμπόριο εμπάργκο στην Αϊτή που περιλάμβανε *«όπλα και συναφές υλικό, συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού, αστυνομικού εξοπλισμού και εφεδρικών μερών οπλισμού»*. Το ψήφισμα εγκρίθηκε μετά από αίτημα του Μόνιμου Αντιπροσώπου της Αϊτής για τα Ηνωμένα Έθνη να *«καταστήσουν καθολικό και υποχρεωτικό το εμπόριο εμπάργκο στην Αϊτή μετά από σύσταση των ΗΠΑ»* (UNSC 1993β, 1,2), αναφορικά με το στρατιωτικό πραξικόπημα στην Αϊτή το 1991, καθαιρώντας τον εκλεγμένο Πρόεδρο Jean-Bertrand Aristide.

Τον Αύγουστο του 1993, ο ΟΗΕ με το ψήφισμα 861 του Συμβουλίου Ασφαλείας, το οποίο ανέστειλε το εμπάργκο όπλων, μετά τη Συμφωνία των Κυβερνητών της νήσου, του Προέδρου της Αϊτής και του Ανώτατου Διοικητή των Ενόπλων Δυνάμεων της Αϊτής (UNSC 1993γ).

Τον Οκτώβριο του 1993, ο ΟΗΕ ενέκρινε τα ψηφίσματα 873 και 875 του Συμβουλίου Ασφαλείας, τα οποία τερμάτιζαν την αναστολή του εμπάργκο όπλων και καλούσαν τα κράτη να διασφαλίσουν και πάλι την αυστηρή εφαρμογή του, καθώς επίσης έγινε έκκληση για ναυτικό αποκλεισμό για να υποστηρίξει το εμπάργκο (UNSC 1993δ, UNSC 1993ε). Τον Σεπτέμβριο του 1994, ο ΟΗΕ ενέκρινε το ψήφισμα 944 του Συμβουλίου Ασφαλείας (UNSC 1994β), το οποίο ανέστειλε το εμπάργκο όπλων, μετά την ανάπτυξη των πρώτων μελών της αποστολής UNMIH και δήλωσε ότι θα τερματιζόταν μετά την αναμενόμενη επιστροφή του Προέδρου Aristide. Τον Οκτώβριο του 1994, μετά την επιστροφή του Προέδρου Aristide, το ψήφισμα 948 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ επιβεβαίωσε τον τερματισμό του εμπάργκο όπλων (UNSC 1994γ).

4.1.9 Ρουάντα (1994)

Το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας 918 (1994), που εγκρίθηκε τον Μάιο του 1994, επέβαλε εμπάργκο όπλων κατά της Ρουάντα και καθιέρωσε μια Επιτροπή για την παρακολούθηση της εφαρμογής του (UNSC 1994δ). Το ψήφισμα 1011 (1995) αναίρεσε το εμπάργκο για την κυβέρνηση της Ρουάντα, αλλά το διατήρησε σε σχέση με τις μη κυβερνητικές δυνάμεις (UNSC 1995β).

Με το ψήφισμα 1749 (UNSC 2007α) το Συμβούλιο Ασφαλείας καθόρισε ότι το μέτρο που επιβλήθηκε προηγουμένως στην παράγραφο 11 του ψηφίσματος 1011 (UNSC 1995β, 3) τερματίστηκε. Σύμφωνα με την προηγούμενη απόφαση, τα κράτη έπρεπε να ειδοποιήσουν την Επιτροπή αναφορικά με τις εξαγωγές από τα εδάφη τους προς στη Ρουάντα και αντίστοιχα η κυβέρνηση της Ρουάντα έπρεπε να ειδοποιήσει την Επιτροπή για όλες αυτές τις εισαγωγές.

Με το ψήφισμα 1823 (UNSC 2008β) το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να άρει τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν από το ψήφισμα 1011 (UNSC 1995β) και να διαλύσει την Επιτροπή που καθιερώθηκε σύμφωνα με το ψήφισμα 918 (UNSC 1994δ) σχετικά με τη Ρουάντα.

4.1.10 Σιέρα Λεόνε (1997)

Το Συμβούλιο Ασφαλείας στο ψήφισμα 1132, που εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 1997 (UNSC 1997), επέβαλε εμπάργκο πετρελαίου και όπλων και ταξιδιωτικών περιορισμών στα μέλη της πρώην στρατιωτικής χούντας στη Σιέρα Λεόνε. Το ψήφισμα 1171 (UNSC 1998α) αναίρεσε όλες τις εναπομείνασες κυρώσεις κατά της κυβέρνησης της Σιέρα Λεόνε και τις εφάρμοσε σε κορυφαία μέλη της πρώην στρατιωτικής χούντας και του Ενωμένου Επαναστατικού Μετώπου (Rebellion United Front - RUF). Με το ψήφισμα 1940 το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να τερματίσει τα μέτρα που ορίστηκαν με το ψήφισμα 1171 (UNSC 1998α) και να διαλύσει την επιτροπή που ιδρύθηκε από το ψήφισμα 1132 (UNSC 1997).

4.1.11 Γιουγκοσλαβία (1998)

Τον Μάρτιο του 1998, το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας 1160 (UNSC 1998β) δημιούργησε ένα εμπάργκο για την παράδοση όπλων και σχετικών υλικών όλων των τύπων, όπως τα όπλα και τα πυρομαχικά, τα στρατιωτικά οχήματα και τον εξοπλισμό και τα ανταλλακτικά για τα προαναφερθέντα, στην επικράτεια της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας αλλά και στο Κοσσυφοπέδιο (Matam Farrall 2007). Τον Σεπτέμβριο του 2001 με το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας 1367 (UNSC 2001γ), αναιρέθηκε το εμπάργκο των όπλων μετά την εκπλήρωση των βασικών στοιχείων του ψηφίσματος 1160.

4.1.12 Ερυθραία - Αιθιοπία (2000)

Τα Ηνωμένα Έθνη επέβαλαν αρχικά εθελοντικό εμπάργκο όπλων με το ψήφισμα 1227 (UNSC 1999γ) στην Ερυθραία και την Αιθιοπία τον Φεβρουάριο του 1999, ακολουθούμενο από την επιβολή υποχρεωτικού εμπάργκο όπλων το 2000. Τον Μάιο του 2000, το ψήφισμα 1298 του Συμβουλίου Ασφαλείας (UNSC 2000β) καθόρισε υποχρεωτικό εμπάργκο στην πώληση ή προμήθεια όπλων και συναφούς υλικού όλων των τύπων, συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού, παραστρατιωτικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών για τα προαναφερθέντα στην Ερυθραία και την Αιθιοπία, ως αντίδραση στη σύγκρουση μεταξύ των δύο εθνών. Το ψήφισμα απαγόρευε επίσης την τεχνική βοήθεια ή εκπαίδευση σχετικά με την παροχή, την κατασκευή, τη συντήρηση ή τη χρήση αυτών των αντικειμένων.

Τον Μάιο του 2001, τα μέτρα αυτά άρθηκαν όταν το Συμβούλιο Ασφαλείας αναγνώρισε σε δήλωση του Προέδρου ότι η Ερυθραία και η Αιθιοπία είχαν υπογράψει καλή τη πίστη Συμφωνία για την παύση των εχθροπραξιών (UNSC 2001δ).

4.1.13 Ακτή Ελεφαντοστού (2004)

Η Ακτή Ελεφαντοστού βρισκόταν υπό μερικό εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ μεταξύ 2004 και 2016, το οποίο επέτρεπε την προμήθεια όπλων και συναφούς υλικού στις δυνάμεις ασφαλείας του Ελεφαντοστού, που προορίζονταν αποκλειστικά για

υποστήριξη ή χρήση στη διαδικασία μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας στην Ακτή Ελεφαντοστού, όπως είχε εγκριθεί εκ των προτέρων από την αρμόδια Επιτροπή Κυρώσεων του ΟΗΕ.

Τον Νοέμβριο του 2004 το ψήφισμα 1572 του Συμβουλίου Ασφαλείας, που εγκρίθηκε ομόφωνα, αποφάσισε ότι *«όλα τα κράτη, για περίοδο δεκατριών μηνών από την ημερομηνία έγκρισης του παρόντος ψηφίσματος, θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να αποτρέψουν την άμεση ή έμμεση προμήθεια, πώληση ή μεταφορά στην Ακτή Ελεφαντοστού όπλα ή οποιοδήποτε συναφές υλικό, ιδίως στρατιωτικά αεροσκάφη και εξοπλισμό ... καθώς και την παροχή οποιασδήποτε βοήθειας, συμβουλές ή εκπαίδευση που σχετίζονται με στρατιωτικές δραστηριότητες»* (UNSC 2004γ, 2). Το ψήφισμα ήρθε ως αντίδραση στις συχνές παραβιάσεις της συμφωνίας κατάπαυσης του πυρός και στην επιδείνωση της ανθρωπιστικής κατάστασης. Το ψήφισμα επέτρεπε προμήθειες όπλων και σχετικής υλικής και τεχνικής εκπαίδευσης και βοήθειας που προορίζονται αποκλειστικά για την υποστήριξη ή τη χρήση στη διαδικασία αναδιάρθρωσης των δυνάμεων άμυνας και ασφάλειας της Κυβέρνησης Εθνικής Συμφιλίωσης της Ακτής Ελεφαντοστού. Τέτοιες προμήθειες έπρεπε να εγκριθούν εκ των προτέρων από την αρμόδια επιτροπή κυρώσεων. Τα έτη 2005 - 2009 οι κυρώσεις παρατείνονταν ετησίως με περιόδους ενός έτους.

Τον Οκτώβριο του 2010 το ψήφισμα 1946 του Συμβουλίου Ασφαλείας παρέτεινε το εμπάργκο έως τις 30 Απριλίου 2011. Δεν άλλαξε το πεδίο εφαρμογής του εμπάργκο, αλλά ανέφερε ρητά ότι το εμπάργκο επέτρεπε επίσης προμήθειες μη θανατηφόρου εξοπλισμού που προορίζονται αποκλειστικά για να επιτρέψουν στις δυνάμεις ασφαλείας της Ακτής Ελεφαντοστού να χρησιμοποιούν μόνο κατάλληλη και αναλογική δύναμη με παράλληλη διατήρηση της δημόσιας τάξης, όπως έχει εγκριθεί εκ των προτέρων από την Επιτροπή Κυρώσεων (UNSC 2010, 2). Τα έτη 2011-2014 οι κυρώσεις παρατείνονταν ετησίως με περιόδους ενός έτους.

Τον Απρίλιο του 2016 το εμπάργκο όπλων άρθηκε με την απόφαση 2283, στην οποία το ΣΑΗΕ σημείωσε την πρόοδο που επιτεύχθηκε στη σταθεροποίηση της Ακτής Ελεφαντοστού, μεταξύ άλλων σε σχέση με τον αφοπλισμό, την αποστράτευση και την

επανένταξη (DDR) και τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας (SSR), την εθνική συμφιλίωση και την πρόοδο στη διαχείριση των όπλων (UNSC 2016β).

4.1.14 Ιράν (2006)

Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ τον Δεκέμβριο του 2006 ενέκρινε ομόφωνα την απόφαση 1737, η οποία, μεταξύ άλλων, καθόρισε εμπάργκο στις εξαγωγές και εισαγωγές από το Ιράν ορισμένων ειδών και τεχνολογίας που δυνητικά σχετίζονται με πυρηνικά όπλα. Το εμπάργκο δεν αφορούσε ρητά στα συμβατικά όπλα. Ωστόσο, η κάλυψη της απαγόρευσης περιλάμβανε πυραύλους και άλλες τεχνολογίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο σε συμβατικές όσο και σε πυρηνικές στρατιωτικές εφαρμογές (UNSC 2006β). Αυτό το μερικό εμπάργκο όπλων παραμένει σε ισχύ.

Τον Μάρτιο του 2007 το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ενέκρινε ομόφωνα την απόφαση 1747, η οποία, μεταξύ άλλων, καθόρισε εμπάργκο στην εξαγωγή από το Ιράν όλων των όπλων και συναφών υλικών, απαγορεύοντας έτσι σε όλα τα κράτη και τις ομάδες να αγοράζουν ή να λαμβάνουν όπλα από το Ιράν. Το ψήφισμα καλούσε επίσης όλα τα κράτη να *«επιδείξουν επαγρύπνηση και αυτοσυγκράτηση»* όσον αφορά την προμήθεια οποιωνδήποτε αντικειμένων που καλύπτονται από το Μητρώο Συμβατικών Όπλων του ΟΗΕ στο Ιράν (UNSC 2007β, 2).

Το 2015, τα πέντε μόνιμα κράτη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ συν τη Γερμανία κατέληξαν σε μια προσωρινή συμφωνία με το Ιράν σχετικά με το πρόγραμμα πυρηνικών όπλων του γνωστό ως Κοινό Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης (Joint Comprehensive Plan of Action- JCPOA), το δημιούργησε ένα πλαίσιο για την άρση της πλειοψηφίας των κυρώσεων κατά του Ιράν σε αντάλλαγμα για περιορισμούς στα πυρηνικά προγράμματα του Ιράν που θα διαρκέσουν τουλάχιστον για 10 χρόνια (UNSC 2015α).

4.1.15 Ερυθραία (2009)

Το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να επιβάλει εμπάργκο όπλων (και οικονομικές κυρώσεις - δέσμευση περιουσιακών στοιχείων) με το ψήφισμα 1907 (UNSC 2009γ) αφού διαπίστωσε ότι η Ερυθραία είχε παράσχει υποστήριξη σε ένοπλες

ομάδες που υπονομεύουν την ειρήνη και τη συμφιλίωση στη Σομαλία και επίσης ότι δεν είχε αποσύρει τα στρατεύματά της μετά τις συγκρούσεις με το Τζιμπουτί τον Ιούνιο του 2008. Η Ερυθραία αρνήθηκε να εμπλακεί σε διάλογο με το Τζιμπουτί. Η ανησυχία ήταν ότι η Ερυθραία μέσω αυτών των πράξεων υπονόμει την ασφάλεια στην περιοχή. Αποφασίζει επίσης να επεκτείνει την εντολή της Επιτροπής και της Ομάδας Εμπειρογνομώνων για την παρακολούθηση της εφαρμογής των κυρώσεων και για να ορίσει νέα φυσικά πρόσωπα και οντότητες που θα συμπεριληφθούν στις κυρώσεις.

Με την απόφαση 2444 (UNSC 2018β) το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει να άρει τα εμπάργκο όπλων, και τις στοχευμένες κυρώσεις που επιβλήθηκαν στην Ερυθραία με το ψήφισμα 1907 το 2009. Το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει να τερματίσει την εντολή της Ομάδας Παρακολούθησης Σομαλίας και Ερυθραίας (SEMG) με ισχύ από 16 Δεκεμβρίου 2018.

4.2 Υποχρεωτικά εμπάργκο όπλων σε ισχύ

4.2.1 Σομαλία (1992)

Το ψήφισμα 733 (1992) του Συμβουλίου Ασφαλείας, που εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 1992, επέβαλε καθολικό εμπάργκο όπλων στη Σομαλία (UNSC 1992α, Matam Farrall 2007). Το ψήφισμα 751 (UNSC 1992δ) ζητούσε τη σύσταση επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας για την παρακολούθηση της εφαρμογής του εμπάργκο όπλων. Το ψήφισμα 1356, που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2001, προέβλεπε εξαιρέσεις (UNSC 2001ε) από τα μέτρα που επιβλήθηκαν στο ψήφισμα 733 (UNSC 1992α), επιτρέποντας την εισαγωγή μη θανατηφόρου στρατιωτικού εξοπλισμού που προορίζεται αποκλειστικά για ανθρωπιστική ή προστατευτική χρήση. Στις 22 Ιουλίου 2002, το Συμβούλιο Ασφαλείας, εγκρίνοντας το ψήφισμα 1425, αποφάσισε τη σύσταση τριμελούς επιτροπής εμπειρογνομώνων για περίοδο έξι μηνών για να μελετήσει τις παραβιάσεις του εμπάργκο όπλων στη Σομαλία που επιβλήθηκε το 1992 (UNSC 2002β). Η επιτροπή θα είχε έδρα στο Ναϊρόμπι για περίοδο έξι μηνών. Στις 8 Απριλίου 2003, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να ιδρύσει εκ νέου την Ομάδα που διερευνά τις παραβιάσεις του εμπάργκο όπλων στη Σομαλία για περαιτέρω περίοδο έξι μηνών, μέσω της απόφασης 1474 (UNSC 2003δ).

Πρόσφατα, στις 3 Δεκεμβρίου 2021, με την απόφαση 2608 (UNSC 2021β) το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε ότι το εμπάργκο όπλων που επιβλήθηκε με την απόφαση 733 (UNSC 1992α) δεν ισχύει για προμήθειες όπλων και στρατιωτικού εξοπλισμού ή παροχή βοήθειας που προορίζεται για αποκλειστική χρήση των κρατών μελών, διεθνείς, περιφερειακές και υποπεριφερειακές οργανώσεις που αναλαμβάνουν μέτρα για την καταπολέμηση της πειρατείας στη θάλασσα στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας.

4.2.2 Αφγανιστάν (1999)

Οι Ταλιμπάν εμφανίστηκαν ως σημαντική στρατιωτική και πολιτική δύναμη στο Αφγανιστάν το 1994 κατά τη διάρκεια του αφγανικού εμφυλίου πολέμου (1992-2001). Μέχρι το 1996 περιορίστηκαν αποτελεσματικά στο Αφγανιστάν. Εκείνη τη χρονιά ο ΟΗΕ εισήγαγε ένα δημοψήφισμα για εθελοντικό εμπάργκο όπλων στο Αφγανιστάν. Επίσης το 1996 ο Οσάμα Μπιν Λάντεν μεταφέρθηκε από το Σουδάν στο Αφγανιστάν. Στα επόμενα χρόνια, η παρουσία του Μπιν Λάντεν οδήγησε τους Ταλιμπάν στον έλεγχο του Αφγανιστάν αποκτώντας φήμη ως καταφύγιο για τρομοκράτες (Schlyter 2002). Ως αποτέλεσμα, τον Δεκέμβριο του 2000 το Συμβούλιο Ασφαλείας υιοθέτησε το ψήφισμα 1333, το οποίο επέβαλε υποχρεωτικό εμπάργκο όπλων στο Αφγανιστάν που ελεγχόταν από τους Ταλιμπάν (UNSC 2000γ).

Μετά την απομάκρυνση του καθεστώτος των Ταλιμπάν, το εμπάργκο των όπλων τροποποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2002 από το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας 1390 για να υποβάλει αίτημα εμπάργκο όπλων για την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν και τα συναφή άτομα και οντότητες (UNSC 2002δ). Το ψήφισμα απαγόρευσε την πώληση και τη μεταφορά όπλων και σχετικών υλικών όλων των τύπων, καθώς και «*τεχνικές συμβουλές, βοήθεια ή κατάρτιση*», από κράτη και άτομα στο Αφγανιστάν που ελέγχεται από τους Ταλιμπάν. Το εμπάργκο των όπλων επιβλήθηκε ως απάντηση στη μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που περιεχόταν σε προηγούμενα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και ανησυχίες σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών, την παραγωγή φαρμάκων και την εμπορία, τη δολοφονία των Ιρανών διπλωμάτων και τη στέγαση και την κατάρτιση των τρομοκρατών.

Το ψήφισμα 1390 (2002), που εγκρίθηκε στις 16 Ιανουαρίου 2002, ενσωμάτωσε τα περισσότερα από τα μέτρα που επιβλήθηκαν από τα προηγούμενα ψηφίσματα και στόχευε τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, τους Ταλιμπάν και άτομα/οντότητες που συνδέονται με αυτούς, συμπεριλαμβανομένης της οργάνωσης Αλ Κάιντα. Τροποποίησε επίσης, το εμπάργκο όπλων για να στοχεύει τα αναφερόμενα άτομα και οντότητες, παρά μια οντότητα που ελέγχει μια συγκεκριμένη περιοχή. Η Ομάδα Παρακολούθησης έλαβε στα επόμενα χρόνια συνεχείς παρατάσεις. Με το ψήφισμα 1735 (UNSC 2006γ) αποφασίστηκε ότι όλα τα κράτη θα λάβουν τα μέτρα που έχουν επιβληθεί μέσω προηγούμενων ψηφισμάτων, συμπεριλαμβανομένου του εμπάργκο όπλων. Με το ψήφισμα 1904 (UNSC 2009β) το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε ότι όλα τα κράτη - καθολικό εμπάργκο - θα επιβάλουν δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, ταξιδιωτική απαγόρευση και εμπάργκο όπλων στην Αλ Κάιντα, τον Οσάμα Μπιν Λάντεν και τους Ταλιμπάν και σε άτομα που συνδέονται με αυτούς σύμφωνα με προηγούμενα ψηφίσματα - με πρώτο το 1267 (UNSC 1999β). Η Γραμματεία θα ενημέρωνε τις Μόνιμες Αποστολές της χώρας ή των χωρών όπου πιστευόταν ότι βρίσκεται το άτομο που αναφερόταν στον κατάλογο και τη χώρα της οποίας είναι υπήκοος, σύμφωνα με το ψήφισμα 1735 (UNSC 2006γ).

Στις 17 Ιουνίου 2011, το Συμβούλιο Ασφαλείας ενέκρινε ομόφωνα τα ψηφίσματα 1988 (UNSC 2011β) και 1989 (UNSC 2011γ) ως διαδοχικά ψηφίσματα του ψηφίσματος 1904 (UNSC 2009β). Με την έγκριση αυτών των ψηφισμάτων, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει να χωρίσει το καθεστώς κυρώσεων της Αλ Κάιντα και των Ταλιμπάν. Το ψήφισμα 1989 (UNSC 2011γ) ορίζει ότι ο κατάλογος κυρώσεων που διατηρεί η Επιτροπή του Συμβουλίου Ασφαλείας που συστάθηκε σύμφωνα με το ψήφισμα 1267 (UNSC 1999β) θα είναι εφεξής γνωστός ως «Κατάλογος κυρώσεων της Αλ Κάιντα» και περιλαμβάνει μόνο ονόματα αυτών των ατόμων, ομάδων, επιχειρήσεων και οντοτήτων που συνδέονται με την Αλ Κάιντα.

Με το ψήφισμα 2082 (UNSC 2012α) το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει να δεσμεύσει περιουσιακά στοιχεία, να απαγορεύσει τα ταξίδια και να αποτρέψει την προμήθεια ή μεταφορά όπλων για τους Ταλιμπάν και τα άτομα που συνδέονται με τους Ταλιμπάν ως απειλή για την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια του Αφγανιστάν.

Με την απόφαση 2160 (UNSC 2014β) το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει ότι όλα τα κράτη θα επιβάλουν δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, ταξιδιωτική απαγόρευση και εμπάργκο όπλων που είχαν προηγουμένως αποφασιστεί με τα ψηφίσματα 1333 (UNSC 2000γ), 1390 (UNSC 2002α) και 1988 (UNSC 2011β) σε σχέση με την Αλ Κάιντα και άτομα που σχετίζονται με αυτά. Οι απαιτήσεις για την εγγραφή και τη διαγραφή ατόμων από τον «Κατάλογο» καθορίζονται στο ψήφισμα.

Με την απόφαση 2255 το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να δεσμεύσει περιουσιακά στοιχεία, να απαγορεύσει τα ταξίδια και να αποτρέψει την προμήθεια ή μεταφορά όπλων για τους Ταλιμπάν και τα άτομα που συνδέονται με τους Ταλιμπάν ως απειλή για την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια του Αφγανιστάν, όπως ορίζεται από την Επιτροπή στον Κατάλογο Κυρώσεων του 1988 που στο εξής θα αναφέρεται από το Συμβούλιο Ασφαλείας ως «ο Κατάλογος» (The List) (UNSC 2015β). Το Δεκέμβριο του 2021 με το ψήφισμα 2611 (UNSC 2021α), το τελευταίο χρονικά ψήφισμα αναφορικά με το Αφγανιστάν, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε τη συνέχιση των απαγορεύσεων μέχρι το Δεκέμβριο του 2022.

4.2.3 Κονγκό (2003)

Στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ) είναι ενεργό ένα εμπάργκο όπλων από το 2003 λόγω της συνεχιζόμενης βίας στη χώρα. Έχει καλύψει κατά καιρούς ορισμένες περιοχές αλλά και ολόκληρη τη ΛΔΚ. Επί του παρόντος επιτρέπει μεταφορές όπλων στην κυβέρνηση της ΛΔΚ. Τον Ιούλιο του 2003 το ψήφισμα 1493 του Συμβουλίου Ασφαλείας εγκρίθηκε ομόφωνα ως αντίδραση στη συνεχιζόμενη βία στο Ιτούρι, στο Βόρειο και στο Νότιο Κίβου και στην παράνομη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων. Το ψήφισμα απαιτούσε από *«όλα τα κράτη και ιδίως εκείνα της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό, να διασφαλίσουν ότι δεν θα παρέχουν άμεση ή έμμεση βοήθεια, ιδίως στρατιωτική ή οικονομική βοήθεια, στα κινήματα και τις ένοπλες ομάδες που υπάρχουν στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό»*. Το εμπάργκο αρχικά ήταν χρονικά περιορισμένο (UNSC 2003ε, 2). Το εμπάργκο κάλυπτε προμήθειες όπλων και άλλη στρατιωτική βοήθεια σε ένοπλες ομάδες (τόσο από Κονγκό όσο και ξένες) που δραστηριοποιούνται στο Βόρειο και Νότιο Κίβου και Ιτούρι στην ανατολική ΛΔΚ και εναντίον ομάδων που δεν είναι συμβαλλόμενα μέρη

στην ειρηνευτική συμφωνία της 17ης Δεκεμβρίου 2002 (στην «Παγκόσμια και Συνολική Συμφωνία για τη μετάβαση») στη ΛΔΚ (Ibid).

Τον Ιούλιο του 2004 το ψήφισμα 1552 του Συμβουλίου Ασφαλείας παρέτεινε το εμπάργκο έως τις 31 Ιουλίου 2005 (UNSC 2004δ).

Τον Απρίλιο του 2005 το ψήφισμα 1596 του Συμβουλίου Ασφαλείας (UNSC 2005β) επέκτεινε την κάλυψη του εμπάργκο ώστε να συμπεριλάβει *«οποιοδήποτε αποδέκτη στην επικράτεια της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό»*. Ωστόσο, το ψήφισμα αναφέρει ότι τα μέτρα αυτά *«δεν ισχύουν για:*

(α) Προμήθειες όπλων και συναφούς υλικού ή τεχνική εκπαίδευση και βοήθεια που προορίζονται αποκλειστικά για υποστήριξη ή χρήση από μονάδες του στρατού και της αστυνομίας της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό,

(β) Προμήθειες όπλων και συναφούς υλικού, καθώς και τεχνική εκπαίδευση και βοήθεια που προορίζονται αποκλειστικά για υποστήριξη ή χρήση από την αποστολή του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (MONUC),

γ) Προμήθειες μη θανατηφόρου στρατιωτικού εξοπλισμού που προορίζονται αποκλειστικά για ανθρωπιστική ή προστατευτική χρήση και σχετική τεχνική βοήθεια και εκπαίδευση...». (UNSC 2005β, 2)

Τα κράτη υποχρεούνται επίσης να κοινοποιούν εκ των προτέρων στην Επιτροπή Κυρώσεων οποιαδήποτε αποστολή όπλων και συναφούς υλικού για τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Αυτές οι ειδοποιήσεις πρέπει να περιέχουν όλες τις σχετικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένου του τελικού χρήστη, της προτεινόμενης ημερομηνίας παράδοσης και του δρομολογίου των αποστολών. Το εμπάργκο παρατάθηκε τακτικά κατά τα έτη 2006-2008.

Τον Μάρτιο του 2008, το ψήφισμα 1807 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ ήρε όλους τους περιορισμούς στις μεταφορές όπλων στην κυβέρνηση της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό. Η απαίτηση να κοινοποιηθούν στην Επιτροπή Κυρώσεων οι αποστολές όπλων στη ΛΔΚ και το εμπάργκο σε μη κυβερνητικές δυνάμεις παρέμεινε

σε ισχύ. Αυτές οι απαιτήσεις και οι περιορισμοί παρατείνονται ετησίως και ίσχυαν έως την 1η Ιουλίου 2022 (UNSC 2008α). Με το πρόσφατο ψήφισμα 2641 του 2022 (UNSC 2022α), ισχύουν οι ίδιοι περιορισμοί επί του παρόντος έως τον Ιούλιο του 2023.

4.2.4 Ιράκ (2003)

Τον Μάιο του 2003, μετά την πτώση της ιρακινής κυβέρνησης, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ τροποποίησε το καθεστώς κυρώσεων στην απόφαση 1483 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Το εμπάργκο όπλων στο Ιράκ διατηρήθηκε, με διάταξη που επιτρέπει τις μεταφορές που απαιτούνται από μια νεοσύστατη “Αρχή” για τη διατήρηση της ασφάλειας στο Ιράκ και κατά μήκος των συνόρων του. Το ψήφισμα 1483 αποφάσισε ότι *«με εξαίρεση τις απαγορεύσεις που σχετίζονται με την πώληση ή την προμήθεια στο Ιράκ όπλων και συναφούς υλικού εκτός από εκείνα τα όπλα και το συναφές υλικό που απαιτούνται από την Αρχή για την εξυπηρέτηση των σκοπών αυτού και άλλων σχετικών ψηφισμάτων, όλες οι απαγορεύσεις που σχετίζονται με το εμπόριο με το Ιράκ και η παροχή χρηματοοικονομικών ή οικονομικών πόρων στο Ιράκ που θεσπίστηκαν με την απόφαση 661 (1990) και τα επόμενα σχετικά ψηφίσματα, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης 778 (1992) της 2ας Οκτωβρίου 1992, δεν θα ισχύουν πλέον»* (UNSC 2003α).

Τον Ιούνιο του 2004 το ψήφισμα 1546 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών αποφάσισε ότι *«οι απαγορεύσεις που σχετίζονται με την πώληση ή την προμήθεια όπλων και συναφούς υλικού στο Ιράκ βάσει προηγούμενων ψηφισμάτων δεν θα ισχύουν για όπλα ή συναφές υλικό που απαιτούνται από την κυβέρνηση του Ιράκ ή την πολυεθνική δύναμη»*, ενώ τόνισε ότι όλα τα κράτη ήταν υποχρεωμένα να τηρούν αυστηρά τους περιορισμούς στην προμήθεια όπλων σε άλλους τελικούς χρήστες στο Ιράκ (UNSC 2004γ).

4.2.5 Σουδάν (2004)

Στις 30 Ιουλίου 2004, το Συμβούλιο Ασφαλείας ενέκρινε το ψήφισμα 1556 που απαιτούσε από τη σουδανική κυβέρνηση να λάβει μέτρα για να ηρεμήσει την κατάσταση στην περιοχή του Νταρφούρ. Το ψήφισμα περιλάμβανε εμπάργκο όπλων σε όλες τις μη κυβερνητικές οντότητες και άτομα (UNSC 2004στ).

Στις 18 Σεπτεμβρίου 2004, εγκρίνοντας το ψήφισμα 1564 (UNSC 2004α), το Συμβούλιο Ασφαλείας δήλωσε ότι θα εξετάσει το ενδεχόμενο λήψης πρόσθετων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων κυρώσεων, εάν το Σουδάν δεν συμμορφωθεί πλήρως με τα προηγούμενα ψηφίσματα (ιδίως το ψήφισμα 1556) ή δεν συνεργαστεί με την παρουσία παρακολούθησης της Αφρικανικής Ένωσης στο Νταρφούρ.

Το 2005 με το ψήφισμα 1591 το Συμβούλιο Ασφαλείας (UNSC 2005α) αποφάσισε να ενισχύσει το εμπάργκο όπλων κατά της σουδανικής κυβέρνησης καθώς και κατά των ανταρτικών ομάδων. Λήφθηκε απόφαση για τη σύσταση επιτροπής του Συμβουλίου για την παρακολούθηση της εφαρμογής του εμπάργκο όπλων. Το Συμβούλιο αποφάσισε επίσης να ορίσει τα άτομα που εμποδίζουν την ειρηνευτική διαδικασία στην περιοχή Νταρφούρ του Δυτικού Σουδάν και να δεσμεύσει τα κεφάλαιά τους, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τους οικονομικούς πόρους στη χώρα τους, καθώς και τα περιουσιακά στοιχεία των οντοτήτων που κατέχουν αυτά τα άτομα. Επίσης ορίστηκε τετραμελής Ομάδα Εμπειρογνομώνων για την παρακολούθηση της εφαρμογής της απαγόρευσης των όπλων, για περίοδο έξι μηνών.

Συνεχείς ανανεώσεις των ψηφισμάτων πραγματοποιήθηκαν τα επόμενα χρόνια, με πιο πρόσφατη το ψήφισμα 2620 (UNSC 2022β) το οποίο παρατείνει το εμπάργκο μέχρι τον Φεβρουάριο του 2023.

4.2.6 Λίβανος, Ισραήλ (2006)

Τον Αύγουστο του 2006 το ψήφισμα 1701 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, που εγκρίθηκε ομόφωνα, καθιέρωσε ένα εμπάργκο με χρονικό περιορισμό, σε όλες τις μεταφορές όπλων στον Λίβανο που δεν εγκρίθηκαν από την κυβέρνηση του Λιβάνου ή την UNIFIL, την ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ (UNSC 2006δ). Αυτό ήταν μέρος της προσπάθειας επίλυσης της σύγκρουσης μεταξύ Ισραήλ και Λιβάνου. Η απαγόρευση καλύπτει την παροχή οποιασδήποτε τεχνικής εκπαίδευσης ή βοήθειας που σχετίζεται με την προμήθεια, την κατασκευή, τη συντήρηση ή τη χρήση όπλων και συναφούς εξοπλισμού. Η απαγόρευση αποτελούσε μέρος ενός ευρύτερου συνόλου μέτρων που είχαν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν την κυβέρνηση του Λιβάνου να ασκήσει πλήρη κυριαρχία σε όλο το λιβανικό έδαφος και να διευκολύνει την

ανάπτυξη λιβανικών στρατευμάτων στο νότο της χώρας μετά από μια ισραηλινή στρατιωτική αποχώρηση.

Το τελευταίο έγγραφο του ΟΗΕ σχετικά με αυτό το εμπάργκο δημοσιεύθηκε το 2022. Το ψήφισμα 2650 της 31ης Αυγούστου 2022 (UNSC 2022γ) ζητά από τον Γενικό Γραμματέα να συνεχίσει να αναφέρεται στο Συμβούλιο για την εφαρμογή του ψηφίσματος 1701 (2006), κάθε τέσσερις μήνες, ή οποιαδήποτε στιγμή κρίνει σκόπιμο, συμπεριλαμβάνοντας μια άμεση και λεπτομερή ανάλυση όλων των παραβιάσεων σχετικά με την απόφαση 1701 (2006), καθώς και – μεταξύ άλλων- ένα παράρτημα για την εφαρμογή στο εμπάργκο όπλων.

4.2.7 Βόρεια Κορέα (2006)

Το ψήφισμα 1718 για υποχρεωτικό εμπάργκο πώλησης όπλων εγκρίθηκε ομόφωνα από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ στις 14 Οκτωβρίου 2006 (UNSC 2006ε), λίγο μετά την πρώτη πυρηνική δοκιμή της Βόρειας Κορέας στις 9 Οκτωβρίου. Από το 2006, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ενέκρινε εννέα μεγάλα ψηφίσματα κυρώσεων κατά της Βόρειας Κορέας ως απάντηση στις πυρηνικές και πυραυλικές δραστηριότητες της χώρας. Αυτά περιλαμβάνουν εμπάργκο στις εισαγωγές και εξαγωγές όπλων, συμπεριλαμβανομένων των φορητών όπλων (Arms Control Association 2022). Ωστόσο, μια έκθεση του Μαρτίου 2020 από ανεξάρτητους συμβούλους του ΟΗΕ αποκάλυψε ότι η Βόρεια Κορέα συνεχίζει να αποφεύγει με επιτυχία αυτά τα μέτρα, ενώ προωθεί το πυρηνικό της πρόγραμμα (UNSC 2020). Επήλθαν συνεχείς ανανεώσεις με τελευταία το ψήφισμα 2627 της 25 Μαρτίου 2022 (UNSC 2022δ), που επεκτείνει χρονικά τους περιορισμούς έως τον Απρίλιο του 2023.

4.2.8 Λιβύη (2011)

Το πιο πρόσφατο εμπάργκο όπλων που κήρυξε το Συμβούλιο Ασφαλείας αναφορικά με τη Λιβύη, εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2011, μετά από μια γενική εξέγερση και την επακόλουθη καταστολή από τις δυνάμεις Καντάφι. Με την ευκαιρία αυτή, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση (UNSC 2011α, παρ. 9): «Αποφασίζει ότι όλα τα κράτη μέλη θα λάβουν αμέσως τα αναγκαία μέτρα για να

αποτρέψουν την άμεση ή έμμεση προμήθεια, πώληση ή μεταφορά όπλων στη Λιβυκή Αραβική Τζαμαχίρια, από ή μέσω των εδαφών τους ή από υπηκόους τους, ή χρησιμοποιώντας πλοία ή αεροσκάφη με τη σημαία τους και συναφές υλικό παντός τύπου, συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού...».

Με την απόφαση 1970 (UNSC 2011δ) το Συμβούλιο Ασφαλείας επέβαλλε εμπάργκο όπλων στη Λιβύη και οικονομικές κυρώσεις κατά των λιβυκών αρχών (δέσμευση περιουσιακών στοιχείων), ενώ παρέπεμψε τη συνεχιζόμενη βίαιη καταστολή αμάχων διαδηλωτών στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ). Η Επιτροπή Εποπτείας έδωσε εντολή στις αρχές της Λιβύης να συνεργαστούν πλήρως με το ΔΠΔ στις έρευνές της για την κατάσταση στη Λιβύη από τις 15 Φεβρουαρίου 2011, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι η χώρα δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στο Καταστατικό της Ρώμης που δημιούργησε το Δικαστήριο. Το Συμβούλιο υποχρέωσε επίσης όλα τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών να δεσμεύσουν αμέσως όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τους οικονομικούς πόρους στην επικράτειά τους, τα οποία ανήκουν ή ελέγχονται από τα άτομα ή τις οντότητες που αναφέρονται στο ψήφισμα. Αποφάσισε επίσης τη σύσταση νέας Επιτροπής Κυρώσεων για την παρακολούθηση της εφαρμογής των επιβληθεισών κυρώσεων.

Η Ομάδα Εμπειρογνομώνων για τη Λιβύη – που συστάθηκε σύμφωνα με το ψήφισμα 1973 (2011) – στην τελική έκθεσή της το 2021, τόνισε ότι κατά τη διάρκεια της εντολής του, το σώμα εντόπισε «πολλαπλές πράξεις» που απειλούσαν την ειρήνη, τη σταθερότητα ή την ασφάλεια της χώρας και αύξησαν τις επιθέσεις κατά κρατικών φορέων και εγκαταστάσεων: *«Οι χαρακτηρισμένες τρομοκρατικές ομάδες παρέμειναν ενεργές στη Λιβύη, αν και με μειωμένες δραστηριότητες. Οι πράξεις βίας τους συνεχίζουν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη σταθερότητα και την ασφάλεια της χώρας»*. Το εμπάργκο όπλων του 2011 – το οποίο απαγόρευε στους Λίβυους να εξάγουν όλα τα όπλα και συναφή υλικά και υποχρέωνε τα κράτη μέλη του ΟΗΕ να αποτρέψουν την άμεση ή έμμεση προμήθεια όλων των όπλων στη Λιβύη – *«παραμένει εντελώς αναποτελεσματικό»*, σημείωσε η Ομάδα (UNSC 2021α, 2).

Στις 16 Σεπτεμβρίου 2011, το Συμβούλιο Ασφαλείας ενέκρινε το ψήφισμα 2009 (UNSC 2011ε) με το οποίο χαλάρωσε ή ήρε ορισμένα από τα μέτρα, μεταξύ άλλων αναφορικά με τα όπλα που προορίζονται αποκλειστικά για βοήθεια ασφάλειας ή αφοπλισμού στις λιβυκές αρχές και φορητά όπλα που εξάγονται προσωρινά στη Λιβύη για χρήση του προσωπικού του ΟΗΕ.

Με το ψήφισμα 2040 (2012) (UNSC 2012β) το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει να τερματίσει την εξουσιοδότηση που χορηγήθηκε με την απόφαση 1973 (UNSC 2011α) στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για τις συγκεκριμένες περιστάσεις, επισημαίνοντας ταυτόχρονα τη σημασία της πλήρους εφαρμογής της απαγόρευσης πώλησης όπλων. Τα μέτρα που ίσχυαν ήταν: εμπάργκο όπλων, ταξιδιωτική απαγόρευση και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων. Η θητεία της Ομάδας Εμπειρογνομώνων τροποποιήθηκε και παρατάθηκε κατά ένα έτος.

Με το ψήφισμα 2095 (UNSC 2013β), το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει να χαλαρώσει το εμπάργκο όπλων μη απαιτώντας την κοινοποίηση της προμήθειας μη φονικών όπλων που προορίζονται για βοήθεια σε θέματα ασφάλειας ή αφοπλισμού στη λιβυκή κυβέρνηση.

Με την Απόφαση 2144 (2014) (UNSC 2014γ), το Συμβούλιο Ασφαλείας τόνισε τη συμμόρφωση με τους τρόπους προμήθειας όπλων, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης ότι οι μεταφορές πραγματοποιούνται και καταλήγουν στον καθορισμένο τελικό χρήστη. Στις 27 Αυγούστου 2014, το Συμβούλιο εγκρίνει το ψήφισμα 2174 (2014) (UNSC 2014α), με το οποίο ενίσχυσε το εμπάργκο όπλων και διέυρνε τα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό φυσικών προσώπων ή οντοτήτων ως υποκείμενων στην ταξιδιωτική απαγόρευση και στο πάγωμα περιουσιακών στοιχείων.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας με ψηφίσματα παρέτεινε τα επόμενα έτη τις εξουσιοδοτήσεις που παρέχονται και τα μέτρα που επιβάλλονται με την απόφαση 2644 (UNSC 2022ε) έως τις 15 Οκτωβρίου 2023.

4.2.9 Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (2013)

Το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει επιβάλει εμπάργκο όπλων στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (ΚΑΔ) από το 2013. Απαγορεύει όλες τις προμήθειες όπλων και συναφούς υλικού στη χώρα εκτός από τις δυνάμεις ασφαλείας της ΚΑΔ, εάν δεν εγκριθούν εκ των προτέρων, από την αρμόδια Επιτροπή Κυρώσεων του ΟΗΕ. Το εμπάργκο είναι χρονικά περιορισμένο αλλά παρατείνεται κάθε χρόνο. Τον Δεκέμβριο του 2013 το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε ομόφωνα το ψήφισμα 2127 (UNSC 2013α) ως απάντηση στην κατάρρευση του νόμου και της τάξης που οδήγησε σε αυξανόμενη βία και εκτεταμένες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία. Το ψήφισμα επιτρέπει επίσης την προμήθεια όπλων σε εξουσιοδοτημένες από τον ΟΗΕ διεθνείς στρατιωτικές δυνάμεις στην ΚΑΔ.

Η κυβέρνηση της ΚΑΔ υποστήριξε ότι η απαίτηση για προηγμένη έγκριση από την αρμόδια επιτροπή κυρώσεων του ΟΗΕ για προμήθειες όπλων στις κυβερνητικές δυνάμεις αποτελούσε εμπόδιο για την επίλυση της κρίσης ασφαλείας της χώρας. Τον Φεβρουάριο του 2019 η κυβέρνηση της ΚΑΔ υπέγραψε ειρηνευτική συμφωνία με 14 μη κρατικές ένοπλες ομάδες (Schlein 2019). Επικαλούμενο τη συμφωνία, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ψήφισε τον Σεπτέμβριο του 2019 (UNSC 2019) την τροποποίηση του εμπάργκο αντικαθιστώντας την απαίτηση για εκ των προτέρων έγκριση για όπλα και πυρομαχικά στις δυνάμεις ασφαλείας της ΚΑΔ με διαμέτρημα 14,5 χιλιοστών ή λιγότερο με μια που δηλώνει ότι η επιτροπή κυρώσεων του ΟΗΕ πρέπει να λάβει μια εκ των προτέρων ειδοποίηση που αναφέρει λεπτομερώς τους τύπους και τους αριθμούς των όπλων που παρέχονται, τον σκοπό τους, τη μονάδα προορισμού στις δυνάμεις ασφαλείας ΚΑΔ και τον προβλεπόμενο τόπο αποθήκευσης. Το εμπάργκο έχει παραταθεί τακτικά από το 2013 και ισχύει επί του παρόντος έως τις 31 Ιουλίου 2023 (UNSC 2022στ).

4.2.10 Υεμένη (2015)

Με την απόφαση 2216 (UNSC 2015γ), το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφασίζει να επιβάλει εμπάργκο όπλων στους Ali-Abdullah Saleh, Abdullah Yahya Al Hakim, Abd

Al-Khalid Al-Houthi και άλλα άτομα ή οντότητες που ενεργούν για λογαριασμό τους ή προς την κατεύθυνσή τους απειλώντας την ειρήνη, την ασφάλεια και σταθερότητα στην Υεμένη. Η Επιτροπή Κυρώσεων και η Ομάδα Εμπειρογνομώνων παρακολουθούν την εφαρμογή του εμπάργκο όπλων, με συνεχείς ανανεώσεις. Με το ψήφισμα 2624 (UNSC 2022ζ, Παρ. 15) της 28ης Φεβρουαρίου 2022, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να παρατείνει έως τις 28 Μαρτίου 2023 την εντολή της Ομάδας Εμπειρογνομώνων και εκφράζει πρόθεση να επανεξετάσει την εντολή και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα σχετικά με την περαιτέρω παράταση το αργότερο μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2023.

4.2.11 Νότιο Σουδάν (2018)

Τον Ιούλιο του 2018 το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών θέσπισε με το ψήφισμα 2428 (UNSC 2018α) του Συμβουλίου Ασφαλείας κυρώσεις κατά του Νοτίου Σουδάν συμπεριλαμβανομένου εμπάργκο στην προμήθεια όπλων και στρατιωτικού εξοπλισμού κάθε είδους. Το ψήφισμα δεν εγκρίθηκε ομόφωνα. Οι κυρώσεις επιβλήθηκαν ως αντίδραση στη σύγκρουση μεταξύ της Μεταβατικής Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας (TGNU) και των δυνάμεων της αντιπολίτευσης που είχε ως αποτέλεσμα μεγάλο ανθρώπινο δράμα, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών απωλειών ζωών, επισιτιστικής ανασφάλειας λόγω συγκρούσεων και απειλής πείνας, που εξαθλίωσε και έθετε σε μειονεκτική θέση τον λαό του Νοτίου Σουδάν. Υπάρχουν μερικές εξαιρέσεις από τις κυρώσεις. Για παράδειγμα, τα μέτρα δεν ισχύουν για όπλα και σχετικό υλικό που προορίζονται αποκλειστικά για υποστήριξη ή χρήση από το προσωπικό του ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένης της Αποστολής του ΟΗΕ στη Δημοκρατία στο Νότιο Σουδάν (UNMISS) και της Προσωρινής Δύναμης Ασφαλείας του ΟΗΕ για το Αμπιέι (UNISFA). Το εμπάργκο είναι χρονικά περιορισμένο, ανανεώνεται ετησίως και ισχύει επί του παρόντος έως τις 31 Μαΐου 2023 (UNSC 2022η).

4.3 Αλλαγές του μηχανισμού εμπάργκο - εξέλιξη

Όπως φαίνεται, ο μηχανισμός εμπάργκο όπλων του Συμβουλίου Ασφαλείας έχει εξελιχθεί θετικά από τότε που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά. Η πρώτη και πιο αξιοσημείωτη αλλαγή ήταν ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη κλήθηκαν να σταματήσουν τις μεταφορές όπλων. Για πρώτη φορά το 1965 μέσω μιας πρόσκλησης

για «αποχώρηση από την παροχή» (UNSC 1965) στη συνέχεια το 2011 ως αίτημα λήψης όλων των απαραίτητων μέτρων για την αποτροπή της άμεσης ή έμμεσης προμήθειας, πώλησης ή μεταφοράς όπλων (UNSC 2011α). Παρόλο που αυτή η τελευταία φράση μπορεί να θεωρηθεί ως μια ευρύτερη και πιο ισχυρή έκφραση, η γλώσσα «αποχή από την παροχή όπλων» έχει επίσης χρησιμοποιηθεί από το Διεθνές Δικαστήριο (International Court of Justice) στην υπόθεση της Σύμβασης για τη Γενοκτονία το 1993 (ICJ 1993).

Οι απαγορευμένες ενέργειες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την προμήθεια, την πώληση ή τη μεταφορά όπλων. Αυτοί οι όροι, ωστόσο, καλύπτουν ένα ευρύ πεδίο εφαρμογής και ορισμένες συναλλαγές ενδέχεται να μην καλύπτονται καθόλου, όπως προτείνεται από ορισμένα κράτη μέλη στις πιο πρόσφατες διαπραγματεύσεις για τη Συνθήκη για το εμπόριο όπλων στο πλαίσιο της UNGA, π.χ. μίσθωση, δάνεια ή δώρα (Parker 2007). Τα παραπάνω θα μπορούσαν ως εκ τούτου να νοούνται ως αντιστοίχιση των μη δεσμευτικών μέτρων που εφαρμόζει η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, στα δεσμευτικά μέτρα που εφαρμόζει το Συμβούλιο Ασφαλείας. Ο όρος «άλλη βοήθεια» που εμφανίζεται συχνά στα ψηφίσματα περί κυρώσεων, δεν καλύπτει επίσης πολλούς τύπους ιδιωτικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με μεταφορές όπλων, όπως η μεσιτεία όπλων ή η χρήση ενδιάμεσων που δεν κατέχουν ή έχουν άμεση επαφή με όπλα.

Μια άλλη καινοτομία είναι ότι λαμβάνει υπόψη την άμεση ή έμμεση προσφορά από υπηκόους των κρατών μελών. Με αυτόν τον τρόπο, δεν εστιάζει μόνο στις μεταβιβάσεις από κράτος σε κράτος, αλλά και σε ιδιωτικές εταιρείες. Όπως αναλύεται παρακάτω, η εφαρμογή αυτής της υποχρέωσης εξαρτάται ιδιαίτερα από το νομοθετικό πλαίσιο που έχει υιοθετήσει κάθε χώρα (Ibid). Αυτή η προσέγγιση χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1993, όταν το Συμβούλιο Ασφαλείας ενέκρινε εμπάργκο όπλων στην Αϊτή, και χρησιμοποιείται έκτοτε (UNSC 1993β).

Το επίπεδο της διεθνούς συναίνεσης σχετικά με τις αποφάσεις για άρση και παράταση των εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ ήταν μεγαλύτερο το 2021 από ό,τι το 2020 (SIPRI 2022, 20).

4.4 Εξαιρέσεις των εμπάργκο

Σε αντίθεση με το πρώτο εμπάργκο όπλων, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξετάζει τώρα τη δυνατότητα εξαίρεσης υπό ορισμένες προϋποθέσεις, όπως συνέβη στην περίπτωση των εμπάργκο για τη Σομαλία και για την Ερυθραία (Chair of the Security Council Committee 2014). Στο τελευταίο μέρος του κειμένου της Συνθήκης, αναφέρει ότι το εμπάργκο δεν ισχύει για πωλήσεις και προμήθειες που έχουν εγκριθεί εκ των προτέρων από την αντίστοιχη Επιτροπή (Yihdego 2007). Αυτό απαιτεί ανάλυση των επικουρικών κανόνων του Συμβουλίου Ασφαλείας, όπως αυτοί που καλύπτουν την Επιτροπή Κυρώσεων ή τις Ειρηνευτικές Επιχειρήσεις. Κάθε Επιτροπή Κυρώσεων καθορίζει τις δικές της κατευθυντήριες γραμμές για την καθημερινή της εργασία. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν ότι κάθε επιτροπή - μεταξύ άλλων κατευθυντήριων γραμμών - αποφασίζει για τυχόν εξαιρέσεις (Fruchart, και συν. 2007):

Εκτός από τα κράτη, ένας παράγοντας που μπορεί να ζητήσει εξαίρεση από ένα εμπάργκο είναι η ειρηνευτική αποστολή του ΟΗΕ που αναπτύσσεται από το Συμβούλιο Ασφαλείας στο κράτος-στόχο ή άλλες υπηρεσίες του ΟΗΕ, ανάλογα με την περίπτωση. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να ακολουθούνται οι Αρχές και οι Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Ειρηνευτικές Επιχειρήσεις του ΟΗΕ. Ωστόσο, η μόνη αναφορά που κάνουν αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές είναι στην ενότητα Logistics και αναφέρουν ότι ο Αρχηγός Υποστήριξης Αποστολών (Chief of Mission Support - CMS) έχει *«άμεση πρόσβαση σε όλα τα διαθέσιμα μέσα απόκτησης αντικειμένων»* (UNDPKO 2008, 76) και τα όπλα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μεταξύ αυτών των στοιχείων. Στη συνέχεια εξηγεί περαιτέρω ότι ο CMS ενεργεί υπό την επίβλεψη του Αρχηγού Αποστολής, ο οποίος έχει άμεση επαφή με το Τμήμα Ειρηνευτικών Επιχειρήσεων του ΟΗΕ, το οποίο είναι ο τελικός διαιτητής για την επικοινωνία με την αρμόδια Επιτροπή Κυρώσεων σχετικά με προηγούμενη αναφορά.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα εμπάργκο όπλων είναι ένα εργαλείο μεταξύ πολλών που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο ΟΗΕ για να επηρεάσει κράτη και μη κρατικούς φορείς να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους προς το συμφέρον της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Υποχρεωτικά εμπάργκο όπλων επιβάλλονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ υπό την εντολή του Κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (UN 1945), και τυπικά απαγορεύουν την μεταφορά συμβατικών όπλων, πυρομαχικών, στρατιωτικού εξοπλισμού και συναφών υλικών και υπηρεσιών σε συγκεκριμένους παράγοντες που εμπλέκονται σε σύγκρουση, περιοχές που κινδυνεύουν από σύγκρουση, ή περιοχές μετά τη σύγκρουση με αυξημένο κίνδυνο επιστροφής στη σύγκρουση. Παραβιάσεις εμπάργκο μπορούν να συμβούν σε όλη την αλυσίδα μεταφοράς: από τις χώρες εξαγωγής, από μεσάζοντες και μεταφορικούς πράκτορες και από αποδέκτες και συμβαλλόμενα μέρη (UNGA 2015, Martin, Enderby Smith και Al-Faraj 2020, Biersteker, και συν. 2013).

Η τελευταία δεκαετία ήταν μάρτυρας σημαντικών εξελίξεων στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και παρακολούθηση των εμπάργκο πώλησης όπλων του Συμβουλίου Ασφαλείας, με σκοπό την ενίσχυση την αποτελεσματικότητά τους. Αυτή η εξέλιξη συνοδεύεται από αύξηση του εύρους οντοτήτων και παραγόντων που εξουσιοδοτούνται από το Συμβούλιο Ασφαλείας, προκειμένου να συμβάλουν στην παρακολούθηση και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με ένα δεδομένο καθεστώς εμπάργκο όπλων. Αυτοί οι παράγοντες έχουν συμπεριλάβει ανεξάρτητες ομάδες εμπειρογνομόνων, ομάδες παρακολούθησης και ειρηνευτικές επιχειρήσεις στο έδαφος (Biersteker, και συν. 2013). Οι πρακτικές του Συμβουλίου Ασφαλείας εξελίχθηκαν επίσης ως απάντηση στην συνειδητοποίηση, ότι η αποτελεσματικότητα των εμπάργκο όπλων δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την αντιμετώπιση των προκλήσεων ως προς την ικανότητα που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη, ιδιαίτερα τα κράτη στο έδαφος των οποίων ισχύουν εμπάργκο (Dörfler 2019).

Παρά το γεγονός όμως ότι υφίστανται θεσμοί και μηχανισμοί του ΟΗΕ για την εφαρμογή των υποχρεωτικών εμπάργκο πώλησης όπλων, δεν αποκαλύπτεται

επαρκώς πώς εξετάζει το Συμβούλιο Ασφαλείας την πρόοδο που σημειώθηκε από το κράτος-στόχο σε νομικά, ρυθμιστικά ή διαδικαστικά πλαίσια, έτσι ώστε να υπάρξει και η αντίστοιχη ενημέρωση για τη διαδικασία επαναξιολόγησης ή τροποποίησης σε υπάρχοντα καθεστώτα. Υπάρχουν τρεις βασικές σκέψεις για αυτό το θέμα.

Πρώτον, ενώ η θέσπιση νομικών πλαισίων αποτελεί προϋπόθεση για ένα επιτυχημένο πλαίσιο ελέγχου των όπλων σε εθνικό επίπεδο, η εφαρμογή των νομικών διατάξεων σε εθνικό επίπεδο, δεν αναφέρεται και δεν αναλύεται επαρκώς από τα όργανα παρακολούθησης του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτό περιορίζει την κατανόηση της χρησιμότητας και της λειτουργίας του νομικού πλαισίου για διαδικασίες επαναξιολόγησης ή τροποποίησης.

Δεύτερον, ενώ η δημιουργία ενός αποτελεσματικού ρυθμιστικού και διαδικαστικού πλαισίου για τον έλεγχο των υποχρεωτικών κυρώσεων πώλησης των όπλων απαιτεί μεγάλο βαθμό εθνικού συντονισμού και σχεδιασμού, τα υπάρχοντα και τα προηγούμενα καθεστώτα του ΟΗΕ έχουν πολύ περιορισμένη εστίαση στην παρακολούθηση της θεσμικής ικανότητας να συντονίζουν στρατηγικά και επιχειρησιακά σχέδια και προγράμματα σε εθνικό επίπεδο.

Ο στόχος των εμπάργκο όπλων ή των κυρώσεων εμπάργκο είναι ο περιορισμός της προμήθειας όπλων, πυρομαχικών και συναφούς εξοπλισμού, όπλων μαζικής καταστροφής και σχετικών αγαθών τεχνολογίας διπλής χρήσης. Οι αντιπροσωπείες του ΟΗΕ που επιδιώκουν τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση όπλων, από την άλλη πλευρά, γενικά επιδιώκουν να περιορίσουν την εξαγωγή ελεγχόμενων ειδών (BICC 2001, Fruchart, και συν. 2007). Ξεκινώντας με το πρώτο καθεστώς κυρώσεων κατά της Νότιας Ροδεσίας (UNSC 1965, UNSC 1966) και συνεχίζοντας μέσω του πρόσφατα εγκριθέντος καθεστώτος απαγόρευσης πώλησης όπλων για το Νότιο Σουδάν, οι κυρώσεις αυτού του τύπου- υποχρεωτικού- του ΟΗΕ έχουν εφαρμοστεί συχνά για την υποστήριξη ενεργειών περιορισμού διακίνησης όπλων που τροφοδοτούν συρράξεις και αψιμαχίες.

Οι ελλείψεις των εμπάργκο όπλων έχουν εκτεθεί σε πολλές περιπτώσεις από διάφορους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων ακαδημαϊκών, μη κυβερνητικών

οργανώσεων (ΜΚΟ), του ΟΗΕ και συνδυασμούς αυτών (BICC 2001, 125-133). Η τρέχουσα κριτική τείνει να μην επικεντρωθούμε σε αστοχίες στο σχεδιασμό αυτών των μέτρων, αλλά στην εφαρμογή, παρακολούθηση και επιβολή τους, ωστόσο υποστηρίζεται ότι όλες οι πτυχές απαιτούν περαιτέρω ανάλυση προκειμένου τα εμπόργκο όπλων να γίνουν καλύτερα κατανοητά και επομένως να χρησιμοποιηθούν με πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Από το 1990, το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ έχει επιβάλει υποχρεωτικά εμπόργκο όπλων σε δώδεκα από τις δεκατέσσερις υποθέσεις κυρώσεων. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα εμπόργκο όπλων αποτελούσαν μέρος μιας ευρύτερης δέσμης μέτρων κυρώσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις (Αγκόλα, Ρουάντα από το 1995 και Σιέρα Λεόνε από το 1998) τα εμπόργκο όπλων στοχεύουν σε κινήματα ανταρτών που μάχονται ενάντια σε μια εκλεγμένη κυβέρνηση. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις εφαρμόστηκαν εμπόργκο όπλων εναντίον κυβερνήσεων που θεωρούνταν ότι παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και θέτουν απειλή για τη διεθνή ειρήνη (van den Herik 2017).

Αναφορικά με το 1^ο δευτερεύον ερευνητικό ερώτημα της εργασίας: «Ποιες είναι οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ΟΗΕ επέβαλλε υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης πώλησης όπλων;», η απάντηση έγκειται σε ολόκληρο το Κεφάλαιο 4, το οποίο έχει διττή δόμηση. Η πρώτη υποενότητα αφορά σε εμπόργκο που έχουν λήξει και η δεύτερη υποενότητα αφορά σε εμπόργκο που βρίσκονται ακόμα σε ισχύ.

Επί του παρόντος, υπάρχουν περιφερειακά όργανα που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της παράνομης μεταφοράς μικρών όπλων και ελαφρών όπλων. Λόγω του περιφερειακού τους χαρακτήρα, ωστόσο, δεν εφαρμόζονται παγκοσμίως. Οι μόνοι νομικά δεσμευτικοί και καθολικοί μηχανισμοί που θεσπίστηκαν για να περιορίσουν τη μεταφορά μικρών όπλων και ελαφρών όπλων για μη κρατικούς παράγοντες είναι τα εμπόργκο όπλων που έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Μία ηχηρή διαπίστωση της εργασίας, είναι ότι δεν υπάρχουν ακόμη ομοιόμορφα κριτήρια σχετικά με τον ορισμό των «μεταφορών όπλων» που ορίζεται επίσης ως

εμπόριο όπλων. Ομοίως, δεν καλύπτουν όλες οι διεθνείς συμφωνίες – όπως η Συνθήκη Εμπορίου Όπλων (UN 2014) - και διάφορες περιφερειακές συνθήκες, το ίδιο πεδίο. Ορισμένες περιλαμβάνουν μόνο όπλα, ενώ άλλες καλύπτουν επίσης και πυρομαχικά ή και άλλο σχετικό υλικό, όπως τα εξαρτήματα (Abramson 2021, African Unity Organization 2000). Το ειδικό πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1 (UN 2014): επτά κατηγορίες όπλων σύμφωνα με τις οποίες τα κράτη αναφέρουν τις εισαγωγές και τις εξαγωγές τους στο Μητρώο Συμβατικών Όπλων των Ηνωμένων Εθνών (UNODA χ.χ.), και μία όγδοη κατηγορία των φορητών όπλων και ελαφρύ οπλισμού.

Επιπλέον η εργασία αποκαλύπτει αντικρουόμενες τάσεις στον τομέα των εθνικών εφαρμογών των κυρώσεων του ΟΗΕ. Μια σειρά από εμπόδια κάνουν τη διεθνώς ομοιογενή και ταχεία εφαρμογή των κυρώσεων, να εμφανίζεται ως ένας ανέφικτος στόχος. Μέρος του προβλήματος συνδέεται με τους εσωτερικούς κανονισμούς που διέπουν τη μεταφορά των διεθνών υποχρεώσεων στην εθνική νομοθεσία. Ο κατακερματισμός των εθνικών εφαρμογών των αποφάσεων επιδεινώνεται από την ασάφεια που εμφανίζεται στη γλώσσα των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, ολοένα και πιο παρεμβατική στις εγχώριες αρμοδιότητες των κρατών μελών, αλλά συχνά πολύ ασαφείς για να έχουν αποτελεσματική καθοδήγηση ως προς την εφαρμογή τους (Matam Farrall 2007).

Απαντώντας επομένως στο 2^ο δευτερεύον ερευνητικό ερώτημα της εργασίας: «Το νομικό υπόβαθρο της επιβολής απαγόρευσης πώλησης όπλων του ΟΗΕ, είναι συνεκτικό;», αποδείχθηκε ότι δεν υπάρχει επί του παρόντος κανένα καθολικό και νομικά δεσμευτικό μέσο που να καλύπτει τις μεταφορές φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, ειδικά σε μη κρατικούς παράγοντες. Επομένως, αυτά τα εμπόδια όπλων που εφαρμόζει το Συμβούλιο Ασφαλείας σε μη κρατικούς παράγοντες, είναι επί του παρόντος οι μόνοι καθολικοί και νομικά δεσμευτικοί μηχανισμοί για την αποτροπή της απόκτησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού από αυτούς τους τύπους δρώντων.

Τα καθεστώτα κυρώσεων αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου. Για παράδειγμα, οι κυρώσεις του ΟΗΕ στη Σομαλία ισχύουν για περισσότερα από 20 χρόνια, αλλά η πρόθεσή τους ήταν πολύ διαφορετική από την πρώτη φορά που επιβλήθηκαν τον

Ιανουάριο του 1992 (UNSC 1992α, Matam Farrall 2007) και από αυτό που επιδιώκουν να επιτύχουν σήμερα (UNSC 2021β). Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο θεμελιώδης σκοπός του καθεστώτος έχει αλλάξει, το πλαίσιο είναι σημαντικά διαφορετικό, και ακόμη και οι αρχικοί στόχοι δεν είναι πλέον σχετικοί.

Το 2001 η διαδικασία Βόννης - Βερολίνου εξέτασε την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την εφαρμογή των κυρώσεων και τα ειδικά στοχευμένα εμπόργκο όπλων (BICC 2001). Ωστόσο, έχουν περάσει πάνω από δέκα χρόνια και η δυναμική της διεθνούς ασφάλειας έχει αλλάξει.

Η αλλαγή των καθεστώτων κυρώσεων δεν αφορά μόνο στη χρονική μεταβολή των γεγονότων, αλλά και στην αναγκαία εξελικτική λεκτική των κυρώσεων αυτών. Αυτό είναι εμφανές ιδιαίτερα υπό το φως του γεγονότος ότι το εμπόργκο όπλων κατά των Ταλιμπάν, κρίθηκε ασαφές, και η επιτροπή του αναγκάστηκε να συντάξει ένα βοηθητικό έγγραφο, για να εξηγήσει πλήρως τους όρους του (UNSC 2002α).

Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια, το Συμβούλιο Ασφαλείας προσπάθησε να αποφύγει δυσμενείς συνέπειες για τον άμαχο πληθυσμό και τα τρίτα κράτη. Στην περίπτωση εμπόργκο όπλων, για παράδειγμα, χορηγούνται συνήθως εξαιρέσεις για την εισαγωγή μη θανατηφόρου εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για ανθρωπιστική βοήθεια. Το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει επίσης δημιουργήσει πάγιες ανθρωπιστικές εξαιρέσεις στη Σομαλία και το Αφγανιστάν, καθώς και εξαιρέσεις κατά περίπτωση στη Λιβύη, την Υεμένη και τη ΛΔΚ (UNDPKO 2008, Biersteker, και συν. 2013, Yihdego 2007).

Συνεπώς, η απάντηση στο 3^ο δευτερεύον ερευνητικό ερώτημα: «Ποιες είναι οι παράμετροι - λεκτικές παρεμβάσεις που εξελίχθηκαν και προσαρμόστηκαν ώστε να είναι περισσότερο επιτυχημένες και στοχευμένες οι υποχρεωτικές κυρώσεις απαγόρευσης όπλων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ;», αφορά σε τρία σκέλη.

Πρώτον, εξελίσσονται λεκτικά αναλόγως και της χρονικής εξέλιξης της κατάστασης, ώστε να ανταποκρίνονται στα επιθυμητά αποτελέσματα που θέλουν να επιφέρουν.

Δεύτερον, πλέον έχουν επικεντρωθεί λεκτικά στις λεπτομερείς περιγραφές αυτών των δρώντων στους οποίους θέλουν να επιφέρουν πλήγμα προμήθειας όπλων, αλλά και σε πολλές περιπτώσεις συγκεκριμενοποιούν και περιοχές.

Τρίτον, πλέον υφίστανται και λεκτικές παρεμβάσεις, όπως οι εξαιρέσεις, προκειμένου να εξασφαλισθεί η διακίνηση οπλισμού προς δρώντες που αφορούν στην προστασία αμάχου πληθυσμού και ανθρωπιστικής βοήθειας.

Αναφορικά με την απάντηση του 4^{ου} δευτερεύοντος ερευνητικού ερωτήματος: «Ποιες είναι οι πιο σημαντικές προκλήσεις που συνεχίζουν να υφίστανται και σχετίζονται με το πεδίο εφαρμογής του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ;», παρατηρείται ότι έγκειται σε ένα σύμπλεγμα απαντήσεων των παραπάνω δευτερευόντων ερωτημάτων-απαντήσεων.

Μια σημαντική πρόκληση που σχετίζεται με το πεδίο εφαρμογής του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ είναι η έλλειψη ενός συμφωνημένου διεθνούς ορισμού του συγκεκριμένου στρατιωτικού εξοπλισμού που θα αποτελέσει το αντικείμενο εμπάργκο (Abramson 2021). Με εξαιρέσεις τα φορητά όπλα και τα ελαφρά όπλα και το συμβατικό στρατιωτικό εξοπλισμό που καλύπτεται από το Μητρώο Όπλων του ΟΗΕ (UN Arms Register) (UNODA χ.χ.), που περιορίζεται σε επτά τάξεις μείζονος σημασίας οπλικών συστημάτων, δεν υπάρχουν τυπικές λίστες όπλων, αποδεκτές μέσα στο σύστημα του ΟΗΕ.

Επιπρόσθετα, μια άλλη πρόκληση αφορά στην κάθε μία περίπτωση επιβολής εμπάργκο πώλησης όπλων ξεχωριστά. Αν σκεφτεί κανείς τις κυρώσεις εμπάργκο όπλων σε κάθε χώρα που έχουν επιβληθεί έως σήμερα ως ενιαία ενότητα, είναι αδύνατο να κατανοήσει αναλυτικά τις αποχρώσεις και τις παραλλαγές σε οποιοδήποτε καθεστώς με την πάροδο του χρόνου. Με απλούστερους όρους, κάθε υπόθεση κυρώσεων του ΟΗΕ είναι μοναδική με ασύγκριτα περίπλοκη δυναμική. Δεν υπάρχουν δύο καθεστώτα κυρώσεων το ίδιο, και εξ ορισμού, κάθε επεισόδιο είναι αμίμητο. Η χαρακτηριστική πολυπλοκότητα του καθενός, σε συνδυασμό με το σχετικά μικρό μέγεθος του δείγματος για ορισμένες κατηγορίες, δυσκολεύει τις γενικεύσεις. Έτσι,

υπάρχουν κίνδυνοι σε υπερβολική γενίκευση από τέτοιες διακριτικές και μοναδικές περιπτώσεις (Biersteker, Eckert, Tourinho, & Hudáková, 2013; BICC, 2001).

Η απάντηση στο κύριο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας: «Με ποιο τρόπο εξελίχθηκαν οι κυρώσεις υποχρεωτικής απαγόρευσης πώλησης όπλων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ;», παρέλκει ως απόρροια των απαντήσεων των δευτερευόντων ερωτημάτων. Οι κυρώσεις υποχρεωτικής απαγόρευσης πώλησης όπλων, εξελίχθηκαν μέσα από την παρατήρηση των αποτελεσμάτων που επέφεραν ή που απέτυχαν να επιφέρουν. Μεταλλάχθηκαν λεκτικά για να καλύψουν οντότητες μη κρατικές ή συγκεκριμένες περιοχές, στις οποίες δεν κατάφεραν αρχικά να επιβληθούν λόγω γενικεύσεων [όπως πχ στην περίπτωση των Ταλιμπάν (UNSC, 2002α) ή της ΛΔ του Κονγκό (UNSC, 2008α)]. Απαιτήθηκαν συνεχείς παρατάσεις, πολλών εκ αυτών των κυρώσεων και, ως εκ τούτου, απαιτήθηκε και συνεχής επανεξέταση της κατάστασης επί τόπου με αρμόδιους φορείς των Ηνωμένων Εθνών, όπως οι Επιτροπές Εμπειρογνομώνων και οι Επιτροπές Κυρώσεων (Fruchart, Holtom, Wezeman, Strandow, & Wallensteen, 2007). Επιπλέον εξελίχθηκαν και νομολογιακά, με τις εξαιρέσεις υπό ορισμένες προϋποθέσεις που εκδόθηκαν (Yihdego, 2007), για ανθρωπιστικούς σκοπούς ή σκοπούς διαβίωσης συγκεκριμένων δρώντων στις περιοχές επιβολής.

Συμπερασματικά, αποδεικνύεται ότι τα διεθνή εμπάργκο όπλων παραμένουν ένα σημαντικό πολυμερές εργαλείο για την αντιμετώπιση ένοπλων συγκρούσεων και άλλων σοβαρών παραβιάσεων των διεθνών κανόνων. Ως μη στρατιωτικό, στοχευμένο πολυμερές μέσο, τα εμπάργκο όπλων μπορούν να ασκήσουν πίεση σε κράτη και μη κρατικούς φορείς με ελάχιστες επιπτώσεις στους άμαχους πληθυσμούς. Αποτελούν ένα πρώιμο και βασικό συστατικό στην ιεραρχία των επιλογών που έχει στη διάθεσή της η διεθνής κοινότητα για την επιβολή κυρώσεων σε έναν στόχο που είναι σοβαρά ασυμβίβαστος με την αποδεκτή διεθνή συμπεριφορά. Η εξέλιξη των εμπάργκο πώλησης όπλων αντικατοπτρίζει την φυσιολογική εξέλιξη κάθε εγγεγραμμένου νόμου, που φιλοδοξεί να αντιμετωπίζει τις εκάστοτε υφιστάμενες απειλές της εποχής του. Τα εμπάργκο όπλων αξίζουν μια εστιασμένη προσπάθεια για να γίνουν πιο

αποτελεσματικά και εκτελεστά, ειδικά σε ό,τι αφορά τον περιορισμό του οπλισμού που τροφοδοτεί διαμάχες.

Προτάσεις

Αφού εξετάστηκαν τα κύρια ζητήματα των εμπάργκο όπλων που εφαρμόζει το Συμβούλιο Ασφαλείας, προτείνονται τα ακόλουθα, καθόσον απαιτούνται άμεσα αρκετές προφανείς βελτιώσεις.

- Η Διαδικασία Βόννης-Βερολίνου (BICC, 2001) αν και αποτελεί μια εξαιρετική προσπάθεια κατανόησης των επιβαλλόμενων κυρώσεων απαγόρευσης πώλησης όπλων, πλέον μετά την παρέλευση 20ετίας, θεωρείται παρωχημένη, απαιτώντας μια νέα διαδικασία που μπορεί να ενσωματώσει τα σχόλια και τις συστάσεις των προηγούμενων εμπάργκο, ειδικά εκείνων που στοχεύουν μη κρατικούς φορείς.

- Όσον αφορά τις πραγματικές απειλές για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πρέπει να μεταρρυθμίσει τα εμπάργκο όπλων που ισχύουν για μη κρατικές οντότητες, άτομα και όλες τις συνδεδεμένες οντότητες, που αποτελούν την κύρια αιτία απειλών για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Αυτοί οι παράγοντες περιλαμβάνουν αλλά δεν περιορίζονται σε διεθνικές ομάδες οργανωμένου εγκλήματος, όπως καρτέλ ναρκωτικών, πειρατές ή διακινητές ανθρώπων, όλοι τους χρήστες φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού.

- Αυτή η εργασία έχει επίσης εντοπίσει ότι οι παράνομες μεταφορές φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε μη κρατικές οντότητες, αποτελεί ένα συχνό θέμα συζήτησης του Συμβουλίου Ασφαλείας και θα πρέπει να τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με άλλα συχνά θέματα. Για τον λόγο αυτό, το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πρέπει να εφαρμόσει μηχανισμό αναθεώρησης του εμπάργκο όπλων. Αυτός ο μηχανισμός θα μπορούσε να επικεντρωθεί αποκλειστικά στην εφαρμογή εμπάργκο όπλων και στην πρόληψη της παράνομης μεταφοράς φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού.

- Σύμφωνα με το άρθρο 53 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (UN, 1945), το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πρέπει επίσης να συνεργάζεται με άλλους διεθνείς

οργανισμούς και περιφερειακές υπηρεσίες που εφαρμόζουν τα δικά τους εμπάργκο όπλων. Ο συντονισμός θα επιτρέψει στο Συμβούλιο να εφαρμόσει καλύτερα και πιο ισχυρά εμπάργκο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω τακτικών, ανοιχτών συζητήσεων και συναντήσεων που συντονίζονται με αυτούς τους οργανισμούς.

- Θα ήταν χρήσιμο να δημιουργηθεί ένας ιστότοπος στο Διαδίκτυο που θα περιλαμβάνει όλες τις σχετικές πληροφορίες σε σχέση με τα εμπάργκο όπλων.

- Η Συνθήκη (UN, 2014) αναφέρει ότι οι κανονισμοί της ισχύουν για τα συμβατικά όπλα, όπως τα μικρά όπλα και τα ελαφριά όπλα, αλλά δεν διευκρινίζει τα χαρακτηριστικά αυτών των όπλων. Στο μέλλον, μπορεί να προκύψουν προβλήματα καθώς κάθε περιοχή έχει τον δικό της ορισμό σχετικά με τα «μικρά όπλα» και «ελαφρά όπλα».

- Μπορεί επίσης να φανεί ότι οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Επιτροπής 1540 (UNSC, 2004β) απέτρεψαν την απόκτηση όπλων μαζικής καταστροφής από τρομοκρατικές ομάδες. Δεδομένου ότι τα κύρια όπλα που χρησιμοποιήθηκαν από μη κρατικούς φορείς ήταν τα φορητά όπλα και τα ελαφρά όπλα, το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πρέπει να συζητήσει την πιθανή συμπερίληψη αυτών των τύπων οπλισμού στο πεδίο εφαρμογής της Επιτροπής 1540. Με αυτόν τον τρόπο, τα κράτη θα είναι υποχρεωμένα να απέχουν από την παροχή οποιασδήποτε υποστήριξης σε μη κρατικούς φορείς στην προσπάθειά τους να μεταφέρουν παράνομα και να αποκτήσουν φορητά όπλα και ελαφρύ οπλισμό.

- Το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών θα πρέπει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στον σχεδιασμό των ψηφισμάτων για το εμπάργκο, στις λειτουργίες των Επιτροπών Κυρώσεων, στη δημιουργία μόνιμης Μονάδας Κυρώσεων και στη βοήθεια των κρατών μελών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους όσο αφορά το εμπάργκο όπλων.

- Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι διαθέτουν επαρκείς εθνικούς νόμους και πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων ισχυρών ελέγχων στις εξαγωγές όπλων που επιτρέπουν τη στενή παρακολούθηση των μεταφορών όπλων.

- Τα εμπάργκο όπλων πρέπει να ενσωματωθούν σε ευρύτερες πολιτικές στρατηγικές για την πρόληψη και την επίλυση συγκρούσεων, οι οποίες θα ενισχυθούν

από συντονισμένες διεθνείς προσπάθειες για την εναρμόνιση των ορισμών και των προτύπων για τον έλεγχο της μεταφοράς όπλων. Πέρα από την παρακολούθηση αυτών των άμεσων υποδείξεων, τα καθεστώτα εμπάργκο όπλων θα ωφεληθούν από τη στενή εξέταση των πολλών λεπτομερών και επιτακτικών συστάσεων που έγιναν από το σύστημα του ΟΗΕ καθώς και από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Οι προτεινόμενες βελτιώσεις στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την επιβολή των διεθνών εμπάργκο όπλων δεν θα παράγουν ένα μέσο για την αντιμετώπιση όλων, ή ακόμη και των περισσότερων, σοβαρών παραβιάσεων των διεθνών κανόνων. Ωστόσο, θα ακονίσουν ένα εργαλείο που αποτελεί σημαντική πρώιμη πολυμερή απάντηση στις ένοπλες συγκρούσεις και σε άλλες κρίσεις. Όπως συμβαίνει με πολλά άλλα πειστικά ζητήματα σε ένα ολοένα και πιο παγκόσμιο πολιτικό περιβάλλον, η πρόκληση είναι να βρεθεί η πολιτική βούληση να τεθούν σε εφαρμογή τα απαραίτητα κομμάτια.

Αριθμός λέξεων: 20.297

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση

Abramson, J. (2021). *ATT Members Highlight Small Arms, Light Weapons*. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από Arms Control Today: <https://www.armscontrol.org/act/2021-10/news/att-members-highlight-small-arms-light-weapons>

African Unity Organization (2000). *Bamako Declaration on an African Common Position on the illicit proliferation, circulation and trafficking of small arms and light weapons*. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από <http://2001-2009.state.gov/t/>

Arms Control Association. (2022). *UN Security Council Resolutions on North Korea*. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από Arms Control: <https://www.armscontrol.org/factsheets/UN-Security-Council-Resolutions-on-North-Korea>

ASEAN. (1998). *Asia Regional Ministerial Meeting on Transnational Crime, Manila Declaration on the Prevention and Control of Transnational Crime*. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από <https://asean.org/wp-content/uploads/2021/01/ASEAN-Documents-on-Combating-Transnational-Crime-and-Terrorism-3.pdf>

Baer, G. (1976). *Test Case: Italy, Ethiopia, and the League of Nations* 23 (, 1976. Stanford: Leland Stanford Junior University. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από https://books.google.gr/books?id=2bl2tmDPgA0C&printsec=frontcover&dq=Test+case+:+Italy,+Ethiopia,+and+the+League+of+Nations+:+George+W.+Baer&hl=el&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=embargo&f=false

Barringer, F. (2003, Aug 16). *Libya Admits Culpability In Crash of Pan Am Plane*. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από The New York Times: <https://www.nytimes.com/2003/08/16/world/libya-admits-culpability-in-crash-of-pan-am-plane.html>

BICC. (2001). *Design and implementation of arms embargoes and travel and aviation related sanctions - Results of the 'Bonn-Berlin Process'*. Bonn: BICC (Bonn International Centre for Conflict Studies). Ανάκτηση Σεπ 17, 2022, από <https://www.bicc.de/publications/publicationpage/publication/design-and-implementation-of-arms-embargoes-and-travel-and-aviation-related-sanctions-results-of-t/>

Biersteker, T., Eckert, S., Tourinho, M., & Hudáková, Z. (2013). *The Effectiveness of United Nations Targeted Sanctions. Geneva: Targeted*. New York: TSC. Ανάκτηση Αυγ 31, 2022, από file:///C:/Users/%CE%94%CF%8C%CE%BC%CE%BD%CE%B1/Downloads/effectiveness_TCS_nov_2013.pdf

Bove, V., & Böhmelt, T. (2021). Arms imports in the wake of embargoes. *European Journal of International Relations*, 27(4), σσ. 1114–1135. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/13540661211037394>

Casey-Maslen, S., & Parker, S. (2012). *The Draft Arms Trade Treaty*. Geneva: Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από https://www.geneva-academy.ch/joomlatools-files/docman-files/Publications/Academy%20Briefings/ATTbriefing%202_WEB.pdf

Casey-Maslen, S., Giacca, G., & Vestner, T. (2013). *The Arms Trade Treaty*. Geneva: Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από <https://www.geneva-academy.ch/joomlatools-files/docman-files/Publications/Academy%20Briefings/ATT%20Briefing%203%20web.pdf>

Chair of the Security Council Committee. (2014). *Letter dated 10 October 2014 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 751 (1992) and 1907 (2009) concerning Somalia and Eritrea addressed to the President of the Security Council*. Washington D.C.: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από

https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2014_727.pdf

Cherkaoui, N. (2022). *Policy as Implementation: Reconsidering the Responsibility to Protect Doctrine*. Rabat Morocco: Policy Center for the New South. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από https://www.policycenter.ma/sites/default/files/2022-05/PB_36-22_Cherkaoui.pdf

Cooper, N., & Mutimer, D. (2014). *Reconceptualising Arms Control: Controlling the Means of Violence*. London: Routledge. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από https://books.google.gr/books?id=_D7JBQAAQBAJ&pg=PT279&lpg=PT279&dq=Lucy+Mathiak+and+Lora+Lumpe,+,+Government+Gun-Running+to+Guerrillas,+in+Running+Guns:+The+Global+Black+Market+in+Small+Arms,&source=bl&ots=Ti5faUj_xY&sig=ACfU3U3cwHyPTxDSzwmoxihvXTTVU4XI

Dörfler, T. (2019). *Security Council Sanctions Governance. The power and limits of rules*. Abingdon: Routledge.

EU Council. (1998). *European Union Code of Conduct on Arms Export*. Brussels: EU. Ανάκτηση Αυγ 31, 2022, από https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/031006codeofconduct1998_/031006codeofconduct1998_en.pdf

Feinäugle, C. (2013, Oct 4). Commission v. Kadi. *American Journal of International Law*, 107(4), σσ. 878 - 884.
doi:<https://doi.org/10.5305/amerjintelaw.107.4.0878>

Fruchart, D., Holtom, P., Wezeman, S., Strandow, D., & Wallenstein, P. (2007). *United Nations Arms Embargoes: Their Impact on Arms Flows and Target Behaviour*. Stockholm and Uppsala: Stockholm International Peace Research Institute and Uppsala University. Ανάκτηση Αυγ 31, 2022, από <https://www.sipri.org/sites/default/files/research/disarmament/dualuse/pdf->

archive-att/pdfs/spits-sipri- united-nations-arms-embargoes-their-impact-on-arms-flows-and-target-behaviour.pdf

HLR. (2015). *HLR Compendium. High Level Review of United Nations Sanctions*. New York: HLR, Watson Institute. Ανάκτηση Σεπ 13, 2022, από <http://www.comcapint.com/wp-content/uploads/2018/11/HLR-Compendium-2015.pdf>

HLR. (2017). *Achievements, Challenges and opportunities*. New York: HLR. Ανάκτηση Σεπ 13, 2022, από <https://www.comcapint.com/wp-content/uploads/2020/02/Assessment-Report-2.pdf>

IANSA. (2021, May 1). *International Tracing Instrument (ITI)*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από IANSA: <https://iansa.org/international-tracing-instrument-iti/>

ICJ. (1993). *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Yugoslavia (Serbia and Montenegro)) Provisional Measures*. Hague: International Court of Justice. Ανάκτηση Σεπ 2, 2022, από <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/91/7199.pdf>

International Committee of the Red Cross. (2006). *A Guide to the Legal Review of New Weapons, Means and Methods of Warfare: Measures to Implement Article 36 of Additional Protocol I of 1977*. Geneva: Jan. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/irrc_864_icrc_geneva.pdf

Johnston, M. (2014, Jan). Secondary Data Analysis: A Method of Which the Time has Come. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, 3(3), σσ. 619-626. Ανάκτηση Νοε 1, 2021, από https://www.researchgate.net/publication/294718657_Secondary_Data_Analysis_Is_A_Method_of_Which_the_Time_has_Come

- League of Arab States. (1945). *Pact of the League of Arab States*. League of Arab States. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από https://avalon.law.yale.edu/20th_century/arableag.asp#art7
- Liberto, D. (2022, Jul 31). *Embargo*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/e/embargo.asp>
- Martin, G., Enderby Smith, C., & Al-Faraj, K. (2020, Aug 17). *UN Sanctions*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από Global Investigations Review: <https://globalinvestigationsreview.com/guide/the-guide-sanctions/first-edition/article/un-sanctions>
- Matam Farrall, J. (2007). *United Nations sanctions and the rule of law*. Cambridge: Cambridge University Press.
- NAB. (2013). *Sanctions and embargoes*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από National Australia Bank Limited : <https://business.nab.com.au/wp-content/uploads/2013/12/sanctions-and-embargoes.1.pdf>
- Nasaw, D. (2008, Jul 11). *China and Russia veto Zimbabwe Sanctions*. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από The Guardian: <http://www.guardian.co.uk/world/2008/jul/11/unitednations.zimbabwe>
- O.A.S. (1997). *Inter-American Convention against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, Explosives, Ammunition and Other Related Materials*. Washington D.C.: OAS. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από <http://www.oas.org/juridico/english/sigs/a-63.html>
- Parker, S. (2007). *Implications of States' Views on an Arms Trade Treaty*. Washington D.C.: UNIDIR. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από https://www.files.ethz.ch/isn/55665/2008-01_Implications-of-States-Views.pdf
- Permanent Representative of Sierra Leone. (1997). *Letter to the United Nations addressed to the Secretary-General*. Sierra Leone: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από

file:///C:/Users/%CE%94%CF%8C%CE%BC%CE%BD%CE%B1/Downloads/S_1997_800-EN.pdf

PIFS. (2009). *Presentation for the Pacific Islands Forum Secretariat Forum Regional Security Committee Meeting, June 2009*. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από <https://slidetodoc.com/pacific-islands-forum-secretariat-pacific-islands-forum-secretariat/>

SC Committee. (2018). *Guidelines for the conduct of its work*. Washington D.C: SC Committee. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από https://www.un.org/securitycouncil/sites/www.un.org.securitycouncil/files/guidelines_of_the_committee_for_the_conduct_of_its_work_0.pdf

Schlein, L. (2019, Jul 19). *Expert: Armed Groups Risk CAR's Peace Deal by Violating the Accord They Signed*. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από Relief Web by OCHA: <https://reliefweb.int/report/central-african-republic/expert-armed-groups-risk-car-s-peace-deal-violating-accord-they>

Schlyter, O. (2002). Impact of the Taliban regime on security in the Central Asian region. Στο I. Kiesow (Επιμ.), *From Taiwan to Taliban: Two Danger Zones in Asia* (σσ. 248-250). Stockholm: Swedish Defence Agency. Ανάκτηση Σεπ 10, 2022, από <https://www.foi.se/rest-api/report/FOI-R--0393--SE>

SCO, & U.N. Secretary-General. (2010). *Joint Declaration on Cooperation*. Shanghai Cooperation Organization & U.N. Secretary-General. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από https://www.iri.edu.ar/publicaciones_iri/anuario/cd%20Anuario%202010/Asia/SCO/Joint%20Declaration%20on%20SCO-UN%20Secretariat%20Cooperation.pdf

SCR. (2020, Den 16). *UN Security Council Working Methods- The Veto*. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από Security Council Report: <https://www.securitycouncilreport.org/un-security-council-working-methods/the-veto.php>

- SIPRI. (2022). *SIPRI Yearbook 2022: Armaments, Disarmament and International Security*. Oxford: Oxford University Press. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://reliefweb.int/attachments/8f0a0846-1671-44a8-83f2-060b47bfb138/EN.pdf>
- SIPRI. (χ.χ.). *Arms embargoes*. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από SIPRI database: <https://www.sipri.org/databases/embargoes>
- Soffer, J. (1997). All for One or All for All: The UN Military Staff Committee and the Contradictions within American Internationalism. *Diplomatic History*, 21(1), σσ. 45–69. doi:<http://www.jstor.org/stable/24913403>
- UN. (1945). *Charter of the United Nations*. New York: UN. Ανάκτηση Σεπ 2, 2022, από https://popp.undp.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/UNDP_POPP_DOCUMENT_LIBRARY/Public/Charter%20of%20the%20United%20Nations.pdf&action=default&utm_source=EN&utm_medium=GSR&utm_content=US_UNDP_PaidSearch_Brand_English&utm_campaign=CENTRAL&c_src=CEN
- UN. (2001α). Resolution 1373 (2001). *U.N. SCOR 56th Sess.* Washington D.C.: UN. Ανάκτηση Σεπ 10, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/557/43/PDF/N0155743.pdf?OpenElement>
- UN. (2001β). *Report of the United Nations Conference on the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects*. New York: UN. Ανάκτηση Αυγ 31, 2022, από <https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Disarm%20ACONF19215.pdf>
- UN. (2005). *Report of the Open-ended Working Group to Negotiate an International Instrument to Enable States to Identify and Trace, in a Timely and Reliable Manner, Illicit Small Arms and Light Weapons*. New York: UN. Ανάκτηση Αυγ 31, 2022, από <https://www.securitycouncilreport.org/un-documents/document/arms-a-60-88.php>

- UN. (2007). *Report of the Group of Governmental Experts established pursuant to General Assembly resolution 60/81 to consider further steps to enhance international cooperation in preventing, combating and eradicating illicit brokering in small arms and light weapons*. New York: UN. Ανάκτηση Αυγ 31, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/442/32/PDF/N0744232.pdf?OpenElement>
- UN. (2014). *Arms Trade Treaty*. New York: UN. Ανάκτηση Σεπ 2, 2022, από <https://thearmstradetreaty.org/treaty-text.html?templateId=209884>
- UN. (2015). *UN SaferGuard, International Ammunition Technical Guideline: Glossary of Terms, Definitions and Abbreviations*,. New York: UN. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://www.un.org/disarmament/wp-content/uploads/2016/11/IATG-01.40-Glossary-and-Definitions-V.2.pdf>
- UN General Assembly. (1946). *G.A. Res. 41 (I), U.N. GAOR 1st Sess*. New York: UN. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/032/92/PDF/NR003292.pdf?OpenElement>
- UN. (χ.χ.). *Working Groups*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από UN: <https://www.un.org/en/sc/1540/about-1540-committee/working-groups.shtml>
- UNDP. (1999). *Light Weapons and the Proliferation of Armed Conflicts*. New York: UN. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/344235>
- UNDPKO. (2008). *United Nations Peacekeeping Operations: Principles and Guidelines*. New York: UN. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/capstone_eng_0.pdf
- UNGA. (2001). *Report of the United Nations Conference on the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects*. New York: UNGA. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/507/20/PDF/N0150720.pdf?OpenElement>

- UNGA. (2001α). *55/255. Protocol against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, Their Parts and Components and Ammunition, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime*. New York: UNGA. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/Publications/A-RES%2055-255/55r255e.pdf>
- UNGA. (2001β). *Letter to the President of the General Assembly*. New York: UNGA. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/636/94/PDF/N0163694.pdf?OpenElement>
- UNGA. (2005). *Resolution 60/1. 2005 World Summit Outcome*. New York: UNGA. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από https://data.unaids.org/topics/universalaccess/worldsummitoutcome_resolution_24oct2005_en.pdf
- UNGA. (2009). *Resolution 63/308. The responsibility to protect*. New York: UNGA. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από <https://www.globalr2p.org/wp-content/uploads/2019/10/UNGA-63-308-R2P.pdf>
- UNGA. (2015, Nov). *High Level Review of United Nations Sanctions*. New York: Watson Institute, LLC. Ανάκτηση Αυγ 31, 2022, από United Nations General Assembly: http://www.onpcsb.ro/pdf/HLR_Compendum_2015.pdf
- UNGA. (2018, Jun 25). *Responsibility to Protect*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από UN: <https://www.un.org/pga/72/2018/06/25/formal-debate-of-the-general-assembly-under-agenda-item-the-responsibility-to-protect-and-the-prevention-of-genocide-war-crimes-ethnic-cleansing-and-crimes-against-humanity/>
- UNGA. (2020). *Resolution adopted by the General Assembly on 31 December 2020 Resolution 75/241*. New York: UNGA. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από [file:///C:/Users/%CE%94%CF%8C%CE%BC%CE%BD%CE%B1/Downloads/A_RES_75_241_E%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%CE%94%CF%8C%CE%BC%CE%BD%CE%B1/Downloads/A_RES_75_241_E%20(1).pdf)

- UNODA. (χ.χ.). *UN Register of Conventional Arms*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από UN Office of Disarmament Affairs:
<https://www.un.org/disarmament/convarms/register/>
- UNODC. (2005). *International Instrument to Enable States to Identify and Trace, in a Timely and Reliable Manner Illicit Small Arms and Light Weapons*. Vienna: UNODC. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από
<https://www.unodc.org/documents/organized-crime/Firearms/ITI.pdf>
- UNODC. (2015). *Study on Firearms 2015*. Vienna: UNODC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από https://www.unodc.org/documents/firearms-protocol/UNODC_Study_on_Firearms_WEB.pdf
- UNRIC. (2022, Jun 25). *Responsibility to Protect (“RtoP” or “R2P”)*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από UNRIC: <https://unric.org/en/wp-content/uploads/sites/15/2020/01/R2P.pdf>
- UNSC. (1965). *Resolution 217 (1965)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από <https://www.refworld.org/docid/3b00f20f78.html>
- UNSC. (1966). *Resolution 232 (1966)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από <http://unscr.com/en/resolutions/232>
- UNSC. (1977). *Resolution 418 (1977)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/66633>
- UNSC. (1979). *Resolution 460 (1979)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από <http://unscr.com/en/resolutions/460>
- UNSC. (1984). *Resolution 558 (1984)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/73717>
- UNSC. (1986). *Resolution 591 (1986)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/123505>

- UNSC. (1990). *Resolution 661 (1990)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/94221>
- UNSC. (1991α). *Resolution 687 (1991)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/110709>
- UNSC. (1991β). *Resolution 713 (1991)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/126827>
- UNSC. (1992α). *Resolution 733 (1992)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/135713>
- UNSC. (1992β). *Resolution 788 (1992)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/153983>
- UNSC. (1992γ). *Resolution 748 (1992)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/196976>
- UNSC. (1992δ). *Resolution 751 (1992)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/141599>
- UNSC. (1993α). *Resolution 864 (1993)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/197326>
- UNSC. (1993β). *Resolution 841 (1993)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N93/354/58/PDF/N9335458.pdf?OpenElement>
- UNSC. (1993γ). *Resolution 861 (1993)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 8, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/171795>
- UNSC. (1993δ). *Resolution 873 (1993)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/174421>
- UNSC. (1993ε). *Resolution 875 (1993)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 8, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/174419>

- UNSC. (1994α). *Resolution 919 (1994)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/187503>
- UNSC. (1994β). *Resolution 944 (1994)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 8, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/161992>
- UNSC. (1994γ). *Resolution 948 (1994)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/162512>
- UNSC. (1994δ). *Resolution 918 (1994)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 8, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/197563>
- UNSC. (1995α). *Resolution 985 (1995)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/176621>
- UNSC. (1995β). *Resolution 1011 (1995)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N95/241/77/PDF/N9524177.pdf?OpenElement>
- UNSC. (1996). *Resolution 1074 (1996)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/221910>
- UNSC. (1997). *Resolution 1132 (1997)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/244598>
- UNSC. (1998α). *Resolution 1171 (1998)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N98/157/81/PDF/N9815781.pdf?OpenElement>
- UNSC. (1998β). *Resolution 1160 (1998)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 10, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/252117>
- UNSC. (1999α). *Resolution 1237 (1999)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/1488953/usage?ln=ar>

- UNSC. (1999β). *Resolution 1276 (1999)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 11, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N99/300/44/PDF/N9930044.pdf?OpenElement>
- UNSC. (1999γ). *Resolution 1227 (1999)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/268062>
- UNSC. (2000α). *Resolution 1295 (2000)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από https://digitallibrary.un.org/record/412297/files/S_RES_1295
- UNSC. (2000β). *Resolution 1298 (2000)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/414450>
- UNSC. (2000γ). *Resolution 1333 (2000)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από <https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/1267%20SRES%201333.pdf>
- UNSC. (2001α). *Resolution 1373 (2001)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από https://www.unodc.org/pdf/crime/terrorism/res_1373_english.pdf
- UNSC. (2001β, Aug 2). *In the wake of Assembly Conference on small arms, Security Council examines its role in implementation on Action Programme*. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από UN: <https://press.un.org/en/2001/SC7114.doc.htm>
- UNSC. (2001β). *Resolution 1343 (2001)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/434578>
- UNSC. (2001γ). *Resolution 1367 (2001)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/448059>
- UNSC. (2001δ, May 15). *UN Security Council document S/PRST/2001/14*. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από UNSC: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2016-03/Statement-by-the-President-of-the-Security-Council.pdf>

- UNSC. (2001ε). *Resolution 1356 (2001)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/443023>
- UNSC. (2002α). *Resolution 1390 (2002)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/456589>
- UNSC. (2002β). *Resolution 1425 (2002)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://www.un.org/securitycouncil/s/res/1425-%282002%29>
- UNSC. (2002γ). *Resolution 1448 (2002)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 8, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/480833>
- UNSC. (2002δ). *Resolution 1390 (2002)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/456589>
- UNSC. (2003α). *Resolution 1483 (2003)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/495555>
- UNSC. (2003β). *Resolution 1478 (2003)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/493934>
- UNSC. (2003β). *Resolution 1521 (2003)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/509567>
- UNSC. (2003γ). *Resolution 1506 (2003)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/501847>
- UNSC. (2003δ). *Resolution 1474 (2003)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/491839?ln=en>
- UNSC. (2003ε). *Resolution 1493 (2003)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/499812>
- UNSC. (2004α). *Resolution 1564 (2004)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/530567>

- UNSC. (2004β). *Resolution 1540 (2004)*. New York: UN. Ανάκτηση Σεπ 2, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/328/43/PDF/N0432843.pdf?OpenElement>
- UNSC. (2004γ). *Resolution 1546 (2004)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/523025>
- UNSC. (2004γ). *Resolution 1572 (2004)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/534935?ln=en>
- UNSC. (2004δ). *Resolution 1552 (2004)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/526781>
- UNSC. (2004στ). *Resolution 1556 (2004)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/527076>
- UNSC. (2005α). *Resolution 1591 (2005)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/544566>
- UNSC. (2005β). *Resolution 1596 (2005)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/546261>
- UNSC. (2006α). *Resolution 1701 (2006)*. Washington D.C.: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/465/03/PDF/N0646503.pdf?OpenElement>
- UNSC. (2006β). *Resolution 1737 (2006)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 6, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/589783>
- UNSC. (2006γ). *Resolution 1735 (2006)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 10, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/589562>
- UNSC. (2006δ). *Resolution 1701 (2006)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/581053?ln=en>

UNSC. (2006ε). *Resolution 1718 (2006)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/572/07/PDF/N0657207.pdf?OpenElement>

UNSC. (2007α). *Resolution 1749 (2007)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από https://digitallibrary.un.org/record/595838?ln=zh_CN

UNSC. (2007β). *Resolution 1747 (2007)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/281/40/PDF/N0728140.pdf?OpenElement>

UNSC. (2008α). *Resolution 1807 (2008)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/623667/usage?ln=fr>

UNSC. (2008β). *Resolution 1823 (2008)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 9, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/631358>

UNSC. (2009α). *Resolution 1874 (2009)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 2, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/368/49/PDF/N0936849.pdf?OpenElement>

UNSC. (2009β). *Resolution 1904 (2009)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 4, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/656/62/PDF/N0965662.pdf?OpenElement>

UNSC. (2009γ). *Resolution 1907 (2009)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/673859>

UNSC. (2010). *Resolution 1946 (2010)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/692031>

UNSC. (2011α). *Resolution 1973 (2011)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/268/39/PDF/N1126839.pdf?OpenElement>

- UNSC. (2011β). *Resolution 1988 (2011)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 12, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/705598>
- UNSC. (2011γ). *Resolution 1989 (2011)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/705628?ln=ru>
- UNSC. (2011δ). *Resolution 1970 (2011)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/245/58/PDF/N1124558.pdf?OpenElement>
- UNSC. (2011ε). *Resolution 2009 (2011)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/710980>
- UNSC. (2012α). *Resolution 2082 (2012)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 18, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/740113?ln=en>
- UNSC. (2012β). *Resolution 2040 (2012)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/722528>
- UNSC. (2013α). *Resolution 2127 (2013)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N13/594/43/PDF/N1359443.pdf?OpenElement>
- UNSC. (2013β). *Resolution 2095 (2013)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/745873>
- UNSC. (2014α). *Resolution 2174 (2014)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/778639>
- UNSC. (2014β). *Resolution 2160 (2014)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 10, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/773043>
- UNSC. (2014γ). *Resolution 2144 (2014)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N14/265/91/PDF/N1426591.pdf?OpenElement>

- UNSC. (2015α). *Resolution 2231 (2015)*. Vienna: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 5, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/225/27/PDF/N1522527.pdf?OpenElement>
- UNSC. (2015β). *Resolution 2255 (2015)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 12, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/445/02/PDF/N1544502.pdf?OpenElement>
- UNSC. (2015γ). *Resolution 2216 (2015)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/103/72/PDF/N1510372.pdf?OpenElement>
- UNSC. (2016α). *Resolution 2288 (2016)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/830453>
- UNSC. (2016β). *Resolution 2283 (2016)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/827418>
- UNSC. (2018α). *Resolution 2428 (2018)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/1634093>
- UNSC. (2018β). *Resolution 2444 (2018)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/1652454>
- UNSC. (2019). *Resolution 2488 (2019)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2488.pdf
- UNSC. (2020). *Note by the President of the Security Council*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 10, 2022, από https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2020_151.pdf
- UNSC. (2021α). *Letter dated 8 March 2021 from the Panel of Experts on Libya established pursuant to resolution 1973 (2011) addressed to the President of*

the Security Council. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/037/72/PDF/N2103772.pdf?OpenElement>

UNSC. (2021α). *Resolution 2611 (2021)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 17, 2022, από <http://unscr.com/en/resolutions/2611>

UNSC. (2021β). *Resolution 2608 (2021)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 7, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/369/80/PDF/N2136980.pdf?OpenElement>

UNSC. (2022α). *Resolution 2641 (2022)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/3979610>

UNSC. (2022β). *Resolution 2620 (2022)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από https://digitallibrary.un.org/record/3958816?ln=zh_CN

UNSC. (2022γ). *Resolution 2650 (2022)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <http://unscr.com/en/resolutions/2650>

UNSC. (2022δ). *Resolution 2627 (2022)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <http://unscr.com/en/resolutions/2627>

UNSC. (2022ε). *Resolution 2644 (2022)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://digitallibrary.un.org/record/3980997>

UNSC. (2022ζ). *Resolution 2624 (2022)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/271/73/PDF/N2227173.pdf?OpenElement>

UNSC. (2022η). *Resolution 2633 (2022)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/363/06/PDF/N2236306.pdf?OpenElement>

UNSC. (2022στ). *Resolution 2648 (2022)*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 19, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/445/88/PDF/N2244588.pdf?OpenElement>

UNSC-HRC. (2017). *Impact of arms transfers on the enjoyment of human rights*. New York: UNSC. Ανάκτηση Σεπ 3, 2022, από <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G17/109/83/PDF/G1710983.pdf?OpenElement>

van den Herik, L. (2017). *Research Handbook on UN Sanctions and International Law*. Massachusetts: Edward Elgar Publishing, Inc.

Wallensteen, P., Staibano, C., & Eriksson, M. (2003). *Making Targeted Sanctions Effective. Guidelines for the Implementation of UN Policy Options*. Uppsala: Uppsala University. Ανάκτηση Σεπ 14, 2022, από <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:74748/FULLTEXT01.pdf>

Yihdego, Z. (2007). *The Arms Trade and International Law*. London: Bloomsbury Publishing. Ανάκτηση Σεπ 1, 2022, από [https://books.google.gr/books?id=r-vbBAAAQBAJ&pg=PA264&lpg=PA264&dq=Zeray+Yihdego,+The+Arms+Trade+and+International+Law+163+\(&source=bl&ots=Elc8hmlRrb&sig=ACfU3U0Tgn-EnDgu3l7nNOqTHXNAUonDWA&hl=el&sa=X&ved=2ahUKEwj_kpmlyYr6AhVQhf0HHYimC_kQ6AF6BAgSEAM#v=one](https://books.google.gr/books?id=r-vbBAAAQBAJ&pg=PA264&lpg=PA264&dq=Zeray+Yihdego,+The+Arms+Trade+and+International+Law+163+(&source=bl&ots=Elc8hmlRrb&sig=ACfU3U0Tgn-EnDgu3l7nNOqTHXNAUonDWA&hl=el&sa=X&ved=2ahUKEwj_kpmlyYr6AhVQhf0HHYimC_kQ6AF6BAgSEAM#v=one)